

21 TEMMUZ 2016–20 MART 2018 OLAĞANÜSTÜ HAL UYGULAMALARI

GÜNCELLENMİŞ DURUM RAPORU
Yayın tarihi: 17 Nisan 2018

www.ihop.org.tr

21 Temmuz 2016-20 Mart 2018 Olağanüstü Hal Uygulamaları: Güncellenmiş Durum Raporu

Yayınlama Tarihi: 17 Nisan 2018

Yayın Sahibi: İnsan Hakları Ortak Platformu

Bu rapor, Sivil Düşün AB Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. Bu rapor içeriğinin sorumluluğu tamamıyla İnsan Hakları Ortak Platformu'na aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İçindekiler

I.1. OLAĞANÜSTÜ HAL İLANI VE SÜRESİ	5
I.2. OLAĞANÜSTÜ HAL KARARNAMELERİ VE TBMM DENETİMİ	5
I.3. OLAĞANÜSTÜ HAL KARARNAMELERİNİN KAPSAMI	7
I.3.1. OHAL SÜRESİ İLE SINIRLI TEDBİRLER	7
I.3.2. OHAL SÜRESİ İLE SINIRLI OLMAYAN TEDBİRLER	7
I.4. OHAL KARARNAMELERİNİN YARGISAL DENETİMİ	9
I.5. OHAL KARARNAME VE UYGULAMALARININ İNSAN HAKLARI DENETİMİ	9
I.5.1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MEDENİ VE SİYASİ HAKLAR SÖZLEŞMESİ AÇISINDAN DEROGASYON (KISITLAMA) VE SINIRLARI	10
I.5.2. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ AÇISINDAN "DEROGASYON" VE SINIRLARI	10
I.5.3. İNSAN HAKLARI MEKANİZMALARINA BİLDİRİMLER	10
I.5.4. AVRUPA KONSEYİ VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN HAKLARI MEKANİZMALARININ DENETİMİ	11
II.1. GÖZALTI İLE İLGİLİ OHAL UYGULAMALARI	13
II.1.1. GÖZALTİ SÜREÇLERİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	13
II.1.2. "TERÖRLE MÜCADELE" OPERASYONLARI	13
II.1.3. "SİBER SUÇLARA KARŞI" OPERASYONLAR	13
II.1.4. "ZEYTİN DALI OPERASYONU"	13
II.2. TUTUKLAMA İLE İLGİLİ OHAL UYGULAMALARI	15
II.2.1. CEZA VE TUTUKEVLERİNDE DURUM	15
II.2.2. YASAL DÜZENLEMELER	16
II.2.3. TUTUKLULUK İLE İLGİLİ ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI	17
II.2.4. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KEYFİ TUTUKLAMALAR ÇALIŞMA GRUBUNA YAPILAN BAŞVURULAR	19
II.2.4. CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİNE YÖNELİK DENETİM	19
II.2.4.1. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları	19
II.2.4.2. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu	19
II.2.4.3. Avrupa Konseyi İşkenceye Karşı Komite Ziyaretleri	19
III.1. SORUŞTURMA SÜREÇLERİ	21
III.2. OHAL DÖNEMİNDE AÇILAN SORUŞTURMA VE DAVALAR	23
IV.1. İHRAÇ KARARI ALMA YETKİSİ	28
IV.2. İHRAÇ ZAMAN TABLOSU	29
IV.3. İHRAÇ KARARLARININ KURUMLARA GÖRE DAĞILIMI	30
IV.3.1. ÖZET TABLO	30
IV.3.2. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NDEN İHRAÇLAR	32
IV.3.3. BAKANLIKLARDAN İHRAÇLAR	32
Başbakanlık ve Bağlı Kurumlar	32
Adalet Bakanlığı Merkezi ve Mahalli Teşkilat Personeli	32
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	33
Avrupa Birliği Bakanlığı	33
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	33
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	33
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	34
Dışişleri Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	34
Ekonomi Bakanlığı	34
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	34
Gençlik ve Spor Bakanlığı	34
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	35
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	35
İçişleri Bakanlığı	35
Kalkınma Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	36
Kültür ve Turizm Bakanlığı	36
Maliye Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	36
Milli Eğitim Bakanlığı	37

<i>Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri</i>	37
<i>Orman ve Su İşleri Bakanlığı</i>	38
<i>Sağlık Bakanlığı</i>	38
<i>Ulaştırma, Denizcilik Ve Haberleşme Bakanlığı ile Bağlı, İlgili Kuruluşlar</i>	38
<i>Diğer Kamu Kurumu Niteliğine Haiz Kurumlar</i>	39
IV.3.4. YARGI KURUMLARINDAN İHRAÇLAR	39
IV.3.5. YÜKSEK ÖĞRENİM KURUMLARINDAN İHRAÇLAR	41
IV.3.6. YURTDIŞINDA ÖĞRENİM GÖREN VE BURSU İPTAL EDİLEN ÖĞRENCİLER	44
IV.3.7. ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DİSİPLİN CEZALARI	44
IV.3.8. EK DÜZENLEMELER	44
V.1. ÖZEL SEKTÖR KURULUŞLARI	45
V.1.1. ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI	45
V.1.2. ÖZEL ÖĞRETİM KURULUŞLARI	45
V.1.3. ÖZEL ÜNİVERSİTELER	46
V.1.4. KAYYUM ATANAN ŞİRKETLER/TİCARİ KURULUŞLAR	46
V.2. KAPATILAN MEDYA KURULUŞLARI (YAZILI, GÖRSEL VE İŞİTSEL BASIN-YAYIN KURULUŞLARI)	47
V.2.1. TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONUNA (TMSF) DEVREDİLEN MEDYA KURULUŞLARI	48
V.2.2. KAPATILAN HABER AJANSLARI	48
V.2.3. KAPATILAN GAZETELER	49
V.2.4. KAPATILAN DERGİLER	50
V.2.5. KAPATILAN RADYOLAR	51
V.2.6. KAPATILAN YAYINEVİ VE DAĞITIM ŞİRKETLERİ	51
V.2.7. KAPATILAN TELEVİZYON KANALLARI	52
V.3. KAPATILAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI	55
V.3.1. DERNEK STATÜSÜNE SAHİP KURULUŞLAR	55
V.3.2. VAKIF STATÜSÜNE SAHİP KURULUŞLAR	58
V.4. KAPATILAN SENDİKALAR	61
VII.1. 21 TEMMUZ 2016-23 OCAK 2017 TARİHLERİ ARASINDA YAPILAN BAŞVURULAR VE SONUÇLARI	65
VII.1.1. İDARE MAHKEMELERİNE YAPILAN BAŞVURULAR	65
VII.1.2. DANIŞTAY'A YAPILAN BAŞVURULAR	65
VII.1.3. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE YAPILAN BAŞVURULAR	65
VII.1.4. ANAYASA MAHKEMESİNE YAPILAN BAŞVURULAR	65
VII.2. OHAL İŞLEMLERİ İNCELEME KOMİSYONU	66
OHAL İNCELEME KOMİSYONU KARARLARINA KARŞI İTİRAZ YOLU	67
BÖLÜM VIII. OHAL KARARNAMELERİ İLE MEVCUT MEVZUATTA YAPILAN KALICI DÜZENLEMELER (LİSTE)	68

Tablolar

Tablo 1 OHAL İlanı ve Uzatma Kararları	5
Tablo 2. 1 Şubat 2018 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda yapılan oylamalara katılanlar ve kabul ve ret oylarının dağılımı (örnek)	5
Tablo 3 OHAL Döneminde Çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler ve TBMM Denetimi	6
Tablo 4. Olağanüstü Hal devamı süresince uygulanacak tedbirler.....	7
Tablo 5. OHAL Süresi ile Sınırlı Olmayan Tedbirler	8
Tablo 6. OHAL döneminde alınan tedbirlerin KHK'lara Göre Dağılımı	8
Tablo 7. Anayasa Mahkemesine Norm Denetimi için götürülen OHAL Kararnameleri.....	9
Tablo 8 Uluslararası/Bölgesel İnsan Hakları Mekanizmalarının Türkiye'ye yönelik Denetim Faaliyetleri	11
Tablo 9. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun OHAL döneminde gerçekleştirdiği Ceza ve Tutukevleri Ziyaretleri	19
Tablo 10. Avrupa Konseyi İşkenceye Karşı Komite Ziyaretleri.....	20
Tablo 11. OHAL kapsamında davalara bakacak özel yetkili mahkemeler	21
Tablo 12. Cumhuriyet Savcılıklarınca açılan soruşturmalarda verilen kararların yıllara göre dağılımı.....	22
Tablo 13. 2016 yılında Açılan soruşturmalarda verilen kararların dağılımı	22
Tablo 14. İhraç etme yetkisi verilen kurumlar	28
Tablo 15. İhraç zaman tablosu	29
Tablo 16. İhraç Kararlarının Kurumlara Göre Dağılımı Özet Tablosu.....	30
Tablo 17. Başbakanlık ve Bağlı Kurumlarından İhraçlar	32
Tablo 18. Avrupa Birliği Bakanlığı'ndan İhraçlar	33
Tablo 19. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar.....	33
Tablo 20. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar.....	33
Tablo 21 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bağlı, İlgili Kuruluşlardan İhraçlar.....	34
Tablo 22 Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı'ndan İhraçlar.....	34
Tablo 23 Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan İhraçlar.....	35
Tablo 24 Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı ile Bağlı, İlgili Kuruluşlardan İhraçlar	35
Tablo 25. İçişleri Bakanlığı'ndan İhraçlar	35
Tablo 26 Kalkınma Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar	36
Tablo 27 Maliye Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar	36
Tablo 28 Milli Eğitim Bakanlığı'ndan İhraç edilen öğretmenlerin illere göre dağılımı	37
Tablo 29. Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nden İhraçlar.....	38
Tablo 30 Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar	38
Tablo 31 Diğer Kurumlardan İhraç Edilenler	39
Tablo 32. Yargı Kurumlarından İhraç Edilenlerin Kurumlara Göre Dağılımı	39
Tablo 33 Hakim ve Savcılar Genel Kurulu Kararı ile İhraç Edilenlerin Zaman Tablosu	40
Tablo 34 İhraç Kararlarına karşı itirazların sonuçlarının dağılımı	41
Tablo 35. Yüksek Öğrenim Kurumlarından İhraçların Dağılımı	41
Tablo 36. İhraç edilen akademisyenlerin üniversitelere dağılımı	42
Tablo 37. Kapatılan vakıf üniversitelerinin akademik kadroları.....	44
Tablo 38. Kapatılan vakıf üniversiteleri	46
Tablo 39. RTÜK OHAL Komisyonu tarafından verilen kararlar.....	47
Tablo 40. Kapatma Kararı Devam Eden Haber Ajansları	49
Tablo 41. Kapatma Kararı Devam Eden Gazeteler	49
Tablo 42. Kapatma Kararı Kaldırılan Gazeteler.....	50
Tablo 43. Kapatılan dergiler	50
Tablo 44. Kapatma kararı devam eden radyolar	51
Tablo 45. Kapatma Kararı Kaldırılan Radyolar	51
Tablo 46. Kapatılan Yayın ve dağıtım şirketleri	51
Tablo 47. Kapatma Kararı Devam Eden Televizyon Kanalları	52
Tablo 48. Kapatma Kararı Kaldırılan Televizyon Kanalları.....	53
Tablo 49. Kapatılan Derneklerin illere Dağılımı	55
Tablo 50 Kapatma kararı devam eden vakıflar	58
Tablo 51. Kayyum Atanan Belediyeler.....	62
Tablo 52. OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonu Kuruluş ve Karar Verme Süreci.....	66
Tablo 53. OHAL Kararnameleri Üzerinde diğer OHAL Kararnameleri ile Yapılan Değişiklikler	68
Tablo 54. Askerlik ve askerlik kurumu ile ilgili düzenlemeler	69
Tablo 55. İç Güvenlik ve İçişleri ilgili düzenlemeler	70
Tablo 56. Eğitim Alanı ile ilgili Düzenlemeler.....	70
Tablo 57. Adalet Alanında Yapılan Değişiklikler.....	71
Tablo 58. Ekonomi, Ticaret, Maliye Alanı ile İlgili Düzenlemeler	71
Tablo 59. Sağlık Alanı ile İlgili Düzenlemeler	72
Tablo 60. Çalışma Hayatı ile ilgili Düzenlemeler	72
Tablo 61. Medya alanında düzenlemeler	73
Tablo 62. Diğer Çeşitli Mevzuatta Yapılan Düzenlemeler	73

Bölüm I. Olağanüstü Hal Yönetimi

I.1. Olağanüstü Hal İlanı ve Süresi

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişiminin ardından Hükümet, 20 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 120. Maddesinin verdiği yetkiyi¹ kullanarak 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi² kapsamında bütün ülkede 21 Temmuz 2016 tarihinden başlamak üzere üç ay süre ile Olağanüstü Hal ilan etti. İlk üç aydan sonra OHAL 6 kez daha uzatıldı (Bkz. Tablo 1). TBMM'de uzatma kararları oy çokluğu ile alındı.

Tablo 1 OHAL İlanı ve Uzatma Kararları			
	Dönemler	Bakanlar Kurulu Kararı ve Tarihi	TBMM Onay Oturumu ve Tarihi
1. dönem	21.07.2016-18.10.2016	1116 / 20.07.2016	21.07.2016/117. Oturum
2. dönem	19.10.2016 – 18.01.2017	1130 / 11.10.2016	11.10.2016/5. Oturum
3. dönem	19.01.2017 – 18.04.2017	1134 / 3.01.2017	3.01.2017/49. Oturum
4. dönem	19.04.2017-18.07.2017	1139 / 18.04.2017	18.04.2017/84. Oturum
5. dönem	19.07.2017-18.10.2017	1154 /17.07.2017	17.07.2017/112. Oturum
6. dönem	19.10.2017-18.01.2018	1165 /17.07.2017	17.10.2017/9. Oturum
7. dönem	19.01.2018 -18.04.2018	1178/18.01.2018	18.01.2018/51. Oturum

I.2. Olağanüstü Hal Kararnameleri ve TBMM Denetimi

OHAL'in ilan edildiği 21 Temmuz 2016 tarihinden 20 Mart 2018 tarihine kadar geçen 20 aylık sürede 31 adet Kanun Hükmünde Kararname (KHK) yayınlandı. (Bkz. Tablo 3.)

2016 yılında çıkarılan 12 KHK'nın 5'i 2016 yılı içinde TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmüş ve kanunlaştırılmıştı. 2016 yılında görüşülmeyen 7 KHK ile 2017 yılında çıkarılan 18 KHK ve 2018 yılının başında çıkarılan bir KHK, 31 Ocak- 13 Şubat 2018 tarihleri arasında TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek kanunlaştırıldı. (Tablo 2)

Tablo 2. de açıkça görüldüğü üzere OHAL KHK'ları Meclis tam üye sayısının ancak yarısının katıldığı oturumlarda görüşüldü ve oy çokluğu ile kabul edildi.

Tablo 2. 1 Şubat 2018 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda yapılan oylamalara katılanlar ve kabul ve ret oylarının dağılımı (örnek)							
Oylanın KHK	Oylamaya Katılan Vekil Sayısı	Toplam vekil sayısı içindeki oranı	Kabul Oyu Vekil sayısı	%	Ret oyu Vekil sayısı	%	
680	266	48%	237	89%	29	11%	
681	274	50%	237	86%	37	14%	
684	284	52%	242	85%	42	15%	
685	279	51%	241	86%	38	14%	
687	284	52%	242	85%	42	15%	
690	237	43%	217	92%	20	8%	
694	259	47%	226	87%	33	13%	
696	224	41%	200	89%	24	11%	

¹ TC Anayasası; MADDE 120- Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir.

² 2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanunu; Madde 3 - (b) (...) Olağanüstü hal kararı Resmi Gazete'de yayımlanır ve hemen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağrılır. Meclis, olağanüstü hal süresini değiştirebilir. Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, her defasında dört ayı geçmemek üzere, süreyi uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir. Bakanlar Kurulu, olağanüstü halin bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince ilanından sonra; süreyi uzatmaya, kapsamını değiştirmeye veya olağanüstü hali kaldırmaya ilişkin hususlarda da karar almadan önce Milli Güvenlik Kurulunun görüşünü alır.(...)

Kanunlaşan 26 Kanun Hükmünde Kararname 8 Mart 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi. ³

Tablo 3 OHAL Döneminde Çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler ve TBMM Denetimi ⁴

	KHK No.	Resmi Gazetede Yayınlanma Tarihi	TBMM'ye gönderilme	TBMM Başkanlığı tarafından Komisyona gönderilme	Komisyon Çıkış	Komisyon Raporu	Genel Kurulda Görüşme	Resmi Gazetede Kanun olarak Yayınlanma tarihi	Kanun No:
1	667	23.07.2016	23.07.2016	25.07.2016	15.08.2016	Yok	18.10.2016	29.10.2016	6749
2	668	27.07.2016	27.07.2016	29.07.2016	19.08.2016	Yok	8.11.2016	24.11.2016	6755
3	669	31.07.2016	31.07.2016	5.08.2016	4.10.2016	Yok	9.11.2016	24.11.2016	6756
4	670	17.08.2016	17.08.2016	18.08.2016	17.10.2016	Yok	8.02.2018	8.03.2018	7091
5	671	17.08.2016	17.08.2016	18.08.2016	17.10.2016	Yok	9.11.2016	24.11.2016	6757
6	672	1.09.2016	1.09.2016	1.10.2016	22.10.2016	Yok	6.02.2018	8.03.2018	7080
7	673	1.09.2016	1.09.2016	1.10.2016	22.10.2016	Yok	6.02.2018	8.03.2018	7081
8	674	1.09.2016	1.09.2016	1.10.2016	22.10.2016	Yok	10.11.2016	24.11.2016	6758
9	675	29.10.2016	31.10.2016	3.11.2016	24.11.2016	Yok	06.02.2018	8.03.2018	7082
10	676	29.10.2016	31.10.2016	3.11.2016	24.11.2016	Yok	01.02.2018	8.03.2018	7070
11	677	22.11.2016	22.11.2016	28.11.2016	19.12.2016	Yok	06.02.2018	8.03.2018	7083
12	678	22.11.2016	22.11.2016	28.11.2016	19.12.2016	Yok	01.02.2018	8.03.2018	7071
13	679	6.01.2017	6.01.2017	16.01.2017	6.02.2017	Yok	6.02.2018	8.03.2018	7084
14	680	6.01.2017	6.01.2017	16.01.2017	6.02.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7072
15	681	6.01.2017	6.01.2017	16.01.2017	6.02.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7073
16	682	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Yok	31.01.2018	8.03.2018	7068
17	683	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Yok	06.02.2018	8.03.2018	7085
18	684	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7074
19	685	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7075
20	686	7.02.2017	8.02.2017	15.02.2017	8.03.2017	Yok	6.02.2018	8.03.2018	7086
21	687	9.02.2017	9.02.2017	15.02.2017	8.03.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7076
22	688	20.03.2017	29.03.2017	17.04.2017	8.05.2017	Yok	07.02.2018	8.03.2018	7087
23	689	29.04.2017	29.04.2017	8.05.2017	29.05.2017	Yok	7.02.2018	8.03.2018	7088
24	690	29.04.2017	29.04.2017	8.05.2017	29.05.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7077
25	691	22.06.2017	22.06.2017	30.06.2017	4.10.2017	Yok	31.01.2018	8.03.2018	7069
26	692	14.07.2017	14.07.2017	18.07.2017	12.10.2017	Yok	7.02.2018	8.03.2018	7089
27	693	25.08.2017	25.08.2017	1.10.2017	23.10.2017	Yok	7.02.2018	8.03.2018	7090
28	694	25.08.2017	25.08.2017	1.10.2017	23.10.2017	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7078
29	695	24.12.2017	24.12.2017	5.01.2018	26.01.2018	Yok	08.02.2018	8.03.2018	7092
30	696	24.12.2017	24.12.2017	5.01.2018	26.01.2018	Yok	1.02.2018	8.03.2018	7079
31	697	12.01.2018	12.01.2018	16.01.2018	31.01.2018	Var	13.02.2018	8.03.2018	7098

³ Bkz. Resmi Gazete, Tarih: 08.03.2028; Sayı: Mükerrer 30354; <http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx>

⁴ Tabloda yer alan bilgiler TBMM web sitesinden elde edilmiştir. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanunlar_sd.sorgu_baslangic

I.3. Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Kapsamı

20. ayını tamamlayan Olağanüstü Hal döneminde yayınlanan OHAL KHK'larında kişi ve kurumlara yönelik uygulanacak tedbirlerin yanı sıra mevzuat düzenlemeleri de yer aldı. Tanımlanan tedbirler ve mevzuata yönelik olarak yapılan düzenlemelerin çoğunluğu OHAL dönemi ile sınırlandırılmadı.

Olağanüstü Hal döneminde yayınlanan OHAL KHK'larında kişilere ve kurumlara yönelik olarak uygulanacak tedbirlerin alınması ve icrası süreçlerine katılmış olanların cezai sorumluluğu olmayacağı genel bir hüküm olarak bütün OHAL kararnamelerinde yer aldı.

Buna ek olarak, 6755 sayılı ve 8.11.2016 tarihli *"Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler İle Bazı Kurum Ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun"* ile "cezasızlık" düzenlemesi güçlendirildi. Yapılan düzenleme ile *"15.7.2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemleri ile bunların devamı niteliğindeki eylemlerin bastırılması kapsamında karar alan, karar veya tedbirleri icra eden, her türlü adli ve idari önlemler kapsamında görev alan kişiler ile olağanüstü hal süresince yayımlanan kanun hükmünde kararnameler kapsamında karar alan ve görevleri yerine getiren kişilerin bu karar, görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğunun doğmayacağına"* hükmedildi. Bu düzenleme geriye dönük olarak **"15 Temmuz 2016"** tarihinden itibaren geçerli kılındı (Madde 37/1).

Bu maddeye 20.11.2017 tarihli 696 sayılı KHK ile bir ek yapıldı. *"Resmi bir sıfat taşıyıp taşımadıklarına veya resmi bir görevi yerine getirip getirmediğine bakılmaksızın 15.07.2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemleri ile bunların devamı niteliğindeki eylemlerin bastırılması kapsamında hareket eden kişiye"* de 37. Maddenin birinci fıkrası hükümlerinden yararlanılacak.

I.3.1. OHAL Süresi ile Sınırlı Tedbirler

Olağanüstü Hal süresi ile sınırlı tedbirler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. (Tablo 4)

Tablo 4. Olağanüstü Hal devamı süresince uygulanacak tedbirler

KHK	Tarih	Olağanüstü Hal süresi ile sınırlı tedbirler
667 ⁵	23.07.2016	Soruşturma ve Kovuşturma İşlemleri (Madde 6): Gözetli süreleri, Tutukluluk koşulları (avukatla görüşme, yakınlarla görüşme)
668 ⁶	27.07.2016	Soruşturma ve Kovuşturma İşlemleri (Madde 3): (Yakalama, Arama, El Koyma, İletişimin tespiti, dinlenme ve kayıt altına alma, gözetiminde avukatla görüşme kısıtlamasına ilişkin tedbirler)
670 ⁷	17.08.2016	Kişisel verilerin paylaşımı (Madde 3) Mali suçlara ilişkin tedbirler (Madde 7): Maddedeki sürenin uygulanması ile ilgili düzenleme Yeniden İfade Alma (Madde 8): İfadenin kolluk tarafından da alınabilmesi ile ilgili düzenleme
673 ⁸	01.09.2016	Emeklilik onayları (Madde 6) (emekliliğe sevk süresi ile ilgili düzenleme)
684 ⁹	23.01.2017	Gözetli süreleri (Madde 10): 667 Sayılı KHK'nın 6. Maddesindeki gözetli süresinin 30 günden 7+7 güne indirilmesi Madde 11: 668 sayılı KHK. 3. Maddesinde değişiklik

I.3.2. OHAL Süresi ile Sınırlı Olmayan Tedbirler

KHK'lar yoluyla öngörülen tedbirler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. (Bkz. Tablo 5. ve Tablo 6.)

⁵ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160723.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160723.htm>

⁶ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160727m2.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160727m2.htm>

⁷ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160817.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160817.htm>

⁸ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/09/20160901m2.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/09/20160901m2.htm>

⁹ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170123.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170123.htm>

Tablo 5. OHAL Süresi ile Sınırlı Olmayan Tedbirler

Kişiler Yönelik Tedbirler:	Kurumlara ve Kuruluşlara Yönelik Tedbirler	Mevzuata Yönelik tedbirler
Kamu Görevinden Ömür Boyu İhraç Edilme Çalışma Lisanslarının iptali Kamu Kurumlarıyla İlişinin Kesilmesi (Emekli Kamu Görevlileri) Rütbelerinin Geri Alınması Madalyalarının Geri Alınması Mal Varlığına El Koyma Yurtdışına Çıkış Yasağı ve Pasaportların İptali (Eşler dahil)	Kalıcı Olarak Kapatılma Mal Varlıklarına El Koyma Kayyum Atama	Yeni Mevzuat Oluşturma Mevcut Mevzuatta Değişiklikler

Tablo 6. OHAL döneminde alınan tedbirlerin KHK'lara Göre Dağılımı¹⁰

KHK	Tarih	Kamudan ihraç	Kamudan ihraç Kararı Kaldırılanlar	Yurtdışı Burs Kesilen	Yurtdışı Bursu iade edilen	Rütbesi alınan	Madalyası alınan	Kapatılan Kurum	Kapatma Kararı kaldırılan Kurum	Mevzuat değişikliği
667	23.07.2016							✓		✓
668	27.07.2016	✓						✓		✓
669	31.07.2016	✓								✓
670	17.08.2016	✓								✓
671	17.08.2016									✓
672	01.09.2016	✓								
673	01.09.2016			✓					✓	✓
674	01.09.2016									✓
675	29.10.2016	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
676	29.10.2016									✓
677	22.11.2016	✓	✓					✓	✓	
678	22.11.2016									✓
679	06.01.2017	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
680	06.01.2017									✓
681	06.01.2017									✓
682	23.01.2017									✓
683	23.01.2017	✓	✓					✓		
684	23.01.2017									✓
685	23.01.2017									✓
686	07.02.2017	✓	✓	✓	✓	✓				
687	09.02.2017									✓
688	29.03.2017									
689	29.04.2017	✓	✓	✓				✓	✓	
690	29.04.2017									✓
691	22.06.2017									✓
692	14.07.2017	✓	✓	✓		✓	✓		✓	

¹⁰ Kaynak: <http://www.resmigazete.gov.tr>

693	25.08.2017	✓	✓			✓		✓	✓	
694	25.08.2017									✓
695	24.12.2017	✓	✓	✓		✓			✓	
696	24.12.2017									✓
697	12.01.2018	✓	✓		✓	✓		✓		

I.4. OHAL Kararnamelerinin Yargısal Denetimi

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri 668, 669, 670 ve 671 sayılı KHK'ların iptali ile ilgili olarak 2016 yılının Eylül ayında Anayasa Mahkemesine başvurdu. (Bkz. Tablo 5) Ancak Anayasa Mahkemesi bu başvuruları "Anayasa'nın 121. maddesi uyarınca çıkarılan dava konusu KHK hükümlerinin, Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "... olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz." hükmü karşısında, esasa geçilerek yargısal denetiminin yapılmasının mümkün olmadığı ve iptal taleplerinin yetkisizlik nedeniyle reddedilmesi gerektiği" gerekçesiyle reddetti.

Tablo 7. Anayasa Mahkemesine Norm Denetimi için götürülen OHAL Kararnameleri

Anayasa Mahkemesine Norm Denetimi için Götürülen KHKlar	Anayasa Mahkemesi Kararları	
668 sayılı KHK ¹¹	Esas Sayısı	2016/166
	Karar Sayısı	2016/159
	Karar Tarih	12.10.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	4.11.2016-29878
669 Sayılı KHK ¹²	Esas Sayısı	2016/167
	Karar Sayısı	2016/160
	Karar Tarih	12.10.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	4.11.2016-29878
670 sayılı KHK ¹³	Esas Sayısı	2016/171
	Karar Sayısı	2016/164
	Karar Tarih	2.11.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	8.11.2016 – 29882
671 sayılı KHK ¹⁴	Esas Sayısı	2016/172
	Karar Sayısı	2016/165
	Karar Tarih	2.11.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	8.11.2016 – 29882

I.5. OHAL Kararname ve Uygulamalarının İnsan Hakları Denetimi

Olağanüstü Hal dönemlerinde taraf olunan uluslararası ve bölgesel insan hakları sözleşmelerinin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi) maddelerinde yapılacak derogasyonlar(kısıtlamalar) bildirim ve denetime tabidir. Ancak bu derogasyonlar mutlak niteliğindeki sözleşme maddeleri için mümkün değildir.

¹¹ <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/88fb7250-c8cc-4e9d-b723-c1a14278c17b?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

¹² <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/04955a1a-a3e0-417b-8702-1005d98f8252?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

¹³ <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm> m&main=<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm>

¹⁴ <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm> m&main=<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm>

I.5.1. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi¹⁵ Açısından Derogasyon (Kısıtlama) ve Sınırları

Olağanüstü durumlarda Sözleşmenin 4. maddesinin 1. paragrafına göre; Taraf Devletler alınan tedbirlerin ırk, renk, cinsiyet, dil, din ya da toplumsal kökene dayalı bir ayrımcılık içermemesi kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde olmak üzere, bu Sözleşme'den doğan yükümlülüklerinden ayrılan tedbirler alabilir. 4. maddenin 1. paragrafına göre, bu Sözleşme'den doğan yükümlülüklerden ayrılan tedbirler, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerle ve özellikle uluslararası insancıl hukuka aykırı olmamalıdır. Bir Devlet'in, Sözleşme'den kaynaklanan yükümlülüklerini askıya alması veya bu yükümlülüklerden ayrılan tedbirler alması, taraf olduğu diğer bir uluslararası sözleşmenin ihlali veya genel bir uluslararası hukuk yükümlülüğünün ihlali sonucunu doğuruyorsa, 4. madde Sözleşme'nin bazı hükümlerinin derogasyonunu (kısıtlanmasını) meşrulaştırmayacaktır.

I.5.2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Açısından “Derogasyon” ve Sınırları

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi (olağanüstü hallerde yükümlülükleri askıya alma) Taraf Devletlerin hükümetlerine, istisnai koşullarda, Sözleşme kapsamındaki belirli hak ve özgürlükleri koruma yükümlülüklerini geçici, kısıtlı ve denetimli bir şekilde askıya alma imkânı sunmaktadır. Bu hükmün uygulanması, aşağıdaki usul ve esas koşullarına bağlıdır:

- Askıya alma hakkına yalnızca savaş zamanında veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde başvurulabilir;
- Devlet, yalnızca durumun kesinlikle gerektirdiği ölçüde, Sözleşme'de öngörülen yükümlülüklerle aykırı tedbirler alabilir;
- Yükümlülüklerle aykırı tedbirler, devletin uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklerine ters düşmemelidir;
- Aykırı tedbirler alma hakkını kullanan her Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne konu hakkında tam bilgi verir.
- Sözleşme'de öngörülen belirli haklar, yükümlülüklerle aykırı tedbir almaya izin vermez.

I.5.3. İnsan Hakları Mekanizmalarına Bildirimler

Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler'in insan hakları sözleşmelerinin tarafı olarak Türkiye, OHAL ilanının hemen ardından 21.07.2016 tarihinde Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyinin ilgili mekanizmalarını bilgilendirdi. Türkiye Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne yükümlü olduğu sözleşmelerin hangi maddelerinde kısıtlamaya gideceğini açıkça yazdı. Ancak Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine sadece genel bir beyan verilmekle yetinildi.

OHAL Döneminde BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde Kısıtlama Getirileceği Bildirilen Haklar

Madde 2(3)-Genel Hükümler/İhlal durumunda etkili bir hukuki yola başvurma hakkı

Madde 9- Özgürlük ve güvenlik hakkı

Madde 10- Tutulanların hakları

Madde 12- Seyahat özgürlüğü

Madde 13- Yabancıların sınır dışı edilmelerine karşı usuli güvenceler

Madde 14- Adil yargılanma hakkı

Madde 17- Mahremiyet hakkı

Madde 19- İfade özgürlüğü

Madde 21-Toplanma özgürlüğü

Madde 22- Örgütlenme özgürlüğü

Madde 25 -Siyasal haklar

Madde 26 -Hukuk önünde eşitlik

Madde 27-Azınlıkların korunması

¹⁵ Türkiye BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 2003 yılından bu yana tarafıdır.

I.5.4. Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Mekanizmalarının Denetimi

20 Temmuz 2016- 20 Mart 2018 dönemi arasında Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi'nin ilgili mekanizmalarının yaptığı ziyaret, inceleme ve görüşleri aşağıda listelenmiştir. (Bkz. Tablo 8.)

Tablo 8 Uluslararası/Bölgesel İnsan Hakları Mekanizmalarının Türkiye'ye yönelik Denetim Faaliyetleri

Avrupa Konseyi	
Ziyaretler	
3 Ağustos 2016	Thorbjorn Jagland, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri
27-29 Eylül 2016	Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri: Nils Muižnieks
3-4 Ekim 2016	Avrupa Yerel Yönetimler Kongresi Türkiye Ziyareti
3-4 Kasım 2016	Venedik Komisyonu Raportörleri: Claire Bazy Malaurie, Sarah Cleveland, Regina Kiener, Hanna Suchocka, Kaarlo Tuori, Mr Jan Velaers
10 Kasım 2016	Thorbjorn Jagland, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri
18-20 Aralık 2016	Avrupa Yerel Yönetimler Kongresi Türkiye Ziyareti
9-13 Ocak 2017	Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi- Ms Ingebjørg Godskesen, Marianne Mikko
24 Ocak 2017	Venedik Komisyonu Raportörleri: Esanu ve Hirschfeldt
6-7 Şubat 2017	Venedik Komisyonu Raportörleri: Christoph Grabenwarter, Regina Kiener, Martin Kuijterand, Herdis Kjerulf Thorgeirsdottir
20-21 Şubat 2017	Venedik Komisyonu Raportörleri: Hanna Suchocka, Richard Barrett, Thomas Markert ve Simona Granata-Menghin
8 Mart 2017	Ingebjørg Godskesen, Marianne Mikko, Türkiyede Demokratik Kurumların İşleyişi - ziyaret Ocak
15-16 Şubat 2018	Thorbjorn Jagland, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri
Raporlar-Görüşler	
7 Ekim 2016	Türkiye'de Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlerin İnsan Haklarına Etkilerine ilişkin Memorandum- CommDH(2016)35
12 Aralık 2016	Türkiye - 15 Temmuz 2016 Başarısız Darbe Girişimi Sonrasında Çıkarılan 667 ilâ 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnameleri Hakkında Görüş, Venedik Komisyonu tarafından 109. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilmiştir (Venedik, 9-10 Aralık 2016) CDL-AD(2016)037-tur
15 Şubat 2017	Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils Muižnieks : Türkiye'de ifade özgürlüğü ve medya özgürlüğüne ilişkin Memorandum/ (6-14 Nisan 2016 Ziyaret raporu)- CommDH(2017)5
13 Mart 2017	Venedik Komisyonu: Son Dönemde Çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer alan Medya Özgürlüğüne ilişkin Tedbirler Hakkında Görüş - Venedik Komisyonu tarafından 109. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilmiştir CDL-AD(2017)007-e
13 Mart 2017	Venedik Komisyonu: Türkiye - Sulh Ceza Hâkimliklerinin Görev, Yetki ve İşleyişleri Hakkında Görüş, Venedik Komisyonu tarafından 110. Genel Kurul Toplantısında kabul edilmiştir (Venedik, 10-11 Mart 2017)- CDL-AD(2017)004-tur
13 Mart 2017	Venedik Komisyonu: Türkiye - Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarafından 28 Şubat 2017 Tarihinde Kabul Edilen ve 16 Nisan 2017 Tarihinde Referanduma Sunulacak Olan Anayasa Değişikliği Teklifi Hakkında Görüş, Venedik Komisyonu tarafından 110. Genel Kurul Toplantısında kabul edilmiştir (Venedik, 10-11 Mart 2017)- CDL- AD(2017)005 Tur
9 Ekim 2017	Venedik Komisyonu: Türkiye'de Yerel Demokrasinin uygulanmasına dair 1 Eylül 2016 Tarihli 674 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Hükümleri Hakkında Görüş CDL-AD(2017)021
29 Mart 2017	Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Kongresi: Türkiyede seçilmiş yerel yöneticilerin durumuna ilişkin Bilgi Toplama Heyeti raporu- Resolution 416 (2017)1
Birleşmiş Milletler	
Ziyaretler	
14-18 Kasım 2016	Richard Kaye, Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Korunması ve Geliştirilmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Türkiye Ziyareti

27 Kasım - 2 Aralık 2016	Nils Melzer, İşkence ve diğer aşağılayıcı, insanlık dışı Muamele Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Türkiye Ziyareti
Raporlar -Görüşler	
7 Haziran 2017	Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Korunması ve Geliştirilmesine ilişkin Özel Raportörün Türkiye Ziyaretine ilişkin Raporu - A/HRC/35/22/Add.3
18 Aralık 2017	İşkence ve diğer aşağılayıcı, insanlık dışı Muamele Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Türkiye Ziyaretine ilişkin Rapor

Bölüm II. OHAL altında Gözaltı ve Tutuklama Tedbirleri

II.1. Gözaltı ile İlgili OHAL Uygulamaları

II.1.1. Gözaltı süreçlerine ilişkin Düzenlemeler

Gözaltı Süresi

OHAL ilanının ardından yayınlanan 667 (23.07.2016) ve 668 (28.07.2016) sayılı KHK'lar ile OHAL süresince gözaltı süresi **30** güne çıkarıldı. 2016 yılının sonuna kadar uygulanan bu süre Avrupa Konseyinin farklı mekanizmalarının uyarılarıyla 23 Ocak 2017 tarihli 684 sayılı KHK ile maksimum **14 güne (7+7)** indirildi. Değişiklik KHK'nın yayınlandığı günden itibaren geçerli oldu.

Gözaltına Alınan Kişilerin Yakınlarının Haberdar Edilmesi

Herhangi bir KHK'da belirtilmemiş olmakla birlikte, gözaltına alınanların Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 95. maddesinde yakınlarına derhal haber verme yükümlülüğünün aksine OHAL döneminde Cumhuriyet Savcıları tarafından 24 saat haberleşme kısıtlaması keyfi olarak uygulandı.

Gözaltında avukata erişim

28 Temmuz 2016 tarihli 668 sayılı KHK ile Cumhuriyet Savcıları'nın gözaltına alınan kişilerin avukatlara erişimini sınırlama yetkisi 5 güne kadar çıkarıldı. Daha sonra 23 Ocak 2017 tarihinde yayınlanan 684 sayılı KHK ile bu süre 24 saate indirildi.

II.1.2. "Terörle Mücadele" Operasyonları

Dönemin Adalet Bakanı tarafından 22.11.2016 tarihinde Adalet Bakanlığı'nın 2017 bütçesi kapsamında yapılan görüşmeler sırasında sorulan sorulara verilen yanıtlar itibarıyla, haklarında FETÖ/PDY kapsamında işlem yapılmış şüpheli sayısının **92,607** olduğu ve bunların 36,951'inin tutuklandığı bilgisi verilmişti. 17 Ekim 2016 tarihinden itibaren İçişleri Bakanlığı, yapılan operasyonlara ve gözaltı işlemlerine yönelik haftalık operasyon istatistikleri yayınlamaya başladı. Bu iki bilgi seti bir arada ele alındığında OHAL'in ilanından bu yana gözaltı işlemine maruz kalan kişi sayısının 160.000'in üstünde olduğu görülmektedir.

İçişleri Bakanlığı tarafından 17 Ekim 2016 tarihinden itibaren düzenli olarak sağlanan haftalık bilgilendirme notlarından derleyebildiğimiz kadarıyla 17 Ekim 2016 – 20 Mart 2018 tarihleri arasında yürütülen operasyonlar sonucu **79.301** kişi için gözaltı işlemi uygulandı¹⁶. Gözaltına alınanların %60'nın (47.617 kişi) "FETÖ/PDY", %30,4'ünün (24.113 kişi) "PKK/PYD", %8,2'sinin (6.497 kişi) "DEAŞ" ve %1,4'ünün (1.074 kişi) "Sol örgütler" ile ilişkili olduğu belirtildi.

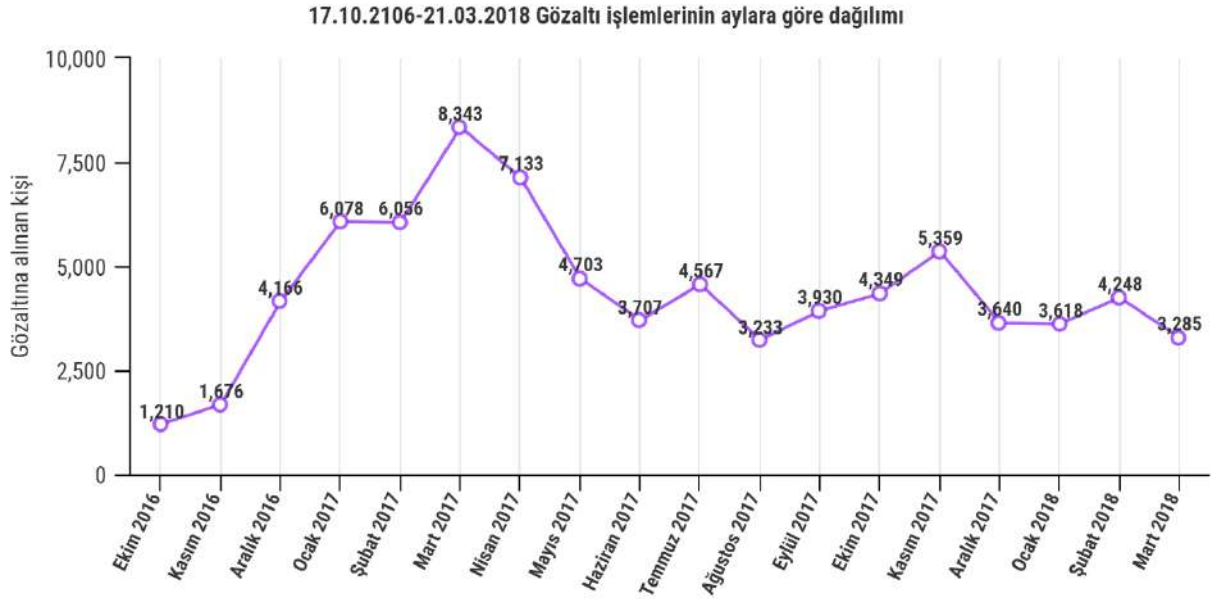
II.1.3. "Siber Suçlara Karşı" Operasyonlar

İçişleri Bakanlığı'nın **Nisan 2017-20 Mart 2018** dönemine ilişkin verilerine göre, "Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içerdigi" iddiasıyla toplam **45.415** sosyal medya hesabı incelemeye alındı ve tespit edilen **17.089** kişi hakkında işlem uygulandı.

II.1.4. "Zeytin Dalı Operasyonu"

20 Ocak 2018'de tarihinde Suriye'nin Afrin bölgesinde başlatılan ve adına "Zeytin Dalı Harekâtı" adı verilen operasyona karşı sosyal medya üzerinden muhalefet eden ve protesto gösterilerine katılanlara karşı "terör

¹⁶ Bu rakam terörle mücadele adı altında yürütülen operasyonlarda gözaltına alınan kişi sayısını içermektedir. Uyuşturucu ile mücadele ve insan kaçakçılığı ile mücadele adı altında yürütülen operasyonlarda gözaltına alınan kişi sayısı dahil edilmemiştir.

propagandası” yaptıkları gerekçesiyle kişiler hakkında gözaltı işlemleri uygulanmaya başladı. İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan bilgiye göre 20 Ocak 2018 – 26 Şubat 2018 tarihleri arasında operasyonu protesto etme amaçlı yapılan 85 eylem/etkinlik ve 648 sosyal medya paylaşımı 845 kişi gözaltına alındı¹⁷.

Ankara Valiliği, 22 Ocak 2018 tarihinde “‘Zeytin Dalı Operasyonu’ devam ettiği sürece park, bahçe, genel yollar, kamu binalarının önleri ve umuma açık alanlarda düzenlenecek açık ve kapalı yer toplantıları, basın açıklamaları, açlık grevi, oturma eylemi, konser, şenlik, şölen ve benzeri eylem ve etkinliklerin” kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması, temel hak ve özgürlükler ile can ve mal emniyetinin sağlanması amacıyla, Valilik’ten izin alma koşuluna bağlandığını web sitesi aracılığı ile duyurdu¹⁸.

Gözaltına alınanlar arasında yayınladıkları bir bildiri nedeniyle Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi’nin 11 üyesi de yer aldı. Yaklaşık 7 günlük bir gözaltı sürecinden sonra adli kontrol şartı ile serbest bırakılan TTB Merkez Konseyi üyeleri hakkında “Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve devletin yargı organlarını alenen aşağılama” ve “Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik” suçlamalarından soruşturma başlatıldı.

Afrin’e yönelik askeri müdahaleyi eleştiren ve barış çağrısı yapan kuruluşlar arasında Halkevleri Derneği Eş Genel Başkanı Dilşat Aktaş ve 10 yönetici arkadaşı 22.02.2018 tarihinde gözaltına alındı, gözaltının 7. günü adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Halkların Demokratik Kongresi (HDK) Eş Sözcüsü Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu ile çok sayıda siyasi parti ve dernek yöneticisi 09.02.2018 tarihinde gözaltına alındı, gözaltı işleminin 7. gününde Onur Hamzaoğlu ile Fadime Çelebi Terörle Mücadele Yasasının 7/2 ve Türk Ceza Kanununun 216. Maddeleri gerekçe gösterilerek tutuklandı.

Barışı savunan açıklamalar nedeniyle çok sayıda İnsan Hakları Derneği (İHD) yöneticisi ve üyesine karşı gözaltı ve tutuklama işlemi yapıldı. Bu kapsamda İHD MYK üyesi Hayrettin Pişkin Çanakkale’de 24.01.2018’de tutuklandı daha sonra 21.03.2018 tarihinde serbest bırakıldı. İHD Kars Şube Başkanı Ahmet Adıgüzel 01.02.2018 tarihinde tutuklandı ve 15.03.2018 tarihinde serbest bırakıldı. İHD MYK üyesi Nuray Çevirmen 22.01.2018 tarihinde gözaltına alındı, 4 gün gözaltında kaldıktan sonra adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. İHD Hatay Şube Başkanı Mithat Can, İHD İskenderun Şube Başkanı Coşkun Selçuk aynı açıklamalar nedeniyle gözaltına alınıp birkaç gün gözaltında tutulduktan sonra adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. İHD Malatya Şube yöneticileri Mehmet Tuncel ve Abuzer Yavaş 01.02.2018 günü aynı açıklamalar nedeniyle tutuklanmış olup halen tutuklulukları devam etmektedir.

¹⁷ Bkz. <https://www.icisleri.gov.tr/19022018-26022018-tarihleri-arasinda-yurutulen-operasyonlar>

¹⁸ <http://www.ankara.gov.tr/yasaklama-kararina-iliskin-basin-duyurusu-22012018>

II.2. Tutuklama ile ilgili OHAL Uygulamaları

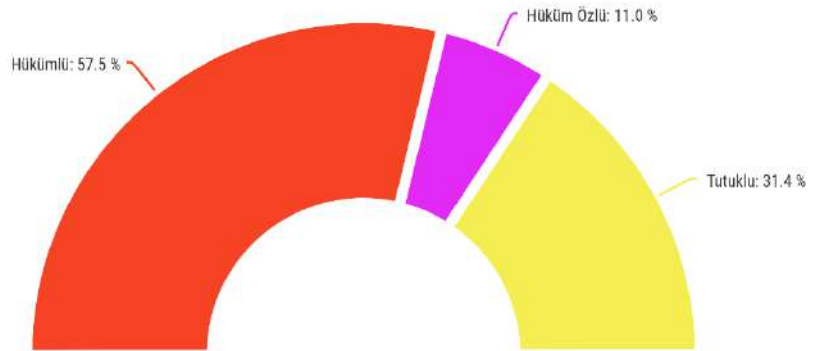
16 Temmuz 2016 tarihinden 20 Mart 2018 tarihine kadar, OHAL döneminde hakkında tutuklama kararı verilerek tutukevlerine konulan kişi sayısı en az 228.137 kişi oldu.¹⁹

16 Temmuz 2016- 31 Aralık 2016 döneminde toplam 83.821 kişi, 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde toplam 114.993 kişi, 1 Ocak-20 Mart 2018 tarihleri arasında ise en az 29.323 kişi hakkında tutuklama kararı verildi. Tutukluluk süreleri 3 ile 20 ay arasında değişti.

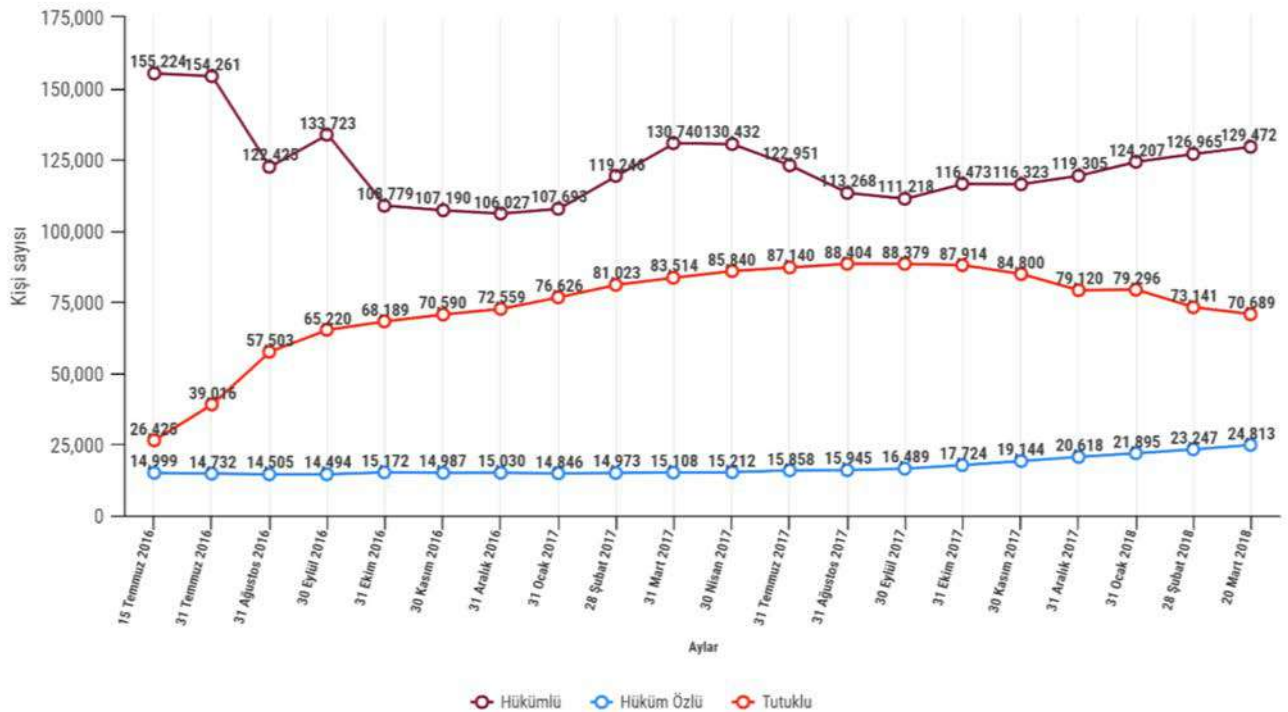
II.2.1. Ceza ve Tutukevlerinde Durum

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla ceza ve tutukevlerinde en az **224.974** hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır²⁰. Ceza ve Tutukevlerinde kalanların %57,5'ini (129.472) hakkındaki hüküm kesinleşmiş olanlar, %11'ini (24.813) yüksek mahkeme kararını bekleyen hükümlü tutuklular, %33,2'sini (70.689) ise soruşturması/davası devam eden tutuklular oluşturdular.

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla Ceza ve Tutukevlerinde Bulunan Tutuklu ve Hükümlülerin Dağılımı

15 Temmuz 2016-20 Mart 2018 Ceza ve Tutukevleri Nüfusunun Ay Sonu Bazında Dağılımı

¹⁹ Bu rakama uyap verilerine dayanarak günlük tutuklu giriş istatistikleri toplanarak ulaşılmıştır. <http://istatistikler.uyap.gov.tr/>

²⁰ Bkz. <http://istatistikler.uyap.gov.tr/>

Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları Genel Müdürlüğü'nün bilgilerine göre Türkiye'de 4 Ocak 2018 tarihi itibarıyla 386 ceza infaz kurumu²¹ bulunmakta olup toplam kapasitesi 208.830 kişidir. Bu durumda 20 Mart 2018 tarihi itibarıyla en az 19.307 kişinin uygun olmayan ortamlarda özgürlüğünden yoksun bırakıldığını söylemek yanlış olmayacaktır.

OHAL döneminde tutuklananların meslek profili

- Askerlik kurumu mensupları
- Yargı mensupları
- Kamu görevlileri
- Milletvekilleri
- Belediye Başkanları
- Gazeteciler
- İnsan Hakları Savunucuları
- Öğrenciler
- Avukatlar
- İş İnsanları

II.2.2. Yasal Düzenlemeler

Tutukluların Avukatları ile Görüşmesi

668 sayılı KHK'nın 6. Maddesinin d bendi ile tutukluların avukatları ile görüşmelerine *“toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve tâlimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığı halinde, Cumhuriyet Savcısı'nın kararıyla,”* aşağıda belirtilen kısıtlamaların konulabileceği hükme bağlandı.

- Görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilmesi,
- Tutuklu ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli bulundurulması,
- Tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukluları kayıtlara el konulması,
- Görüşmelerin gün ve saatlerinin sınırlandırılması,
- Tutuklunun yaptığı görüşmenin, belirtilen amaçla yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilmesi,
- Tutuklu hakkında, tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet Savcısı'nın istemiyle tutuklunun avukatlarıyla görüşmesinin Sulh Ceza Hâkimliği tarafından yasaklanması ve Barodan yeni bir avukat görevlendirilmesinin istenmesi. Baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesinin Cumhuriyet Savcısı tarafından istenebilmesi (668 sayılı KHK: Madde 6(d))

Tutukluların Yakınları ile Görüşmesi ve Haberleşmesi

668 sayılı KHK'nın 6.maddesinde tutukluların yakınları ile görüşme ve haberleşmesi düzenlendi. Buna göre

- Belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasisi veya Kayyumu tarafından ziyaret edilebilecek,
- Adalet Bakanlığı ile Cumhuriyet başsavcılığı da kendi yetkilerini kullanabilecek
- Tutuklular telefonla haberleşme hakkından ancak on beş günde bir ve yakınlarıyla sınırlı olarak on dakikayı geçmemek üzere faydalanabilecekler

18 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de *“Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair bir Yönetmelik”* yayınlandı²². Mevcut Yönetmeliğin 5.inci maddesinin birinci fıkrasına yapılan bir ekleme ile *“Kurum mevcudu, güvenliği ve düzeni dikkate alınmak suretiyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar,*

²¹ Bunların 291'i kapalı ceza infaz kurumu, 70'i açık ceza infaz kurumu, 4'ü çocuk eğitimevi, 8'i kapalı ve 6'sı açık kadın ceza infaz kurumu ve 7 çocuk kapalı ceza infaz kurumudur. Bkz. <http://www.cte.adalet.gov.tr/>

²² Bkz. Resmi Gazete, Tarih: 18 Ağustos 2016, sayı: 29805 <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160818.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160818.htm>

12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan, hükümlü ve tutuklular için ceza infaz kurumlarındaki açık görüşler idare ve gözlem kurulu kararıyla iki ayda bir yaptırılabilir” hükmü getirildi.

Anayasa Mahkemesi, kendisine yapılan bir bireysel başvuruya yönelik olarak 21 Mart 2018 tarihinde verdiği kararında, bu yönetmelikle yapılan kısıtlamanın “makul olduğu” ve “kamu makamları tarafından güdülen meşru amaç ile başvurunun bireysel yararı arasında adil bir dengenin kurulduğu, demokratik toplumda gerekli olan müdahalenin ulaşılmak istenen amaçla ölçülü olduğu” sonucuna vardı.²³

Tutukluluk Süresi

694 sayılı KHK ile “Tutuklulukta Geçecek Süre” başlıklı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun (CMK) 102. Maddesinin 2. Fıkrasında yapılan kalıcı bir değişiklik ile ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren işlerde azami tutukluluk süresi 5 yıldan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarda 7 yıla çıkarıldı.

Tutukluluğa İtiraz

668 sayılı KHK’nın 3. maddesinde OHAL süresi ile sınırlı olarak tutukluluğa itiraz usulleri düzenlendi. Buna göre CMK’daki itirazın incelenmesi süresi (5271 sayılı CMK Madde 268(2)) **3 günden 10 güne çıkarıldı**. Ayrıca tahliye taleplerinin incelenmesinde “şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verilmesi (5271 Sayılı CMK Madde 108)” yerine “**dosya üzerinden karara varılacağı**” da hükme bağlandı (668 sayılı KHK Madde 3 (ç)).

Bilahare, 696 sayılı KHK’nın 93. Maddesinde Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun “Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri” üst başlıklı 104. Maddesinde değişiklik yapıldı. Bu değişiklik ile mahkeme tarafından verilen “**tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine**” ilişkin kararlara itiraz etme olanağı sağlanmış oldu.²⁴

Tutuklu ve Hükümlülerin İadesi ya da Takas Edilmesi

694 sayılı KHK ile 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu’nun Maddesine bir fıkra eklendi. Bu fıkra göre “*Türk vatandaşları hariç olmak üzere tutuklu veya hükümlü bulunanlar; ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı nedeniyle cezalandırılmayacağı, onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulmayacağı ya da işkence ve kötü muameleye maruz kalmayacağına ilişkin güvenceler bulunması kaydıyla, milli güvenliğin veya ülke menfaatlerinin gerektirdiği hallerde Dışişleri Bakanının talebi üzerine Adalet Bakanının teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile başka bir ülkeye iade edilebilir veya başka bir ülkede tutuklu ya da hükümlü bulunanlar ile takas*” edilebilecek. (Madde 74)

Tutuklu ve Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumu Dışında Giysi Zorunluluğu

696 Sayılı KHK ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu’na ek bir madde getirilerek hükümlü ve tutukluların duruşmaya sevk nedeniyle dışarıya çıkarılmaları durumunda tek tip giysi giyme (tulum) zorunluluğu getirildi. Giysilerin renkleri TCK’da tanımlanan suç türlerine göre ayrıştırıldı. Kadınlar bakımından tulum zorunlu tutulmadı.

II.2.3. Tutukluluk ile ilgili Anayasa Mahkemesi Kararları

OHAL öncesinde de sistematik bir sorun alanı olan uzun tutukluluk, OHAL ilanından sonra da daha da derinleşti.

Kabuledilmezlik Kararlar

• Neslihan Aksakal Başvurusu	Başvuru Numarası: 2016/42456 Karar Tarihi: 26/12/2017
• Selçuk Özdemir Başvurusu	Başvuru Numarası: 2016/49158 Karar Tarihi: 26/7/2017
• Güser Yıldırım Başvurusu	Başvuru Numarası: 2016/40170 Karar Tarihi: 16/11/2017
• Selahattin Demirtaş Başvurusu	Başvuru Numarası: 2016/25189 Karar Tarihi: 21/12/2017
• Alparslan Altan Başvurusu	Başvuru Numarası: 2016/15586 Karar Tarihi: 11/1/2018

İhlal Olmadığına İlişkin Kararlar

- Aydın Yavuz ve Diğerleri Başvurusu (4 başvuru) Başvuru Numarası: 2016/22169 Karar Tarihi: 20/6/2017

²³ Bkz. Halil Berk Başvurusu, Başvuru No. 2017/8758; para. 56.

²⁴ Bu değişikliğin en yakın örneklerinden birini 31 Ocak 2018 tarihinde İstanbul 38. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Taner Kılıç hakkında mahkeme tarafından verilen tutukluluğun adli kontrol şartıyla kaldırılması kararına Cumhuriyet Savcısının itiraz etmesi oluşturdur.

İhlal Kararları

Ayhan Bilgen Başvurusu:

Anayasa Mahkemesi (AYM), 21 Aralık 2017 tarihinde HDP Milletvekili Ayhan Bilgen hakkında "suç işlendiğine dair kuvvetli belirtinin soruşturma makamlarınca yeterince ortaya konulmadığı" sonucuna vararak Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine karar verdi.²⁵ 31 Ocak 2017 tarihinde tutuklanan Ayhan Bilgen, 7 ay tutuklu kalmış ve 8 Eylül 2017 tarihinde serbest bırakılmıştı.

Şahin Alpay ve Mehmet Altan Başvurusu:

AYM'nin 11 Ocak 2018 tarihinde, 30 Temmuz 2016 tarihinden bu yana tutuklu olan Şahin Alpay²⁶ ve 22 Eylül 2016 tarihinden bu yana tutuklu olan Mehmet Altan'ın²⁷ başvurularına yönelik olarak "tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine", "tutuklanma dolayısıyla ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine" ve "kararın bir örneğinin ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için Şahin Alpay için İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesine (E.2017/112) ve Mehmet Altan için İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesine (E.2017/127), gönderilmesine" ilişkin verdiği kararlar her iki mahkeme tarafından da uygulanmadı.

13. Ağır Ceza Mahkemesi, ret kararı gerekçesinde, AYM kararının Resmi Gazete'de yayınlanmaması ve AYM'nin gerekçeli kararının henüz mahkemeye ulaşmamış olmasını gösterdi. İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi ise kararında "Mehmet Altan hakkındaki tahliye kararının AYM'nin kısa kararından anlaşılamayacağı ve AYM'nin gerekçeli kararının henüz mahkemeye ulaşmadığını" savundu.²⁸

Anayasa Mahkemesi'nin kararının ardından İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi, 16 Şubat 2018 tarihinde görülen duruşmada Mehmet Altan ve diğer tutuklu yargılanan Ahmet Altan, Nazlı Ilıcak, Fevzi Yazıcı, Şükrü Tuğrul Özşengül ve Yakup Şimşek' hakkında "cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs etme" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmasına karar verdi. Sanıklar istinaf mahkemesine başvurdu.

Şahin Alpay'ın avukatları, 1 Şubat 2018 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararının uygulanmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiası ile tekrar Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yaptı. Anayasa Mahkemesi, suç işlendiğine dair "kuvvetli belirti"nin bulunmaması nedeniyle verilen ihlal kararına rağmen başvuruçunun tutukluluğunun sonlandırılmamış olmasının Anayasa'nın 19. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olduğu sonucuna vararak 15 Mart 2018 tarihinde "kişi güvenliği ve özgürlüğü hakkının ihlal edildiğine" dair karar verdi.²⁹ Bu kararın ardından İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkeme heyeti 16 Mart 2018 tarihinde yurt dışına çıkış yasağı ve 'konutunu terk etmemesi' şartıyla tutuksuz yargılanmak üzere tahliye kararı verdi.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından 20 Mart 2018 tarihinde Şahin Alpay³⁰ ve Mehmet Altan³¹ başvurularına karşı kararını açıkladı. Mahkeme, gazetecilerin siyasi ve eleştirel açıklamaları ve köşe yazıları nedeniyle tutuklu yargılanmalarını Sözleşme'nin 5. maddesinde düzenlenen özgürlük ve güvenlik hakkına ve 10. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğüne aykırı buldu.

²⁵ Anayasa Mahkemesi, Ayhan Bilgen Başvurusu, Başvuru No: 2017/5974, R.G. Tarih ve Sayı: 1/2/2018-30319. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2017/5974>

²⁶ Anayasa Mahkemesi, Şahin Alpay Başvurusu, Başvuru No. 2016/16092, R.G. Tarih ve Sayı: 19/1/2018-30306. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/16092>

²⁷ Anayasa Mahkemesi, Mehmet Hasan Altan Başvurusu, Başvuru No. 2016/23672, R.G. Tarih ve Sayı: 19/1/2018-30306. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/23672>

²⁸ <http://t24.com.tr/haber/anayasa-profesoru-kaboglu-mahkeme-mehmet-altan-ve-sahin-alpay-icin-tahliye-karari-vermeliydi,533276>

²⁹ <http://anayasa.gov.tr/icsayfalar/basin/kararlarailiskinbasinduyurulari/bireyselbasvuru/detay/pdf/2018-3007.pdf>

³⁰

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%2216538/17%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-181866%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%2216538/17%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-181866%22]})

³¹

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%2216538/17%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-181862%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%2216538/17%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-181862%22]})

II.2.4. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubuna Yapılan Başvurular

Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu (bundan sonra Çalışma Grubu)³², kendisine yapılan başvurulardan üçüne ilişkin olarak vardığı görüşleri 8 Haziran 2017, 16 Haziran 2017 ve 27 Temmuz 2017 tarihlerinde yayınladı. Çalışma Grubu, her üç başvuruya ilişkin Görüşünde de “başvuranların özgürlüğünden yoksun bırakılmasının keyfi olarak nitelendirilmesini gerektirecek kadar ağır olduğu” sonucuna ulaşmıştır

1/2017 sayılı Görüş³³: 16 Haziran 2016 tarihinde evinden eşi ile birlikte gözaltına alındıktan sonra 21 Ağustos – 27 Kasım 2016 tarihleri arasında tutuklu kalan Görgeç başvurusuna verilen görüş.

38/2017 sayılı Görüş³⁴: 21 Temmuz 2016 tarihinde bir yakalama emrine istinaden 15 meslektaşı ile birlikte polis tarafından gözaltına alındıktan sonra tutuklanan ve hakkında tutuklandıktan 6 ay sonra iddianame hazırlanan Çelik başvurusuna verilen görüş.

41/2017 sayılı Görüş³⁵: 18 Ağustos 2016 tarihinde, *Cumhuriyet* gazetesi ile ilgili olarak açılan soruşturma sonucu 31 Ekim 2016 tarihinde ve 11 Kasım 2016 tarihinde gözaltına alınan ve bilahare tutuklanan (4 Kasım 2016 ve 12 Kasım 2016) Cumhuriyet Gazetesi mensupları adına yapılan başvuruya verilen görüş.

II.2.4. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerine Yönelik Denetim

II.2.4.1. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları

1 Eylül 2016 tarihli 673 Sayılı KHK’nın 3. Maddesi ile Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları’nın başkan ve üyelerinin üyelikleri iptal edildi ve 10 gün içerisinde yeniden üyelik seçimlerinin yapılacağı hükme bağlandı. Yeniden oluşturan kurulların çalışmalarına ilişkin kamusal alana açık bir bilgi bulunmamaktadır.

II.2.4.2. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu’nun ceza infaz ve tutukevlerine gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin raporlarda bu kurullara yapılan şikayetlerin içeriği konusunda kısıtlı bir bilgiye sahip olmak mümkün olmuştur. 20 ayı aşkın bir süredir devam eden OHAL döneminde Komisyon, ikisi geri gönderme merkezlerine, 12’si açık ve kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere 14 merkeze ilişkin ziyarette bulunmuş ve raporlarını hazırlamıştır³⁶. Raporların çoğunluğunda muhalefet şerhleri bulunmaktadır.

Tablo 9. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun OHAL döneminde gerçekleştirdiği Ceza ve Tutukevleri Ziyaretleri

İnceleme tarihi	İnceleme Yapılan Kurum
19 Ocak 2018	Elazığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
17 Kasım 2017	Maltepe Açık ve 2 No’lu L Tipi Kapalı İnfaz Kurumları
27 Ekim 2017	Muğla Açık ve Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları
24 - 25 Ekim 2017	İzmir ve Aydın’da bulunan Geri Gönderme merkezleri
9 Şubat 2017	Bursa H Tipi Kapalı İnfaz Kurumu
8 Şubat 2017	Balıkesir L Tipi Kapalı İnfaz Kurumu
25 Kasım 2016	İstanbul Çocuk Eğitimevi ile Ümraniye E ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları
27 Ekim 2016	Eskişehir H ve T Tipi Kapalı İnfaz Kurumu

II.2.4.3. Avrupa Konseyi İşkenceye Karşı Komite Ziyaretleri

Avrupa Konseyi İşkenceye Karşı Komitesi, 29 Ağustos-6 Eylül 2016 tarihleri arasında ve 10-23 Mayıs 2017 tarihleri arasında olmak üzere iki inceleme ziyaretinde bulundu. Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele

³² Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu, İnsan Hakları Komisyonu’nun 1991/42 sayılı kararı ile kurulmuş, yetkisi Komisyon’un 1997/50 sayılı kararı ile genişletilmiş ve açıklığa kavuşturulmuştur. Genel Kurul’un 60/251 sayılı ve İnsan Hakları Konseyi’nin 1/102 sayılı kararları gereğince Konsey Komisyonu’nun yetkilerini üstlenmiştir. Çalışma Grubu’nun görev süresi yakın dönemde, Konsey’in 30 Eylül 2016 tarihli ve 33/30 sayılı kararı ile üç yıl süreyle uzatılmıştır.

³³ http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session78/A_HRC_WGAD_2017_1.pdf&action=default&DefaultItemOpen=1

³⁴ http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session78/A_HRC_WGAD_2017_38.pdf&action=default&DefaultItemOpen=1

³⁵ http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session78/A_HRC_WGAD_2017_41_EN.docx&action=default&DefaultItemOpen=1

³⁶ Raporlara erişmek için: https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/rapor_donem26.htm

veya Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 11. Maddesi uyarınca³⁷, ilgili devlet makamları yayınlanmasını talep edene kadar ziyaretle ilgili rapor gizli kalmaktadır. Bu çerçevede Komite'nin OHAL döneminde gerçekleştirdiği iki incelemenin raporları Hükümetin onayını beklemektedir.

Tablo 10. Avrupa Konseyi İşkenceye Karşı Komite Ziyaretleri

İnceleme tarihi	İnceleme Yapılan Kurum	Raporun Hükümete sunulduğu tarih
29 Ağustos- 6 Eylül³⁸	Ankara Emniyet Müdürlüğü (Terörle mücadele Şubesi, Asayiş Şubesi, Organize Suçlar birimi, Başkent Voleybol Salonu- Geçici alıkoyma yeri) Gölbaşı Emniyet Müdürlüğü Ankara Sincan (1 ve 2 nolu F tipi cezaevleri, 1 ve 2 nolu L tip Kapalı Cezaevi) İstanbul Silivri (3, 4, 7 ve 8 nolu cezaevleri) İzmir 1 Nolu F Tipi Cezaevi	Komite raporunu Kasım 2016 da hükümete sundu. Raporun yayınlanması için hükümetin onayı bekleniyor
10-23 Mayıs 2017³⁹	Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü (Terörle Mücadele Şubesi, Organize Suçlar Şubesi, Asayiş Şubesi, Geçici alıkoyma mekanı olarak kullanılan spor salonu) Batman Emniyet Müdürlüğü (Terörle Mücadele Şubesi), Batman Jandarma Komutanlığı Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü (Terörle Mücadele Şubesi) İstanbul Emniyet Müdürlüğü (Terörle Mücadele Şubesi), Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü, Fatih İlçe Emniyet Müdürlüğü, Şişli İlçe Emniyet Müdürlüğü, Bakırköy Kadın Cezaevi ve Metris 1 Nolu T-tipi cezaevi Siirt Emniyet Müdürlüğü (Organize Suçlar ve Asayiş Şubeleri), Yeni Mahalle Polis Karakolu, Siirt E-tipi cezaevi Trabzon Emniyet Müdürlüğü, Çarşı Polis Karakolu, Gülbahar Hatun Polis Karakolu Trabzon E-tipi cezaevi İstanbul- Binkılıç Geri Gönderme Merkezi, İstanbul-Atatürk Havalimanı (ülkeye giriş izni verilmeyen yolcuların odaları ve sığınmacıların tutulduğu transit bölgedeki yeni mekanlar) İzmir-Harmandalı Geri Gönderme Merkezi, Işıkkent Geri Gönderme Merkezi Batman M-tipi cezaevi Diyarbakır D- tipi cezaevi, Diyarbakır E- tipi cezaevi İstanbul-Metris R- tipi cezaevi (zihinsel sorunu olan mahpuslar) İzmir-Menemen R-type Prison (özel bakıma ihtiyacı olan mahpuslar)	Komite, ziyaret ardından gözlemlerini hükümete sundu. Raporun yayınlanması için hükümetin onayı bekleniyor

³⁷ Bkz. https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/07/29/IskenceninOnlenmesiSozlesmesi_AK.pdf

³⁸ Bkz. <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-visits-turk-1>

³⁹ Bkz. <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/cpt-carries-out-periodic-visit-to-turkey>

Bölüm III. Soruşturma ve Kovuşturma Süreçleri

OHAL ilanının hemen ardından 23 Temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 667 sayılı KHK'nın 6. Maddesinde ve 27 Temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 668 sayılı KHK'nın 3. Maddesinde **olağanüstü halin devamı süresince** 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Millete ve Devlete Karşı Suçlar başlıklı İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından yürütülen soruşturma ve kovuşturma usulleri tanımlandı. Ayrıca çıkartılan KHK'lar ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda yapılan değişiklikler OHAL ile sınırlı tutulmadı.

OHAL döneminde Ağır Ceza Mahkemeleri'nin görev alanına giren bir kısım suçlarda ihtisaslaşmaya gidilmesine ilişkin Hâkim ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesi'nin 12.02.2015 tarihli ve 224 sayılı kararına dayanarak 45 ağır ceza mahkemesi özel olarak görevlendirildi. (Bkz. Tablo 11) Bu mahkemelerde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının (Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler) 4,5,6 ve 7. Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318, 319, 323, 324, 325 ve 332. Maddeler hariç) ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılacak davalar görülmeye başlandı.

Tablo 11. OHAL kapsamında davalara bakacak özel yetkili mahkemeler

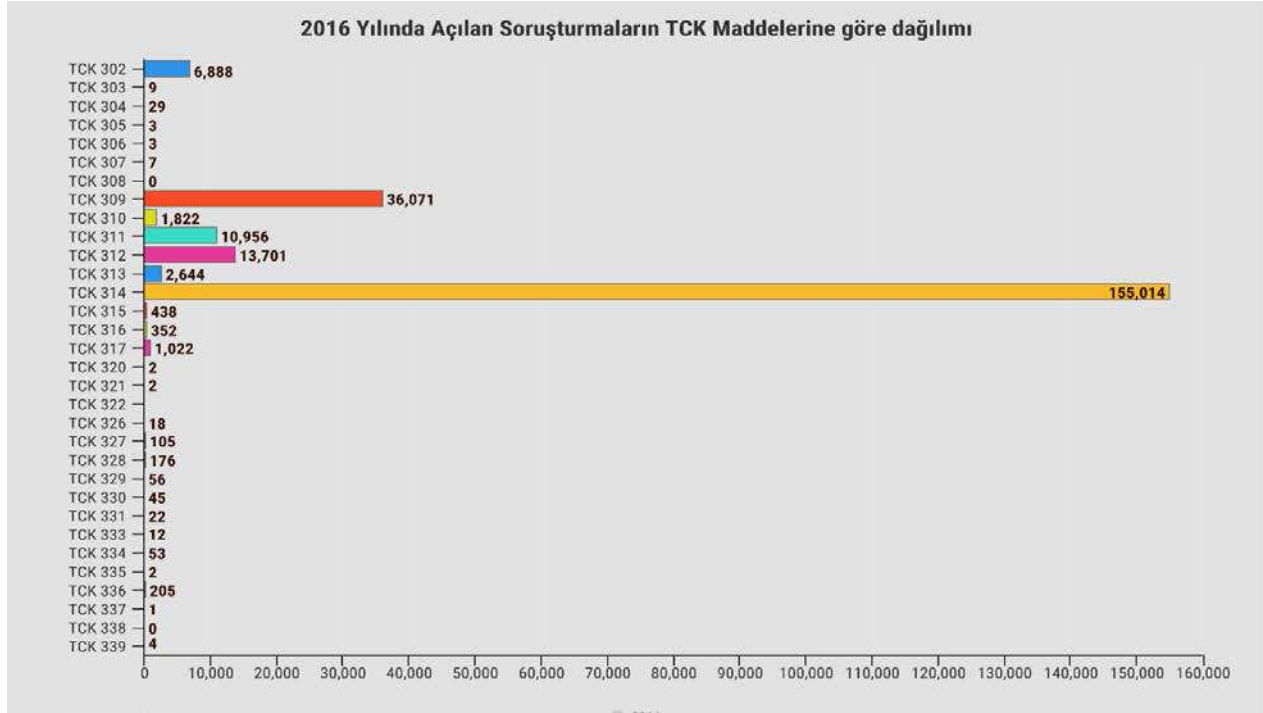
İl	Özel Yetkili ve Görevli Ağır Ceza Mahkemeleri	Karar Tarihi	HSK Karar No	İl	Özel Yetkili ve Görevli Ağır Ceza Mahkemeleri	Karar Tarihi	HSK Karar No
Ankara	Ankara 21. Ağır Ceza	24.05.2017	777	İzmir	İzmir 16	31.05.2017	827
Ankara	Ankara 22. Ağır Ceza	24.05.2017	777	İzmir	İzmir 17	2.08.2017	1069
Ankara	Ankara 23. Ağır Ceza	24.05.2017	777	İzmir	İzmir 18. Ağır Ceza	30.11.2017	1688
Ankara	Ankara 24. Ağır Ceza	24.05.2017	777	K.Maraş	K. Maraş 4	30.11.2017	1688
Ankara	Ankara 25. Ağır Ceza	2.08.2017	1069	Kocaeli	Kocaeli 6. Ağır Ceza	30.11.2017	1688
Ankara	Ankara 26. Ağır Ceza	2.11.2017	1501	Konya	Konya 10. Ağır Ceza	30.11.2017	1688
Ankara	Ankara 27. Ağır Ceza	2.11.2017	1501	Konya	Konya 9. Ağır Ceza	31.05.2017	827
Ankara	Ankara 28. Ağır Ceza	2.11.2017	1501	Kütahya	Kütahya 3	31.05.2017	827
Diyarbakır	Diyarbakır 9. Ağır Ceza	31.05.2017	827	Manisa	Manisa 4. Ağır Ceza	30.11.2017	1688
Diyarbakır	Diyarbakır 10. Ağır Ceza	31.05.2017	827	Mardin	Mardin 4. Ağır Ceza	31.05.2017	827
Düzce	Düzce 1. Ağır Ceza	20.09.2017	1253	Mersin	Mersin 9. Ağır Ceza	20.09.2017	1253
Erzurum	Erzurum 4	2.11.2017	1501	Muğla	Muğla 3	31.05.2017	827
Gaziantep	Gaziantep 10. Ağır Ceza	31.05.2017	827	Sakarya	Sakarya 5. Ağır Ceza	31.05.2017	827
Gaziantep	Gaziantep 9. Ağır Ceza	31.05.2017	827	Samsun	Samsun 4. Ağır Ceza	31.05.2017	827
Hakkari	Hakkari 3. Ağır Ceza	31.05.2017	827	Şanlıurfa	Ş. Urfa 6. Ağır Ceza	31.05.2017	827
İstanbul	İstanbul 28. Ağır Ceza	24.05.2017	777	Şırnak	Şırnak 3. Ağır Ceza	31.05.2017	827
İstanbul	İstanbul 29. Ağır Ceza	24.05.2017	777	Tekirdağ	Tekirdağ 3. Ağır Ceza	31.05.2017	827
İstanbul	İstanbul 30. Ağır Ceza	24.05.2017	777	Trabzon	Trabzon 3. Ağır Ceza	31.05.2017	827
İstanbul	İstanbul 32. Ağır Ceza	2.08.2017	1069	Tunceli	Tunceli 1. Ağır Ceza	30.11.2017	1688
İstanbul	İstanbul 33. Ağır Ceza	2.08.2017	1069	Uşak	Uşak 3. Ağır Ceza	30.11.2017	1688
İstanbul	İstanbul 34. Ağır Ceza	2.08.2017	1069	Van	Van 5. Ağır Ceza	2.08.2017	1069
İstanbul	İstanbul 35. Ağır Ceza	2.08.2017	1069				
İstanbul	İstanbul 36. Ağır Ceza	2.08.2017	1069				
İstanbul	İstanbul 37. Ağır Ceza	2.08.2017	1069				

III.1. Soruşturma Süreçleri

2016 Yılı Adalet İstatistiklerinde⁴⁰ yer alan bilgilere göre TCK'nın yukarıda sayılan maddeleri bağlamında açılan soruşturma sayısı 229.662 olmuştur (Tablo 8). Bir yıl öncesi ile mukayese edildiğinde 2016 yılında bu maddelerden açılan soruşturma sayısı 5 katı artmıştır. 2016 yılında açılan soruşturmanın maddeler bakımından dağılımına

⁴⁰ http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/AdaletIstatistikleriPdf/Adalet_ist_2016.pdf

bakıldığında, soruşturmaların %67'sinin (155,014) TCK'nın 314. Maddesi (Silahlı örgüt kurucusu (1) ve üyesi (2)) temelinde açıldığı görülmektedir.

Tablo 12. Cumhuriyet Savcılıklarınca açılan soruşturmaların yıllara göre dağılımı⁴¹

TCK Madde	Madde Başlığı	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
4. Bölüm: Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar									
TCK 302	<i>Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak</i>	622	1013	727	1114	1936	17290	4505	6888
5. Bölüm: Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar									
TCK 309	<i>Anayasayı ihlal</i>	130	214	1238	131	164	949	236	36071
TCK 310	<i>Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı</i>	1	4		10	3	7	27	1822
TCK 311	<i>Yasama organına karşı suç</i>	6	30	265	18	92	223	53	10956
TCK 312	<i>Hükûmete karşı suç</i>	20	298	865	424	443	859	638	13701
TCK 313	<i>Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silâhlı isyan</i>	22	4	162	41	24	143	22	2644
TCK 314	<i>Silâhlı örgüt</i>	4623	11421	10160	12026	14903	55058	36425	155014
TCK 315	<i>Silâh sağlama</i>	85	70	108	178	159	641	345	438
TCK 316	<i>Suç için anlaşma</i>	22	15	45	37	17	44	53	352
	TOPLAM	5763	13125	13691	14112	18155	76402	43467	229662

Tablo 13. 2016 yılında Açılan soruşturmalarda verilen kararların dağılımı

TCK Madde	Madde Başlığı	KYOK	Kamu davası	Yetkisizlik	Görevsizlik	Birleştirme	Toplam
4. Bölüm: Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar							
TCK 302	<i>Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak</i>	756	2378	2760	60	921	6888
5. Bölüm: Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar							

⁴¹ Bu tabloda yer alan veriler Adalet Bakanlığı, Adli Sicil Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Adalet İstatistikleri yıllıklarından derlenmiştir. <http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/adaletistatya.html>

TCK 309	Anayasayı ihlal	566	6096	14169	525	14736	36071
TCK 310	Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı	27	640	404	16	735	1822
TCK 311	Yasama organına karşı suç	117	2968	3241	92	4538	10956
TCK 312	Hükûmete karşı suç	220	2869	4525	150	5937	13701
TCK 313	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silâhlı isyan	19	96	1360	21	1148	2664
TCK 314	Silâhlı örgüt	13531	34595	63452	2652	40673	155014
TCK 315	Silâh sağlama	72	142	158	-	66	438
TCK 316	Suç için anlaşma	11	143	171	-	26	352

2016 yılında TCK 314(2) den yargılanan sanık sayısı 29434 kişi oldu⁴².

Adli Sicil İstatistiklerine göre⁴³, ceza mahkemeleri 14.780 kişi hakkında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 314(2) maddesi uyarınca karar verdi. Yargılananların %20,3'ü (3008 kişi) beraat ederken, %33,3'ü (4929 kişi) için mahkûmiyet, %46'sı (6843 kişi) için Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) kararı da dahil olmak üzere "diğer" kararlar verildi.

III.2. OHAL Döneminde Açılan Soruşturma ve Davalar

Aşağıda yer alan davalar ve soruşturmalara sadece erişilebilen bilgilerden seçilerek yer verilmiştir.

Darbe Girişimi Davaları

Anadolu Ajansı'nın yaptığı habere⁴⁴ göre 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimine ilişkin olarak 283 dava açıldı ve 23 Mart 2018 tarihi itibarıyla 106 dava sonuçlandırıldı. 592'si ömür boyu olmak üzere 805 sanık hapis cezasına mahkûm edildi.

Barış İçin Akademisyenlere karşı açılan davalar

Barış İçin Akademisyenler'in bildirisini imzalayan akademisyenlere Terörle Mücadele Kanunu'nun 7(2) maddesi uyarınca dava açıldı. Bildirinin ilk imzacısı olan 1128 akademisyenden 148'i hakkında açılan dava süreci 5 Aralık 2017

⁴² <http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/kararabaglanan/2016ceza/karar/2016-5237-KARAR-%C4%B0LLER.pdf>

⁴³ Ceza Mahkemelerinde 5237 Sayılı Tck 314/2 Uyarınca Verilen Karar Türleri, İller (2016), Bkz. http://www.adlisicil.adalet.gov.tr/karar_iller.html

⁴⁴ <https://aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi/yargi-fetoden-darbenin-hesabini-soruyor/1096013?amp=1>

tarihinde başladı.⁴⁵ İkinci duruşmaları görülen akademisyenlere ise TMK 7/2 kapsamında 1 yıl 3 ay ceza verildi ancak cezalar ertelendi.⁴⁶ Açılan davalar devam ediyor.

İnsan Hakları Derneği Üye ve Yöneticilerine karşı açılan soruşturma ve davalar:

İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi

Türkiye’de 16.08.2015 tarihinde başlayan ve halen devam eden Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki sokağa çıkma yasağı uygulanan yerlerle ilgili İHD ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) başta olmak üzere çok sayıda hak ve hukuk örgütü tespit ve gözlem raporu yayınlamıştır. Bu raporların yayınlanmasının ardından Genelkurmay Başkanlığı’nın İçişleri Bakanlığı’na şikâyetinde bulunmuştu. Bunun üzerine Haziran 2016 tarihinde İçişleri Bakanlığı, İHD Genel Merkezi’nin idari, mali ve faaliyet bakımından denetlenmesi kararı aldı.

İçişleri Bakanlığı Müfettişliği tarafından 27.06.2016-21.09.2016 tarihleri arasında denetim yapılmış, Denetim Raporu 20.06.2017 tarihinde açıklanmıştır. Denetim Raporu’nda İHD Genel Merkezi ve Şubelerinin yayınladıkları raporlar, yaptıkları açıklamalar ve İHD MYK’sının aldığı kararlar nedeniyle TCK 301., TMK 7/2. Ve TCK 302. Maddelerinden dolayı haklarında dava açılması istenmiş ve İHD Genel Merkezi hakkında fesih davası açılması talep edilmiştir. Bu talep üzerine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Bürosu, Genel Başkan Öztürk Türkdogan ve 40’ın üzerinde yönetici ve üye hakkında soruşturma açtı (Soruşturma Dosyası No. 2017/8007). Bu soruşturma halen devam etmektedir. Bunun yansıra Genelkurmay Başkanlığı’nın şikâyeti üzerine sokağa çıkma yasaklarıyla ilgili raporlar nedeniyle de Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Bürosu’nun 2016/15529 soruşturma sayılı dosyasında Genel Başkan Öztürk Türkdogan ve diğer kurumların başkanları hakkında TCK 301. Maddeden soruşturma devam etmektedir.

İnsan Hakları Derneği Ağrı ve Dersim Şube Yöneticileri

İnsan hakları faaliyetleri nedeniyle halen İHD Ağrı Şube yöneticisi Avukat Olcay Öztürk, İHD Dersim Şube yöneticisi Özgür Ateş’in tutukluluğu devam etmektedir. Bunun dışında onlarca İHD yöneticisi ve üyesiyle ilgili davalar devam etmektedir.

İHD Eş Genel Başkanı Eren Keskin davaları:

İHD Eş Genel Başkanı Eren Keskin’in 2014 ve 2015 yıllarında Özgür Gündem gazetesiyile dayanışmak için genel yayın yönetmenliği yapması nedeniyle hakkında 143 dava açılmıştır. Bugüne kadar bu davalarda **355.920,00 TL adli para cezası verildi. Bu cezalardan 105.920,00 TL’si kesinleşti, devam eden davalarda birkaç yüz bin TL daha adli para cezası verilme ihtimali bulunmaktadır.** 29 Mart 2018 tarihinde İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 7,5 yıl hapis cezası verilmiştir. Şu ana kadar onlarca yıllık hapis cezaları verilmiş olup bunların istinaf ve temyiz incelemeleri devam etmektedir. Bütün bu davalar, ifade özgürlüğünün kısıtlanması, yasaklanması ve cezalandırılması kapsamında devam etmektedir.

Raci Bilici: İHD Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Raci Bilici, 15 Mart 2017 tarihinde yapılan bir operasyon sonucunda gözaltına alındı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı operasyonla ilgili açıklamamasında, “sivil toplum örgütlerinin PKK/KCK’ye müzahir olarak kurulduğu ve bu yönde faaliyetler yaptığı” ileri sürüldü. Bilici, 21 Mart 2017 tarihinde adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Gizlilik kararıyla yürütülen soruşturma sonucunda hazırlanan iddianame, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nce kabul edildi. Raci Bilici, İHD’de yürüttüğü faaliyetler ve davet edildiği toplantılarda yaptığı konuşmalar nedeniyle “Örgüt üyeliği” ile suçlandı ve hakkında 7,5 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası istendi. İlk duruşması hâkim olmadığı için ertelenen davanın ikinci duruşması 1 Şubat 2018 tarihinde yapıldı ve 19 Temmuz 2018’e ertelendi.

İstanbul 10 (Büyükkada) Davası: Büyükkada’da hak savunucularının esenliği ve güvenliği konulu bir çalışma toplantısına katılmış olmaları nedeniyle, 'Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek', 'silahlı terör örgütüne üyelik' suçlamasıyla 5 Temmuz 2017 tarihinde önce gözaltına alınan daha sonra ikisi adli kontrol şartıyla serbest bırakılan ve geri kalan 8 insan hakları savunucusu hakkında tutukluluk kararı verilen soruşturmanın iddianamesi 4 Ekim 2017 tarihinde Mahkemeye sunuldu. İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 25 Ekim 2018 tarihinde görülen ilk duruşmada 8 insan hakları savunucusunun hepsi için tutukluluk kararı kaldırıldı. Ancak İzmir’de Şakran Cezaevi’nde tutuklu olarak yargılanan Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Taner Kılıç’ın dosyası da davayla birleştirildi. Davanın dördüncü duruşması 21 Haziran 2018 tarihinde görülecek.

⁴⁵ Bkz. <https://barisicinakademisyenler.net/node/431>

⁴⁶ Çetele: Düşünce Suçları Davası Veri Tabanı, http://www.ctl-tr.net/?s=ana&dosya_kat=19

Taner Kılıç Davası: 6 Haziran 2017 tarihinde gözaltına alınan ve üç gün sonra tutuklanan Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Avukat Taner Kılıç, telefonunda “bylock” programı bulunduğu gerekçesiyle 9 ayı aşkın bir süredir tutuklu olarak İzmir Şakran Cezaevi’nde bulunuyor. Taner Kılıç’ın yargılandığı davada ilk duruşma 26 Ekim’de İzmir’de gerçekleşti. Mahkeme Taner Kılıç’ın tutukluluğunun devamına ve dosyasının 5 Temmuz’da gözaltına alınan 10 hak savunucusuna yönelik dava ile birleştirilmesine karar verdi. Büyükada Davasına eklenen Taner Kılıç’a isnat edilen “bylock” suçlamasını ortaya koyacak bir kanıt halen dava dosyasında bulunmuyor. Aksine, telefonunda “bylock” olmadığına ilişkin iki ayrı bağımsız uzman tarafından hazırlanan raporların Mahkemeye sözlü ve yazılı olarak sunulmuş olmasına rağmen Taner Kılıç, 20 Kasım 2017 tarihinde görülen ikinci duruşmada da serbest bırakılmadı. Büyükada Davasının 30 Ocak 2018 tarihinde görülen üçüncü duruşmasında İstanbul 35. Ağır Ceza Mahkemesi, adli kontrol şartıyla Taner Kılıç’ın tutuklama kararını kaldırdı. Mahkeme Savcısı OHAL KHK’sı ile verilen yetkiyi kullanarak bu karara itiraz etti. Savcının itirazı kabul görüldü. Taner Kılıç halen İzmir Şakran Cezaevi’nde bulunuyor. Dördüncü duruşma 21 Haziran 2018 tarihinde görülecek.

Ömer Faruk Gergerlioğlu: KHK ile ihraç edilen akademisyen, barış savunucusu, eski Mazlumder Genel Başkanı Ömer Faruk Gergerlioğlu hakkında sosyal medya paylaşımları ve yazılarında (PKK/KCK) terör örgütü propagandası yaptığı iddiasıyla (TMK 7(2)) Kocaeli Ağır Ceza Mahkemesi’nde 4 Ağustos 2017 tarihinde açılan dava, 21 Şubat 2018 tarihinde 2,5 yıl hapis cezası ile sonuçlandı.

İştar Gözaydın: 20 Aralık 2016 günü yapılan bir operasyon kapsamında KHK ile kapatılan Gediz Üniversitesi’nden 13 kişi ile birlikte gözaltına alınan Prof. Dr. İştar Gözaydın için 26 Aralık 2016 tarihinde “terör örgütü üyeliği” suçlamasıyla tutukluluk kararı verilerek İzmir Şakran Cezaevi’ne gönderildi. Dosyası İstanbul’a gönderilen Prof. Dr. İştar Gözaydına ilişkin iddianame 30 Mart 2017 tarihinde İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi ve Gözaydın 93 günlük tutukluluktan sonra adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Hakkında 7,5 yıl ila 15 yıl arasında hapis cezası talep edilen İştar Gözaydın’ın ilk duruşması 12 Eylül 2017 tarihinde yapıldı. 31 Ocak 2018 tarihinde görülen dördüncü duruşmada İştar Gözaydın için beraat kararı verildi.

Osman Kavala: Anadolu Kültür Yönetim Kurulu Başkanlığı’nın yanı sıra Açık Toplum Vakfı, TESEV, TEMA Vakfı, Tarih Vakfı, Diyarbakır Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü, Türkiye Sinema ve Audiovisual Kültür Vakfı gibi pek çok sivil toplum örgütünde kurucu üye, yönetim kurulu üyesi veya danışma kurulu üyesi olan Osman Kavala, 19 Ekim 2017 tarihinde gözaltına alındı. 14 günlük gözaltı süresinin sonunda İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nca ifade alınmaksızın tutuklamaya sevk edildi. 1 Kasım 2017 tarihinde İstanbul 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından TCK’nın 309 ve 312. maddelerinde düzenlenen suçlardan tutuklama kararı verildi. Henüz iddianamesi hazırlanmadı.

Avukatlara Yönelik Tutuklama

667 sayılı OHAL KHK’sı ile kapatılan Çağdaş Hukukçular Derneği’nin (ÇHD) yöneticisi ve üyesi avukatlardan 18’i 08.11.2017 tarihinde gözaltına alındı ve 7 günlük gözaltının sonucunda İstanbul’da tutuklandılar. Bu avukatlar arasında ÇHD’nin kapatıldığı sıradaki Genel Başkanı olan avukat Selçuk Kozağaçlı da bulunmaktadır.

Gazetecilere Açılan Davalar

Bianet’in Medya Gözlem Raporu’na göre⁴⁷ 2017 yılında, 520 gazeteci, köşe yazarı, muhabir ve medya temsilcisi Türk Ceza Kanunu (TCK) ve Terörle Mücadele Kanunu (TMK) temelinde yargılandı. 2017 yılında iki gazeteci “darbecilik” veya “devlet güvenliğini tehdit etme”, 6’sı “örgüt üyeliği veya yöneticiliği”; 8’i “devlet kurumlarını aşağılamak”, bir gazeteci de “Atatürk’ü Koruma Kanunu’nu ihlal etme” suçlamasıyla mahkûmiyet aldı. Rapor, 6 Şubat 2018 tarihi itibarıyla 128 gazetecinin ceza ve tutukevinde olduğunu belirtti.

Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu’nun verilerine göre 31 Mart 2018 tarihi itibarıyla, Türkiye cezaevlerinde tutuklu ve hükümlü 27’si imtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü olmak üzere 215 gazeteci bulunmaktadır⁴⁸.

Murat Çelikkan: Özgür Gündem gazetesi ile dayanışmak amacıyla 1 günlük nöbetçi genel yayın yönetmenliği yapan insan hakları savunucusu gazeteci Murat Çelikkan 2017 yılında TMK 7/2. Maddeden cezalandırıldı ve 14.08.2017 tarihinde cezaevine girmiş olup 21.10.2017’de tahliye edildi. Ayrıca, 38 aydın yazar ve gazeteci hakkında bir günlük nöbetçi genel yayın yönetmeni olmaktan hapis cezaları verildi ve bu cezalar ertelendi.

⁴⁷ Erol Önderoğlu; BİA Medya Gözlem 2017: Habercinin & Medyanın Bir Yılı <http://bianet.org/bianet/medya/194083-bia-medya-gozlem-2017-habercinin-medyanin-bir-yili>

⁴⁸ <http://tutuklugazeteciler.blogspot.com.tr/>

Cumhuriyet Gazetesi Davası

4 Nisan 2017 tarihinde hazırlanan iddianame ile Cumhuriyet Gazetesi yönetici, yazar ve çalışanlarına karşı açılan davada 19 kişi "silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüte yardım etme" ve "silahlı terör örgütüne üye olma" suçlamalarıyla yargılanmaya devam ediyor

Gözetli ve tutuklama süreci: Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Murat Sabuncu, yazar Hakan Kara, yazar Hikmet Çetinkaya, karikatürist Musa Kart, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi avukat Bülent Utku, yazar Güray Öz, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi avukat Mustafa Kemal Güngör, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Önder Çelik, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Bülent Yener, Cumhuriyet Kitap eki Genel Yayın Yönetmeni Turhan Günay, yazar Aydın Engin, yazar Kadri Gürsel ve muhasebe müdürü Günseli Özeltay 31 Ekim 2016 tarihinde gözaltına alındı. Gözetli kararına alınanlardan Sabuncu, Gürsel, Kart, Çelik, Utku, Güngör, Öz, Kara ve Günay 4 Kasım'da tutuklandı. Gözetli kararı çıkarıldığında yurtdışında olan Akın Atalay da 11 Kasım'da Türkiye'ye döner dönmez, Atatürk Havalimanı'ndan gözaltına alındı ve 12 Kasım 2016 tarihinde tutuklandı. Cumhuriyet Gazetesi muhabiri Ahmet Şık ise sosyal medya paylaşımları ve haberleri nedeniyle 29 Aralık 2016 Perşembe sabahı gözaltına alındı. İstanbul 8. Sulh Ceza Hâkimliği, 30 Aralık 2016'da, Şık hakkında "FETÖ/PDY ve PKK" propagandasını yaptığı iddiasıyla tutuklama kararı verdi. Almanya'da bulunan Cumhuriyet Gazetesi eski Yayın Yönetmeni Can Dündar ve ABD'de yaşayan İlhan Tanır hakkında yakalama kararı çıkarıldı.

Dava süreci: İlk duruşması 24 Temmuz 2017 tarihinde İstanbul, Çağlayan Adliyesi 27. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı ve 29 Temmuz 2017 tarihinde tamamlandı. Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Erinc ile Genel Yayın Yönetmeni Aydın Engin ve yazarlardan Hikmet Çetinkaya'nın tutuksuz olarak yargılandığı davanın ilk duruşmasında Musa Kart, Bülent Utku, Önder Çelik, Mustafa Kemal Güngör, Güray Öz, Hakan Kara ve Turhan Günay tahliye edildi. 24 Eylül 2017 tarihinde görülen üçüncü duruşmada Yayın Danışmanı Kadri Gürsel tahliye edildi. 9 Mart 2018 tarihinde yapılan altıncı duruşmada Ahmet Şık ve Murat Sabuncu ara karar ile tahliye edildi. 16 aydır tutuklu olan Akın Atalay'ın tutukluk kararı kaldırılmadı. Davanın yeni duruşması 24-27 Nisan 2018 tarihleri arasında Silivri Kapalı Cezaevi'nin mahkeme salonunda yapılacak.

Zaman Gazetesi Davası:

Kapatılan Zaman gazetesinin eski köşe yazarları Şahin Alpay, Ahmet Turan Alkan, Ali Bulaç ve Mümtazer Türköne'nin de bulunduğu 18'i tutuklu 31 kişinin "darbe" ve "FETÖ üyeliği" suçlamalarıyla yargılandığı "Zaman Davasının" ilk duruşması 18 Eylül 2017 tarihinde yapıldı. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmekte olan davanın iddianamesinde, yargılananlar hakkında "anayasal düzeni, TBMM ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını engellemeye teşebbüs etme" suçlarından üçer kez ağırlaştırılmış müebbet, "silahlı terör örgütüne üye olma" suçundan da ayrı ayrı 7,5 yıldan 15'er yıla kadar hapis cezasına çarptırılması talep edildi. Davanın 2. Duruşması 8 Aralık 2017 tarihinde gerçekleşti.

Tutuklu olarak yargılananlar: Ahmet Metin Sekizkardeş, Ahmet Turan Alkan, Alaattin Güner, Ali Bulaç, Cuma Kaya, Faruk Akkan, Hakan Taşdelen, Hüseyin Belli, Hüseyin Turan, İbrahim Karayeğen, İsmail Küçük, Mehmet Özdemir, Murat Avcioğlu, Mustafa Ünal, Mümtaz'er Türköne, Onur Kutlu, Sedat Yetişkin, Şahin Alpay, Şeref Yılmaz, Yüksel Durgut, Zafer Özsoy, Adil Gülçek

Tutuksuz Yargılananlar: Ahmet İrem, Ali Hüseyin Çelebi, Süleyman Sargın, Osman Nuri Arslan, Osman Nuri Öztürk, Lale Kemal, Nuriye Ural, Orhan Kemal Cengiz tutuksuz olarak yargılanıyor.

Ahmet Altan, Mehmet Altan, Nazlı Ilıcak ve 3 gazeteci davası

5 Temmuz 2016'daki darbe girişimini önceden bildikleri iddiasıyla yargılanan gazeteciler Mehmet Altan, Ahmet Altan ve Nazlı Ilıcak'ın da aralarında bulunduğu tutuklu 6 sanığa, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verildi. Cezada indirime gidilmedi. İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi'nce, 16 Şubat 2018 tarihinde yapılan duruşmada, Mahkeme heyeti, Ahmet Altan, Mehmet Altan, Nazlı Ilıcak, Fevzi Yazıcı, Şükrü Tuğrul Özşengül ve Yakup Şimşek'in üzerlerine atılı suçun sabit olması nedeniyle "cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs etme" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmasına karar verdi. Mahkeme, sanıkların üzerlerine atılı suçun niteliği, ağırlığı, sanıkların yargılama sırasındaki tutum ve davranışları, cezalarının indirilmesinde hafifletici neden olmaması nedeniyle verilen hapis cezasında indirim uygulanmamasına hükmetti. Tutuksuz olarak yargılanan Tibet Murad Sanlıman hakkında ise "silahlı terör örgütüne bilerek veya isteyerek yardım etme" suçundan dava açılmışsa da suçu işlediği sabit olmadığından beraat kararı verildi.

İhraç Kararlarına Karşı Protestolara Karşı açılan soruşturma ve davalar

OHAL KHK'ları ile ihraç edilenlerin yaptıkları protestolar sonucunda başta Ankara olmak üzere Tunceli, Diyarbakır, Batman, İstanbul, Eskişehir, Malatya, İzmir illerinde çok sayıda kişiye OHAL kanununa muhalefetten adli para cezaları verilmiştir. Bunun dışında 2911 sayılı Kanuna muhalefet etmekten devam eden onlarca soruşturma ve dava bulunmaktadır.

OHAL KHK'ları ile ihraç edilen akademisyen Nuriye Gülmen ve öğretmen Semih Özakça'nın 9 Kasım 2016'da Ankara Yüksel Caddesi'nde İnsan Hakları Anıtı önünde başlattıkları "İşimi Geri İstiyorum" talepli oturma eylemlerine karşı onlarca kez gözaltı yapılmış, adli para cezaları verilmiş, soruşturma ve davalar açılmıştır. Bu eylemlere daha sonradan sosyolog Veli Saçılık, öğretmen Acun Karadağ, öğretmen Esra Özakça, sağlık memuru Adnan Vural ve daha birçok kişi katılmıştır. Bu kişilere karşı Ankara'da iki örgüt üyeliği davası, 5 adet 2911 sayılı Kanuna muhalefet davası açılmıştır. Devam eden onlarca soruşturma bulunmaktadır. İHD'nin bu soruşturmalara ilişkin hazırladığı açıklama⁴⁹, Ankara Yüksel Caddesi İnsan Hakları Anıtı önünde yapılmak istenmiş, polis izin vermeyerek Genel Başkan Öztürk Türkdoğan ve diğer İHD yöneticilerini gözaltına aldı ve birkaç saat sonra serbest bıraktı.

Nuriye Gülmen-Semih Özakça-Acun Karadağ Davası: Ankara 19.Ağır Ceza Mahkemesi'nde Acun Karadağ ve Semih Özakça "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçlamasıyla yargılandı. Mahkeme, KHK ile ihraç edildiği işine dönebilmek için açlık grevi yapan ve 193 gün tutuklu kalan Nuriye Gülmen'e, örgüt üyeliği suçundan 6 yıl 3 ay ceza verilerek, tahliyesine, Semih Özakça ile Acun Karadağ'ın da beraatine karar verdi.

⁴⁹ <http://www.ihd.org.tr/insan-haklarina-yuksel-caddesine-ve-yuksel-eylemcilerine-ozgurluk/>

Bölüm IV. Kişilere Yönelik OHAL Tedbirleri-Kamu Görevinden İhraçlar

OHAL döneminde yayınlanan kanun hükmünde kararnameler yoluyla toplam **116.512** kamu görevlisi hakkında bir daha kamu görevinde yer almamak üzere ihraç kararı verildi. İhraç edilenlerin sadece **3833'ü** (ihraç edilenlerin %1,69'u) hakkındaki ihraç kararı KHK'lar ile kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla hakkındaki ihraç kararı devam edenlerin sayısı 112.679 kişidir.**

Bu tedbirler yalnızca aktif çalışma hayatında olanlarla sınırlı kalmadı, aynı zamanda emekli olanlara yönelik olarak da tedbirler uygulandı. Pek çok emeklinin rütbesi geri alındı ve kamu ile ilişkisi olan herhangi bir görev alamayacakları, özel sektörde özel güvenlik ile ilgili işlerde çalışamayacakları da hükme bağlandı.

Milli Eğitim Bakanlığının Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan izin ile faaliyet gösteren özel eğitim kurumlarının kapatılmasının ardından bir genelge ile kapatılan bu kurumlarda (anaokulu, ilköğretim, ortaokul ve lise, kurs ve öğrenci yurtları) çalışanların da çalışma lisansları iptal edildi ve herhangi bir eğitim kurumunda görev almaları yasaklandı. Bu düzenlemeden etkilenen kişi sayısı **22.474 kişi** oldu.

Bir diğer uygulama özellikle hukuk fakültesi mezunu olup üniversitede çalışan ancak OHAL KHK'ları ile ihraç edilen akademisyenlerin avukatlık mesleğine dönmelerine Adalet Bakanlığı tarafından itiraz edilmesi ile ilgili olarak yaşanmaktadır. Bilinen birkaç örneğin dışında kaç kişinin bu engelle karşılaştığına dair kesin bir bilgiye erişmek mümkün olmamıştır. Ayrıca, kayyum atanan belediyelerde ihale usulü iş alacak olan firmaların çalışanları konusunda uygulanan güvenlik soruşturmaları ile "çalışamaz" kararı verilen işçi sayısı konusunda da bilgi edinmek mümkün olmamıştır.

Ayrıca kapatılan diğer kuruluşların çalışanları özellikle kapatılan özel üniversitelerde çalışanlara ve kapatılan medya kuruluşlarında çalışan gazeteciler bakımından da yeni bir iş bulmanın yollarının özellikle "etiketlenme" sorunu nedeniyle sınırlı kaldığı düşünülmektedir.

IV.1. İhraç Kararı Alma Yetkisi

667 ve 668 sayılı KHK'lar ile kamu görevinden ihraç etme kararlarının kimler tarafından hangi usullere göre verileceği düzenlendi.

Tablo 14. İhraç etme yetkisi verilen kurumlar

	Hakkında Tedbir Kararı Uygulanacak olan kamu görevlileri	Tedbir Kararının alacak olan organ	Karar Usulü
YARGI	Anayasa Mahkemesi Üyeleri	Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu	Salt çoğunluk
	Yargıtay Daire Başkanı ve Üyeleri	Yargıtay 1. Başkanlık Kurulu	
	Danıştay Daire Başkanı ve Üyeleri	Danıştay Başkanlık Kurulu	
	Hakim ve Savcılar (Adli ve İdari yargı)	Hakim ve Savcılar Kurulu	
	Sayıştay Meslek Mensupları	Komisyon: Başkan: Sayıştay Başkanı Üyeler: Başkan Yardımcıları, Sayıştay Başkanı tarafından belirlenecek bir daire başkanı ve bir üye	
TSK	TSK Personel Kanununa tabi personel	İlgili Kuvvet Komutanı	Genelkurmay Başkanı'nın inhası Milli Savunma Bakanı'nın onayı
	Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununa tabi personel	Jandarma Genel Komutanının teklifi	İçişleri Bakanı'nın onayı
	Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununa tabi personel	Sahil Güvenlik Komutanının teklifi	İçişleri Bakanı'nın onayı

YÜRÜTME	Mahalli idareler personeli	Valinin başkanlığında toplanan ve vali tarafından belirlenen kurulun teklifi üzerine	İçişleri Bakanı'nın onayı
	Bakanlık ve ilgili veya ilişkili olmayan kurumlarda her türlü kadro, pozisyon ve statüde (işçi dahil) istihdam edilen personel	Birim amirinin teklifi üzerine	Atamaya yetkili amirin onayı
	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu dışındaki diğer mevzuata tabi her türlü kadro, pozisyon ve statüde (işçi dahil) istihdam edilen persone	İlgili kurum veya kuruluşun en üst yöneticisi başkanlığında bağlı, ilgili veya ilişkili bakan tarafından oluşturulan kurulun teklifi üzerine	İlgili Bakan onayı
	2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa tabi personel	Yükseköğretim Kurulu Başkanının teklifi üzerine	Yüksek Öğretim Kurulu'nun kararı

IV.2. İhraç Zaman Tablosu

Tablo 15. İhraç zaman tablosu

	Tarih	Karar tip/sayı	İhraç edilen	İhraç Kaldırılan	Kararı
OHAL'in 1.nci 3 aylık dönemi 21.07.2016-18.10.2016	27-07-16	668	1684		
	31-07-16	669	1389		
	17-08-16	670	2692		
	24-08-16	HSK 2016/426	2847		
	31-08-16	HSK 2016/428	543		
	01-09-16	672	50684		
	02-09-16	MSB 2016/1	76		
	04-10-16	HSK 2016/430	66		
	10-10-16	Askeri Yargıtay Başkanlığı 2016/23	7		
	13-10-16	MSB 2016/2	109		
OHAL'in 2.nci 3 aylık dönemi 19.10.2016 – 18.01.2017	29-10-16	675	10129	74	
	15-11-16	HSK 2016/440	203		
	22-11-16	677	15642	155	
	08-12-16	HSK 2016/434 ek		78	
	31.12.2016 tarihi itibarıyla	yetkili kurumlar tarafından ihraç edilen	1273	12	
	06-01-17	679	8393	277	
OHAL'in 3.ncü 3 aylık dönemi 19.01.2017 – 18.04.2017	23-01-17	683	367	124	
	07-02-17	KHK 686	4464	17	
	13-02-17	HSK 2017/35	227		
	17-03-17	HSK 2017/113	202		
	20-03-17	688		426	
	29-03-17	HSK 2017/664		5	
OHAL'in 4.ncü 3 aylık dönemi 19.04.2017-18.07.2017	04-04-17	HSK 2017/665	45		
	29-04-17	KHK 689	3974	236	
	04-05-17	HSK 2017/681		83	
	05-05-17	HSK 2017/682	107		
OHAL'in 5.nci 3 aylık dönemi 19.07.2017-18.10.2017	14-07-17	KHK 692	7395	312	
	22.08.2017	MSB 1/2017		4	
	25-08-17	KHK 693	928	57	
	05-10-17	HSK 2017/770	39		
OHAL'in 6.nci 3 aylık dönemi 19.10.2017-18.01.2018	24-12-17	KHK 695	2765	115	
	12.01.2018	KHK 697	262	1858	
		Toplam	116512	3833	

IV.3. İhraç Kararlarının Kurumlara Göre Dağılımı

IV.3.1. Özet Tablo

Tablo 16. İhraç Kararlarının Kurumlara Göre Dağılımı Özet Tablosu

	A. İHRAÇ			B. İADE			C. İHRAÇ KARARI DEVAM EDEN (C=A-B)		
Kamu Kurumları	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI (İDARİ KADROLAR)	68	18	86	3	4	7	65	14	79
BAŞBAKANLIK VE BAĞLI KURUMLAR	3649	908	4557	244	76	320	3405	832	4237
ABALET BAKANLIĞI	5034	1134	6168	170	56	226	4864	1078	5942
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI	401	203	604	11	8	19	390	195	585
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI	16	4	20	0	0	0	16	4	20
BİLİM, SANAYİ ve TEKNOLOJİ BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	460	70	530	17	2	19	443	68	511
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	1132	256	1388	74	25	99	1058	231	1289
ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	389	73	462	36	3	39	353	70	423
BİŞİŞLERİ BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	338	105	443	1	1	2	337	104	441
EKONOMİ BAKANLIĞI	67	15	82	3	1	4	64	14	78
ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	901	70	971	84	5	89	817	65	882
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	403	101	504	12	3	15	391	98	489
GİBA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	977	112	1089	53	11	64	924	101	1025
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	360	61	421	19	3	22	341	58	399
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	30436	1522	31958	741	47	788	29695	1475	31170
KALKINMA BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	193	51	244	6	0	6	187	51	238
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	197	42	239	22	16	38	175	26	201
MALİYE BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	2041	601	2642	137	41	178	1904	560	2464
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	23147	10588	33735	429	256	685	22718	10332	33050
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	112	50	162	2	2	4	110	48	158
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI	536	52	588	30	3	33	506	49	555
SAĞLIK BAKANLIĞI	4404	3261	7665	257	199	456	4147	3062	7209
ULAŞTIRMA, BENİZCİLİK ve HABERLEŞME BAKANLIĞI İLE BAĞLI, İLGİLİ KURULUŞLAR	1040	85	1125	103	9	112	937	76	1013
YARGI KURUMLARI (İDARİ KADROLAR)	413	105	518	6	2	8	407	103	510
YARGI KURUMLARI (HAKİM VE SAVCI)	3402	877	4279	115	51	166	3287	826	4113
YARGI KURUMLARI (ANAYASA MAHKEMESİ ÜYELERİ)	39	0	39				39	0	39
ASKERİ YARGI ÜYELERİ	192		192	4		4	188	0	188
TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ	8312	169	8481	240	1	241	8072	168	8240

	A. İHRAÇ			B. İADE			C. İHRAÇ KARARI DEVAM EDEN (C=A-B)		
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU	21	0	21	12	0	12	9	0	9
MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİ	1	0	1	0	0	0	1	0	1
OLÇME SEÇME YERLEŞTİRME BAŞKANLIĞI	8	7	15	0	0	0	8	7	15
ŞEKER FABRİKALARI GENEL MÜBÜRLÜĞÜ	8	1	9	0	0	0	8	1	9
YÜKSEK SEÇİM KURULU	14	3	17	0	0	0	14	3	17
ÜNİVERSİTE AKADEMİK KADROLARI	4768	1114	5882	127	50	177	4641	1064	5705
ÜNİVERSİTE İDARİ KADROLARI	1005	370	1375	0	0	0	1005	370	1375
GENEL TOPLAM	94477	22028	116512	2958	875	3833	91519	21153	112679

IV.3.2. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden İhraçlar

TBMM Başkanlığı'nın idari kadrolarından 18'i kadın olmak üzere toplam 86 kişi, 672,675,689, 692 ve 693 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin sadece 7'sinin ihraç kararı kaldırdı. 20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 79 kişinin ihraç kararı sürüyor.

IV.3.3. Bakanlıklardan İhraçlar

Başbakanlık ve Bağlı Kurumlar

Başbakanlık merkez teşkilatı ve bağlı kuruluşlarından 672,675, 677, 679, 683, 686, 689, 692, 693, 695 ve 697 sayılı OHAL KHK'ları ile 908'i kadın olmak üzere toplam 4557 kamu görevlisi ihraç edildi. İhraç edilenlerin 320'si için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 4.237 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Toplam ihracın %67,8'i Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde, 10'u Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nda, %7'si ise Başbakanlık Merkez Teşkilatı bünyesinde gerçekleşti.

Tablo 17. Başbakanlık ve Bağlı Kurumlarından İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Başbakanlık Merkez Teşkilatı	86	9	95	2	311
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	7	1	8	6	89
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu	128	22	150	0	8
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	34	13	47	0	150
Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü	95	9	104	4	43
Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı	287	26	313	2	102
Diyanet İşleri Başkanlığı	2351	739	3090	292	2798
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	25	6	31	1	30
Sermaye Piyasası Kurulu	52	9	61	0	61
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanlığı	13	2	15	0	15
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	15	0	15	1	14
Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı	11	2	13	2	11
Türkiye Kalkınma Bankası	14	5	19	1	18
Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	409	61	470	7	462
Vakıflar Genel Müdürlüğü	28	4	32	1	31
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı	7	0	7	1	6
Milli İstihbarat Teşkilatı	87	0	87	0	87
Toplam	3649	908	4557	320	4237

Adalet Bakanlığı Merkezi ve Mahalli Teşkilat Personeli

Adalet Bakanlığı'nın merkez ve mahalli teşkilatı içinde görev yapan 1134'ü kadın olmak üzere toplam 6168 kamu görevlisi (3'ü Adalet Akademisinden) 675, 679, 689, 692, 693 ve 695 sayılı OHAL KHK'ları ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 226'sı için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 5.942 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

- İhraç edilen personelin 1100'ünü (%19) kadınlar oluşturdu.
- Adalet Bakanlığı Merkez teşkilatından 4'ü Bakanlık Müşaviri, 29'u Adalet uzmanı ve yardımcısı olmak üzere 112 çalışan,
- Adli Tıp Kurumu'ndan biri İhtisas Kurulu üyesi, 63'ü Adli Tıp uzmanı, yardımcısı ve asistanı olmak üzere toplam 111 çalışan,
- Adliyelerde, 162'si Adli ve İdari Yargı Hakim Adayı olmak üzere 2841 çalışan,
- Cezaevlerinde 60'ı Cezaevi Müdürü ve Yardımcısı, İdari Müdür ve Denetimli Serbestlik Müdürü olmak üzere toplam 2296 çalışan ihraç edildi.
- İhraç edilenlerin başında adliyelerde görev yapan zabıt kâtipleri (toplam ihraçların %45) ve cezaevlerinde görev yapan ceza infaz koruma memurları (%29) geldi.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın merkezi ve yerel teşkilatlarında görev yapan 203'ü kadın olmak üzere 604 kişi 672, 677, 679, 692 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 19'u için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 585 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Avrupa Birliği Bakanlığı

Avrupa Birliği Bakanlığı'ndan 672, 675, 686 ve 689 sayılı KHK'lar ile 4'ü kadın olmak üzere ihraç edilen 20 kişiden hiç biri için ihraç kararı kaldırılmadı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 20 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 18. Avrupa Birliği Bakanlığı'ndan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
Avrupa Birliği Bakanlığı Merkez Teşkilatı	7	3	10	0		10
Akreditasyon Kurulu	6	0	6	0		6
AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı	3	1	4	0		4
Toplam	16	4	20	0		20

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlarından 70'i kadın olmak üzere toplam 530 kişi 672, 675, 679, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraçların %48'i TÜBİTAK'da gerçekleşti. İhraç edilenlerin 19'u için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 511 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 19. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Merkez teşkilatı	94	23	117	10		107
KOSGEB	75	9	84	2		82
Türk Patent Enstitüsü	14	2	16	0		16
Türk Standartları Enstitüsü	55	6	61	2		59
Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)	222	30	252	5		247
Toplam	460	70	530	19		511

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan 256'sı kadın çalışan olmak üzere toplam 1388 kişi 672, 679, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraçların %67'si Sosyal Güvenlik Kurumu'nda gerçekleşti. İhraç edilenlerin 99'u için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 1289 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 20. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Çaşgem ve Merkez Teşkilatı)	87	7	94	6		88
Devlet Personel Başkanlığı	19	1	20	0		20
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı	753	177	930	89		841
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü	273	71	344	4		340
Toplam	1132	256	1388	99		1289

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

73'ü kadın çalışan olmak üzere toplam 423 kişinin 672, 675, 679, 683, 689, 692, 693, 695 ve 697 sayılı KHK'lar ile ihraç edildiği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan ihraç edilenlerin 39'u için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 423 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 21 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bağlı, İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Merkez Teşkilatı	154	35	189	16	173
İller Bankası Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü	43	3	46	7	39
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	192	35	227	16	211
Toplam	389	73	462	39	423

Dışişleri Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

105'i kadın çalışan olmak üzere toplam 443 kişinin 672, 675, 686, 689, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildiği Dışişleri Bakanlığı'nda sadece 2 kişi için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 441 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Ekonomi Bakanlığı

15'i kadın çalışan olmak üzere toplam 82 kişinin 672, 686, 689, 692 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildiği Ekonomi Bakanlığı'nda ihraç edilenlerin 4'ü için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 78 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarından 672, 675, 677, 679, 689, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile 70'i kadın çalışan olmak üzere toplam 971 kişi ihraç edildi. İhraç edilenlerin 89'u için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 882 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 22 Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Merkez Teşkilatı	51	9	60	3	57
Boru Hatları ile Petrol Taşıma Aş Genel Müdürlüğü	56	1	57	2	55
Botaş International Limited Şirketi	17	0	17	1	16
Elektrik Üretim Aş Genel Müdürlüğü	151	6	157	18	139
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	57	13	70	2	68
Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	65	7	72	7	65
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü	40	6	46	5	41
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı	24	5	29	4	25
Türkiye Elektrik Dağıtım Aş Genel Müdürlüğü	23	2	25	0	25
Türkiye Elektrik İletim Aş Genel Müdürlüğü	195	11	206	25	181
Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Aş Genel Müdürlüğü	3	0	3	0	3
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü	83	3	86	4	82
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü	83	5	88	3	85
Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Aş (TPPD)	8	1	9	9	0
Türkiye Taş Kömürü Kurumu Genel Müdürlüğü	42	1	43	4	39
Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü	3	0	3	2	1
Toplam	901	70	971	89	882

Gençlik ve Spor Bakanlığı

Gençlik ve Spor Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarından 101'i kadın çalışan olmak üzere 504 kişi 672, 675, 677, 679, 689, 692 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 15'i için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 489 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 23 Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
Gençlik Ve Spor Bakanlığı Merkez Teşkilatı	85	23	108	0		108
Spor Genel Müdürlüğü	204	15	219	9		210
Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu	114	63	177	6		171
Toplam	403	101	504	15		489

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

112'si kadın çalışan olmak üzere toplam 1089 kişinin 672, 675, 679, 689, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildiği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında 64 kişinin ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 1025 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Bağlı kuruluşlarından 61'i kadın çalışan olmak üzere 421 kişi 672, 675, 679, 689, 692 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 22'si için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 399 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 24 Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı ile Bağlı, İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Merkez Teşkilatı	334	56	390	0		390
Rekabet Kurumu	26	5	31	22		9
Toplam	360	61	421	22		399

İçişleri Bakanlığı

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla İçişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapan 1522'si kadın çalışan olmak üzere toplam **31.958** personel 669, 670, 672, 677, 679, 683, 686, 689, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. Bu dönemde sadece 788 kişi hakkındaki ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 31.170 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 25. İçişleri Bakanlığı'ndan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
İçişleri Bakanlığı Merkez Teşkilatı	892	106	998	26		972
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	37	21	58	3		55
Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı	7	4	11	0		11
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü	3625	545	4170	159		4011
Emniyet Genel Müdürlüğü	22284	811	23095	495		22600
Jandarma Genel Komutanlığı	3433	33	3466	100		3366
Sahil Güvenlik	158	2	160	5		155
Toplam	30436	1522	31958	788		31170

Emekli Polislerle İlişkin Tedbirler

Emniyet Genel Müdürlüğü'nden OHAL döneminden önce resen ya da isteğe bağlı olarak emekli olan ve meslekten çıkarılan toplam **1384 emniyet mensubu** hakkında da "FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olduğu" gerekçesiyle tedbir kararı alındı (670, 679, 686, 692, 693 ve 697 sayılı KHK'lar).

Rütbeleri geri alınan emekli emniyet mensuplarının diğer tedbirlerin yanı sıra özel güvenlik şirketlerinin kurucusu, ortağı ve çalışanı olamayacakları da hüküm altına alındı.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

İçişleri Bakanlığı'na bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak belediyelerde ve il özel idarelerinde çalışan 4170 personel 677, 692, 693 ve 695 sayılı OHAL Kararnameleri ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 523'ünü kadınlar oluşturdu. İhraç edilenlerin 159'u için ihraç kararı kaldırıldı.

En yüksek sayıdaki ihraçlar, İstanbul (525), Diyarbakır (500), Mardin (447), Van (425), Ankara (245) Şırnak (199) ve Şanlı Urfa (135) illerindeki belediyelerde gerçekleşti. İhraç edilen toplam belediye personelinin % 47'si Kayyum atanan belediyelerde gerçekleşti.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdarelere Bağlı Personel İhraçları-20 Mart 2018

Kalkınma Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Kalkınma Bakanlığı ile bağlı ve ilgili kuruluşlardan 51'i kadın olmak üzere 244 kişi 672, 675, 679, 683 ve 689 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 6'sı için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 238 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 26 Kalkınma Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Kalkınma Bakanlığı Merkez Teşkilatı	68	10	78	1	77
Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	1	0	1	0	1
Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	9	3	12	0	12
Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	1	0	1	0	1
İstanbul Kalkınma Ajansı	7	2	9	0	9
Türkiye İstatistik Kurumu	107	36	143	5	138
Toplam	193	51	244	6	238

Kültür ve Turizm Bakanlığı

42'si kadın çalışan olmak üzere toplam 239 kişinin 672, 675, 679, 686, 689, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildiği Bakanlık'tan 38 kişinin ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 201 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Maliye Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Maliye Bakanlığı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarından 601'i kadın çalışan olmak üzere toplam 2642 kişi ihraç edildi. İhraç edilenlerin 178'i için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 2464 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 27 Maliye Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Maliye Bakanlığı Merkez Teşkilatı	1099	220	1319	82	1237
Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü	22	6	28	2	26
Gayrimenkul Aş Genel Müdürlüğü (ÖİB)	1	0	1	0	1

Gelir İdaresi Başkanlığı	874	370	1244	90	1154
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu	8	0	8	0	8
Kamu İhale Kurumu	18	0	18	1	17
Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü	7	2	9	0	9
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	12	3	15	3	12
Toplam	2041	601	2642	178	2464

Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığının merkez ve mahalli teşkilatı içinde görev yapan 33.735 öğretmen ve idari personel 672, 675, 677, 679, 686, 689, 692, 693, 695 ve 697 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilen kamu görevlilerinin 10588'ini (%31,4) kadınlar oluşturdu. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ihraç edilenlerin 685'i için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 33.050 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 28 Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ihraç edilen öğretmenlerin illere göre dağılımı

İl	Toplam	İl	Toplam	İl	Toplam
İstanbul	4016	Malatya	407	Bingöl	143
Ankara	1985	Tunceli	365	Çanakkale	140
Bursa	1192	Ordu	342	Rize	140
Konya	1147	Adıyaman	341	Bolu	138
İzmir	1050	Çorum	340	Ağrı	137
Gaziantep	990	Trabzon	324	Nevşehir	136
Kahramanmaraş	978	Yozgat	323	Bitlis	124
Kayseri	964	Tokat	315	Kırşehir	124
Manisa	959	Aksaray	310	Şırnak	122
Samsun	843	Uşak	296	Karaman	118
Denizli	797	Niğde	286	Erzincan	117
Şanlıurfa	771	Sivas	286	Muş	115
Kocaeli	754	Eskişehir	267	Çankırı	110
Antalya	699	Muğla	265	Bilecik	106
Adana	688	Mardin	254	Yalova	106
Hatay	611	Elazığ	244	Kilis	97
İçel (Mersin)	606	Amasya	229	Sinop	81
Afyonkarahisar	495	Batman	222	Kars	79
Erzurum	492	Düzce	208	Bartın	70
Diyarbakır	456	Zonguldak	201	Bayburt	55
Kütahya	454	Kırıkkale	200	İğdır	55
Balıkesir	446	Kastamonu	199	Hakkâri	49
Osmaniye	430	Giresun	195	Artvin	48
Sakarya	419	Tekirdağ	166	Edirne	46
Van	414	Burdur	153	Kırklareli	46
Isparta	413	Siirt	153	Gümüşhane	38
Aydın	408	Karabük	145	Ardahan	12
				Toplam	33.050

Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri⁵⁰

210'u kadın çalışan toplam 8783 kişi, 672, 668, 669, 670, 675, 677, 679, 689, 692, 693, 695 ve 697 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 249'u için ve ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 8586 kişinin (8240'ı Kuvvet Komutanlıkları'ndan) ihraç kararı sürüyor.**

⁵⁰ 31 Temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 669 Sayılı OHAL Kararnamesinin 36. Maddesi 1325 sayılı Milli Savunma Bakanlığının Kuruluş Kanununa eklenen bir madde ile Kuvvet Komutanlıkları Milli Savunma Bakanlığına bağlandı. TSK ile ilgili ihraç kararları da Milli Savunma Bakanlığı altında raporlanmıştır.

Tablo 29. Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nden ihraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Milli Savunma Bakanlığı	46	46	92	4	88
Makine Kimya Endüstrisi	30	1	31	0	31
Akaryakıt İkmal-Nato Pol Tesisleri İşletme Başkanlığı	6	1	7	0	7
Savunma Sanayi Müsteşarlığı	30	2	32	0	32
Türk Silahlı Kuvvetleri (Karar Kuvvetleri Deniz Kuvvetleri Hava Kuvvetleri Komutanlıkları Genel Kurmay Başkanlığı)	8312	169	8481	241	8240
Askeri Yargı	192	0	192	4	188
Toplam	8573	210	8783	249	8586

Askeri Yargıdan İhraç Edilen Hakimler

668 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 667 sayılı kararnamede yapılan bir değişiklikle askeri hakimler hakkında Milli Savunma Bakanı Başkanlığı'nda, Milli Savunma Bakanı tarafından birinci sınıf askeri hakimler arasından seçilen iki asker hakimden oluşan komisyon 17 Ağustos 2016 tarihinde kuruldu. Komisyon, 2 Eylül 2016 tarihinde 76 askeri hakim (Karar no. 2016/1) ve 13 Ekim 2016 tarihinde de 109 askeri hakim olmak üzere toplam 185 askeri hakim meslekte kalmalarının uygun olmadığına ve meslekten çıkarılmalarına karar verdi. Ayrıca, Askeri Yargıtay Başkanlığı'nın 10 Ekim 2016 tarihli 2016/23 sayılı kararı ile 7 Askeri Yargıtay üyesi de ihraç edildi.

Aynı Komisyon, 22 Ağustos 2017 tarihinde ihraç edilen askeri hakimlerin itiraz ve yeniden inceleme taleplerini karar bağlayarak incelediği 80 itiraz başvurusunun 4'ünde ihraç kararının kaldırılmasına, diğer 76 itirazın ise reddedilmesine ve meslekten çıkarılmalarının uygun olduğuna dair karar verdi (Karar No: 1/2017)

Rütbeleri Alınana Emekli Askerler

692, 693 ve 695 sayılı OHALL Kararnameleri ile 374 emekli askerin rütbeleri geri alındı. Rütbeleri alınan askerlerin emekli kimlikleri ve pasaportları da iptal edildi.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

52'si kadın çalışan olmak üzere toplam 588 kişi 672, 675, 677, 679, 689, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 33'ü için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 555 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Sağlık Bakanlığı

Yoğun ihraçların gerçekleştiği Sağlık Bakanlığı'ndan 3259'u kadın çalışan olmak üzere toplam 7665 kişi 672, 675, 677, 679, 683, 689, 692, 695 ve 697 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 456'sı için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 7209 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Ulaştırma, Denizcilik Ve Haberleşme Bakanlığı İle Bağlı, İlgili Kuruluşlar

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'ndan 85'si kadın çalışan toplam 1125 kişi 670, 672, 679, 689, 692, 693, 695 ve 697 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 112'si için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 1013 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 30 Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlardan İhraçlar

	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve iade edilen	İhraç kararı devam eden
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Merkez Teşkilatı	81	6	87	12	75
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	192	32	224	3	221
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müd.	138	9	147	34	113
Karayolları Genel Müdürlüğü	155	7	162	29	133
Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü	23	1	24	3	21
Posta ve Telgraf Teşkilatı Aş Genel Müd.	137	24	161	3	158
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü	22	1	23	1	22
TCDD Genel Müd.	203	3	206	15	191
Türkiye Demiryolları Mak. San. Aş Genel Müd.	17	1	18	2	16
Türkiye Denizcilik İşletmeleri Aş Genel Müd.	2	0	2	0	2
Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii Aş	5	0	5	2	3
Türkiye Vagon Sanayii Aş Genel Müd.	7	0	7	2	5

TC Devlet Demiryolları Taimacılık	18	0	18	6	12
TÜRKİYE Aş Genel Müdürlüğü	40	1	41	0	41
Toplam	1040	85	1125	112	1013

Diğer Kamu Kurumu Niteliğine Haiz Kurumlar

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla aşağıdaki listede bulunan 5 kurumdan toplam 51 kişinin ihraç kararı sürüyor. Kamu Denetçiliği Kurumu'ndan ihraç edilen 21 kişiden 12'si için ihraç kararı kaldırıldı.

Tablo 31 Diğer Kurumlardan İhraç Edilenler	E	K	Genel Toplam	İdari yolla göreve edilen	ihraç kararı devam eden
Kamu Denetçiliği Kurumu	21		21	12	9
Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği	1	0	1	0	1
Ölçme, Seçme Yerleştirme Başkanlığı (ÖSYM)	8	7	15	0	15
Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü	8	1	9	0	9
Yüksek Seçim Kurulu	14	3	17	0	17
Toplam	52	11	63	12	51

IV.3.4. Yargı Kurumlarından İhraçlar

Yargı kurumlarından ihraç edilenlerin toplam sayısı 4836 kişi oldu. İhraç edilenlerin 174'ü için ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 4662 kişinin ihraç kararı sürüyor.**

Tablo 32. Yargı Kurumlarından İhraç Edilenlerin Kurumlara Göre Dağılımı			
OHAL KARARNAMELERİ İLE İHRAÇ EDİLENLER (672, 675, 677, 679, 686, 689, 692, 693 ve 695 sayılı KHK'lar)			
Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu (idari personel)	17	5	22
Yargıtay Başkanlığı (İdari personel)	170	66	236
Danıştay Başkanlığı (İdari personel)	69	28	97
Sayıştay Başkanlığı (İdari personel)	157	6	163
YETKİLENDİRİLMİŞ KURUL KARARLARI İLE İHRAÇ EDİLENLER			
Anayasa Mahkemesi	39	0	39
Hakim ve Savcılar	3402	877	4279
Toplam	3854	982	4836

OHAL KARARNAMELERİ İLE İHRAÇ EDİLENLER

Yargıtay, Danıştay Sayıştay ve Hakim ve Savcılar Kurulu'nun idari kadrolarında görev yapan 105'i kadın çalışan olmak üzere 518 kişi OHAL KHK'ları ile ihraç edildiler. İhraç edilenlerin sadece 8'i için ihraç kararı kaldırıldı.

- **Yargıtay** Başkanlığı'nın idari kadrolarından 129'u zabıt katibi olmak üzere **236** çalışan, 675, 686, 689 ve 692 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin %36'sını kadınlar oluşturdu. 4 kişi için ihraç kararı kaldırıldı.
- **Danıştay**'ın idari kadrolarından 672,679 ve 689 sayılı KHK'lar ile ihraç edilen 97 kişinin yarısından fazlasını zabıt katipleri oluşturdu. İhraç edilenlerin %30'unu kadınlar oluşturdu. 3 kişi için ihraç kararı kaldırıldı.
- **Sayıştay**'ın idari kadrolarından 672, 675 ve 692 sayılı KHK'lar ile 36 baş denetçi, 63 uzman denetçi, 52 denetçi ve denetçi yardımcısı ile 2 teknisyen olmak üzere toplam 163 çalışan ihraç edildi. İhraç edilenlerin %3'ünü kadınlar oluşturdu. 1 kişi için ihraç kararı kaldırıldı.
- Hakim ve Savcılar Kurulunun idari kadrolarından 677, 689 ve 693 sayılı KHK'lar ile 22 kişi ihraç edildi. İhraç edilenlerin çoğunluğunu veri hazırlama ve kontrol işletmeni oluşturdu. İhraç edilenlerin %23'ünü kadınlar oluşturdu.

YETKİLENDİRİLMİŞ KURUL KARARLARI İLE İHRAÇ EDİLENLER

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu Kararı ile İhraç Edilenler

Anayasa Mahkemesi'nden, 2 Anayasa Mahkemesi üyesi ve 37 personel (1 kadrolu raportör ve 36 idari personel) Anayasa Mahkemesi'nin Genel Kurulu tarafından alınan kararlarla ihraç edildi. Ayrıca kadrosu Adalet Bakanlığı'nda ve diğer kurumlarda olan çok sayıda raportör ve raportör yardımcısı da kurumları ya da KHK'lar yoluyla ihraç edildi.

- Anayasa Mahkemesi, 4 Ağustos 2016 tarihinde 2016/12 Nolu Genel Kurul kararıyla 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından tutuklanan 2 Anayasa Mahkemesi üyesini meslekten ihraç etti.
- Mahkeme, 31 Aralık 2016 tarihli basın açıklaması ile Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'nca 22.7.2016 tarihli ve 667 sayılı OHAL KHK'sının 4. maddesi kapsamında daha önce açığa alınan toplam altmış sekiz (68) personel hakkında yürütülen soruşturma sonucunda; **1 kadrolu raportör ve 36 idari personel olmak üzere 37 personelin kamu görevinden çıkarılmasına**, 2 raportör yardımcısı ile 13 idari personel hakkında açığa alma tedbirinin kaldırılmasına ve geri kalan 16 kişiye ilişkin soruşturmanın devam etmesine karar verildiğini duyurdu. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla hakkında soruşturma yürütülen personele ilişkin herhangi bir bilgi yayınlanmadı.**

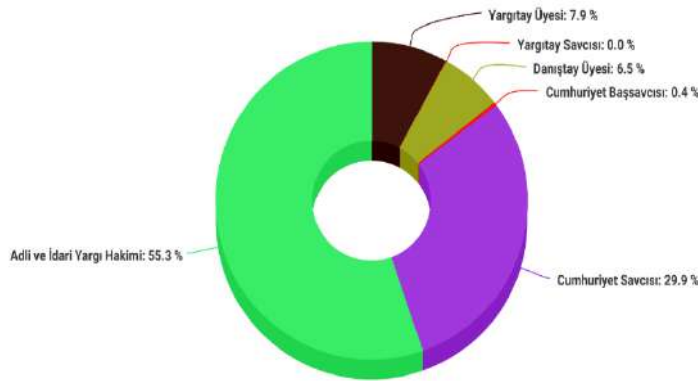
Hakim ve Savcılar Genel Kurulu Kararı ile İhraç Edilenler

Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu'na verilen yetkiyle alınan ihraç kararları ile farklı konumlardaki toplam 4279 hakim ve savcı ihraç edildi (Tablo 33). İhraç edilen hakim ve savcılarının en az 877'sini (%20) kadınlar oluşturdu. 166 hakim ve savcının ihraç kararı yine aynı kurul tarafından kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla ihraç kararı devam eden hakim ve savcı sayısı 4113'dür.**

Tablo 33 Hakim ve Savcılar Genel Kurulu Kararı ile İhraç Edilenlerin Zaman Tablosu

Tarih	Karar tip/sayı	İhraç edilen hakim	İhraç edilen Savcı	Toplam	İhraç Kararı Kaldırılan Hakim	İhraç Kararı Kaldırılan Savcı	Toplam
24.08.2016	HSK 2016/426	1951	896	2847			
31.08.2016	HSK 2016/428	384	159	543			
4.10.2016	HSK 2016/430	44	22	66			
15.11.2016	HSK 2016/440	159	44	203			
8.12.2016	HSK 2016/434-ek				57	21	78
13.02.2017	HSK 2017/35	171	56	227			
17.03.2017	HSK 2017/113	139	63	202			
29.03.2017	HSK 2017/664				3	2	5
4.04.2017	HSK 2017/665	31	14	45			
4.05.2017	HSK 2017/681				63	20	83
5.05.2017	HSK 2017/682	77	30	107			
5.10.2017	HSK 2017/770	26	13	39			
	Toplam	2982	1297	4279	113	43	166

İhraç edilen hakim ve savcılarının kurumlara göre dağılımı

İhraç Edilen Hakim ve Savcılar	İhraç Sayısı
Yargıtay Üyesi	340
Yargıtay Savcısı	2
Danıştay Üyesi	276
Cumhuriyet Başsavcısı	15
Cumhuriyet Savcısı	1280
Adli ve İdari Yargı Hakimliği	2366
Toplam	4279

İhraç Kararı Kaldırılan Hakim ve Savcılar

Hakim ve Savcılar (Yüksek) Kurulu, 20 Mart 2018 tarihi itibarıyla toplam **3952** itiraz ve yeniden inceleme talebini değerlendirdi. **Bu değerlendirmeler sonucunda 31'i kadın toplam 166 hakim ve savcı için ihraç kararı kaldırıldı.**

Diğer 3786 başvurunun itirazını çeşitli gerekçelerle reddedildi. 37 başvurunun **"taraf"** sıfatının olmaması, tutuklu bir başvurunun cezaevinde **intihar etmesi** nedeniyle itirazının düşmesi, 25 başvurunun **"10 günlük yasal**

itiraz süresini” geçirmiş olmaları ve diğer başvuru için de “yeniden inceleme kararının değişmesine yer olmaması” ret gerekçelerini oluşturdu.

Tablo 34 İhraç Kararlarına karşı itirazların sonuçlarının dağılımı

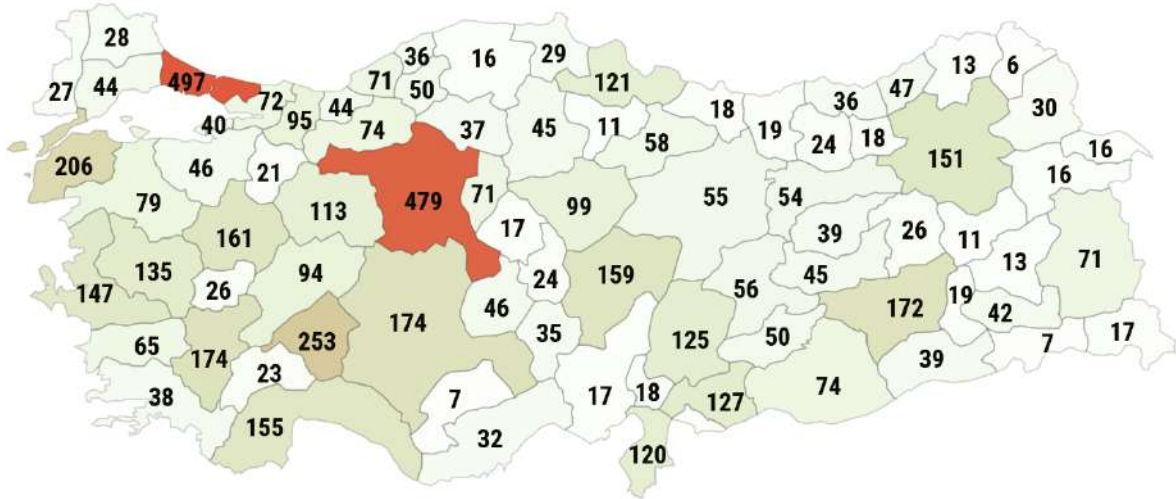
Karar Tarihi	Karar No:	İtirazı Reddedilenler	İhraç Kararı kaldırılanlar
29.11.2016	HSK 2016/434	3143	
8.12.2016	HSK 2016/434-ek		78
29.12.2016	HSK 2016/446	239	
29.03.2017	HSK 2017/664	2	5
4.05.2017	HSK 2017/681	335	83
28.07.2017	HSK 2017/702	68	
	Toplam	3786	166

IV.3.5. Yüksek Öğrenim Kurumlarından İhraçlar

Üniversitelerin idari ve akademik kadrolarından 672, 675, 677, 679, 686, 689, 692, 693, 695 ve 697 sayılı KHK’lar ile ihraç edilenlerin sayısı 1484’ü kadın çalışan olmak üzere 7257 kişi oldu. Sadece 177 akademisyenin ihraç kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla kamu üniversitelerinin idari ve akademik kadrolarından ihraç edilenlerin sayısı 7001’e ulaştı (Tablo 35).**

Tablo 35. Yüksek Öğrenim Kurumlarından İhraçların Dağılımı						
	E	K	Genel Toplam	İdari göreve edilen	yolla iade	İhraç kararı devam eden
YÖK-Akademisyen	4768	1114	5882	177		5705
YÖK-İdari Personel	1005	370	1375	0		1356
Toplam	5773	1484	7257	177		7001

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla Akademisyen İhraçları (5882 kişi)

Akademik Kadrolardan İhraçlar

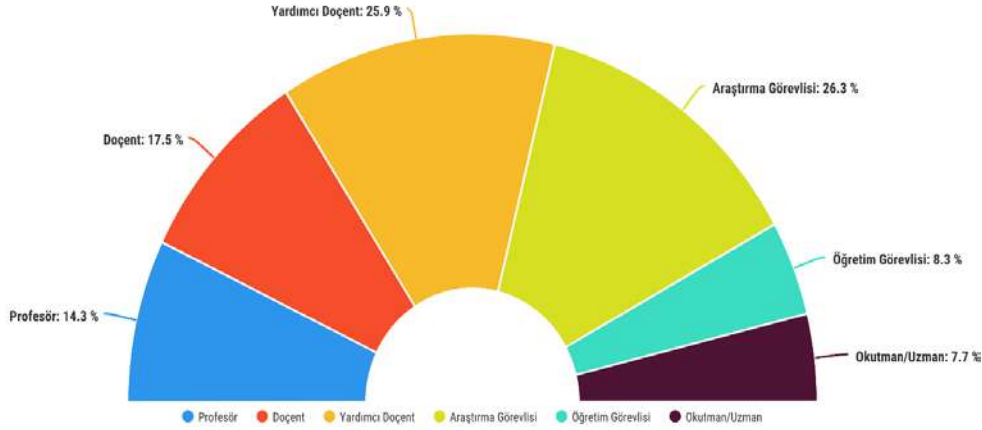
20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 20 aydır süren OHAL döneminde 5.882 akademisyen 119 kamu üniversitesinden ihraç edildi. 177 akademisyenin ihraç kararı kaldırıldı. 5705 akademisyenin ihraç kararı sürüyor.

İhraç edilen akademisyenlerin

- %18,7’sini (1484) kadın akademisyenler oluşturdu.

- 386'sını, 2016 yılının Ocak ayında "Barış İçin Akademisyenler"⁵¹ bildirisine imza atan akademisyenler oluşturdu.
- ihraç edilen akademisyenlerin %50'si (2987 akademisyen), ihraç işlemi uygulayan üniversitelerin 20'sinde gerçekleşti.

Üniversitede ihraç Edilenlerin Kadrolarına göre Dağılımı (20.03.2018)

Tablo 36. İhraç edilen akademisyenlerin üniversitelere dağılımı

Üniversite	Şehir	İhraç	Üniversite	Şehir	İhraç
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	Bolu	74	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	Kayseri	144
ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	Kayseri	15	ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ	Erzincan	54
ADANA BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Adana	2	ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Erzurum	1
ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ	Adıyaman	50	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	Eskişehir	46
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	Aydın	65	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	Elazığ	45
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	Afyon	94	GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	Ağrı	16	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Ankara	234
AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ	Kırşehir	17	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	Gaziantep	127
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Antalya	111	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	Tokat	58
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	Aksaray	46	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Kocaeli	19
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	Antalya	44	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	Giresun	19
AMASYA ÜNİVERSİTESİ	Amasya	11	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ	Gümüşhane	24
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Eskişehir	67	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	Ankara	65
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	Ankara	133	HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ	Hakkari	17
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ	Ardahan	6	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	Urfa	74
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	Artvin	13	HİTİT ÜNİVERSİTESİ	Çorum	45
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	Erzurum	150	İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	İğdır	16
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	Balıkesir	66	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL	Balıkesir	13	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	Malatya	56
BARTIN ÜNİVERSİTESİ	Bartın	36	İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Hatay	14

⁵¹ Daha ayrıntılı bilgi için bkz. <https://barisicinakademisyenler.net/node/314>

BATMAN ÜNİVERSİTESİ	Batman	19	İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ	Bayburt	18	İSTANBUL BİLİM ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	3
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	3	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	3
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ	Bilecik	21	İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	33
BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Ankara	3	İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	Bingöl	26	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	23
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	Bitlis	13	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	192
BOZOK ÜNİVERSİTESİ	Yozgat	99	İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ	İzmir	65
BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Bursa	8	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	İzmir	9
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ	Zonguldak	71	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ	Kars	30
CELÂL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Manisa	135	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	Kahramanmaraş	125
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	Sivas	55	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	Karabük	50
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	Çanakkale	206	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Trabzon	36
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Ankara	2	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ	Karaman	7
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ	Çankırı	37	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	Kastamonu	16
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	Adana	15	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ	Kırıkkale	71
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	Diyarbakır	172	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	Kırklareli	28
DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	2	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ	Kilis	17
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	İzmir	33	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Kocaeli	53
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Kütahya	161	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	Düzce	44	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	Mardin	39
EGE ÜNİVERSİTESİ	İzmir	40	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	102
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	Burdur	23	PİRİ REİS ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Mersin	32	RECEP TAYYİP ERDOĞAN	Rize	47
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	2	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	Sakarya	95
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	Muğla	38	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	Konya	124
MUNZUR (TUNCELİ) ÜNİVERSİTESİ	Tunceli	39	SIİRT ÜNİVERSİTESİ	Siirt	42
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Hatay	106	SİNOP ÜNİVERSİTESİ	Sinop	29
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	Muş	11	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Isparta	253
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Tekirdağ	44	ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ	Şırnak	7
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	Konya	50	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	Edirne	27
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ	Nevşehir	24	TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	6
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	2	ULUDAG ÜNİVERSİTESİ	Bursa	38
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	Samsun	121	USAK ÜNİVERSİTESİ	Uşak	26
ORDU ÜNİVERSİTESİ	Ordu	18	YALOVA ÜNİVERSİTESİ	Yalova	40
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Ankara	7	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ	Osmaniye	18	YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	1
ÖMER HALİSDEMİR (NİĞDE) ÜNİVERSİTESİ	Niğde	35	YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	Ankara	35
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	Denizli	174	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul	118
			YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	Van	71
Toplam (119 Üniversite)					5882

Kapatılan Vakıf Üniversiteleri

2015-2016 öğretim yılında akademik kadroların toplamı 3041 olan 15 Vakıf Üniversitesi 667 Sayılı KHK ile kapatıldı. (bkz. Kapatılan kurumlar).

Tablo 37. Kapatılan vakıf üniversitelerinin akademik kadroları

Akademik Kadrolar	Toplam	Erkek	Kadın
Profesör	349	295	54
Doçent	282	207	75
Yardımcı Doçent	988	614	374
Öğretim Görevlisi	434	219	215
Okutman/Uzman	421	174	247
Araştırma Görevlisi	567	255	312
Toplam	3041	1764	1277

IV.3.6. Yurtdışında Öğrenim Gören ve Bursu İptal Edilen Öğrenciler

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla, 673, 675, 689, 692 ve 695 sayılı KHK'lar ile yurt dışında burslu olarak öğrenim gören 300 öğrencinin bursları iptal edilerek Türkiye'deki öğrencilikle ilişkileri kesildi. OHAL ilanından bu yana sadece 26 öğrenci için tedbir kararı kaldırıldı.

Öğrencilikle ilişkisi kesilenlerin denklik işlemlerinin yapılmayacağı ve söz konusu eğitimler kapsamındaki akademik unvan ve derecelerine bağlı haklardan yararlanamayacakları KHK ile hükme bağlandı.

IV.3.7. Öğrencilere Yönelik Disiplin Cezaları

OHAL döneminde öğrencilere yönelik disiplin soruşturmalarında verilen disiplin cezalarında artış gözlenmiştir. Örnek olarak Ankara Üniversitesi'nde 2015 yılında disiplin soruşturması ardından okuldan uzaklaştırılan öğrencilerin diğer ceza alan öğrencilere oranı %0,1 iken, bu oran 2016-2017 öğretim yılında %52'ye ulaşmıştır. (Ankara Üniversitesi 2016 ve 2017 yılı Faaliyet Raporları)

IV.3.8. Ek Düzenlemeler

Araştırma Görevlilerinin Kadrolarının Değiştirilmesi

674 sayılı KHK'da 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen bir madde ile devlet üniversitelerinde 33/A kadrosuyla görev yapan (güvenceli kadro) ve Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP) kapsamında atanan tüm ÖYP'li akademisyenler 50/D maddesine geçirildi. Bu değişiklik ile doktorasını tamamlayan araştırma görevlisinin okulda kalıp kalmayacağına ilişkin karar, üniversite görevlilerine devredildi.

Doçentlik İşlemlerinin Durdurulması

23 Ocak 2017 tarihinde yayınlanan 683 sayılı KHK ile açığa alınan ya da haklarında adli soruşturma ya da kovuşturma yapılan doçent adaylarının (yardımcı doçentler), görevden uzakta geçirdikleri süre boyunca ya da haklarındaki adli soruşturma/kovuşturma sonuçlanıncaya kadar doçentlik başvurularına ilişkin işlemleri durduruldu. İhraç edilenler ya da haklarında mahkûmiyet kararı verilenlerin ise doçentlik başvuruları ise iptal edilecek. (Madde 4)

Yurtdışındaki Yükseköğrenim Kurumlarından Mezun Olanların Denkliği

690 sayılı OHAL KHK'sı ile 2547 sayılı Kanun'a yapılan bir eklemeye yurtdışında yüksek öğrenimini tamamlayanların diplomaları ve derecelerinin denklik işlemleri, "Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu" Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kişilerin eğitimlerine ilişkin olarak almış oldukları diploma ve derecelerinin denklik işlemleri yapılmayacağı ve bu hususta başlamış olan işlemler tamamlanmayacağı hükme bağlandı. (Bkz. EK Madde 31)

Kamu Görevine İade

685 sayılı OHAL İnceleme Komisyonu'nun kuruluşu ile ilgili KHK'ya 694 sayılı OHAL KHK'sı ile bir ek yapılarak, Komisyonda başvuruları sonuçlandırılarak kamu görevine iade kararı alınması halinde YÖK tarafından "kamu görevinden çıkarıldığı yükseköğrenim kurumu haricinde tespit edilecek ve Ankara, İstanbul ve İzmir illeri dışında ve 2006 yılından sonra kurulmuş yükseköğrenim kurumlarına öncelik vererek atamalarının yapılacağı hükme bağlandı.(694 sayılı KH, Madde 198).

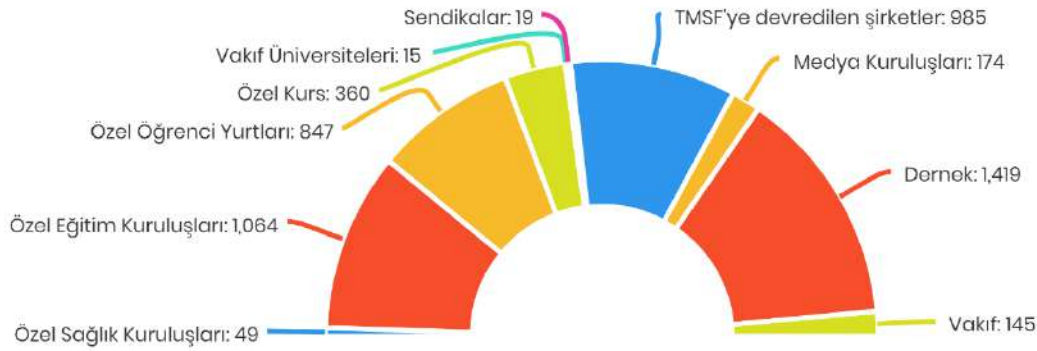
Bölüm V. Kuruluşlara Yönelik Tedbirler (Kapatma)

OHAL ilanının hemen ardından çıkarılan 667 sayılı KHK ile ilk kurum kapatmaları başlamıştır. Kurum kapatmaları sadece OHAL KHK'ları ekinde yayınlanan listelerle yapılmamış aynı zamanda bazı kurumlara verilen yetkilerle kurulan komisyon marifetiyle de kapatmalar gerçekleşmiştir.

Öncelikli olarak kurumlar “Fethullah Gülen Terör Örgütü” bağlantısı iddiasıyla kapatılmış, ardından gerçekleştirilen kurum kapatmaların kapsamı hak savunuculuğu yapan örgütlere de genişletilmiştir.

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 1064 özel eğitim kurumu (anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise), 360 özel kurs ve etüd merkezi, 847 öğrenci yurdu, 47 özel sağlık merkezi, 15 özel vakıf üniversitesi, 2 konfederasyona bağlı 29 sendika, 1419 dernek, 145 vakıf, 174 medya ve yayın kuruluşu kapalıdır. Ayrıca 985 ticari işletme Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilmiştir.

Kapatma Kararı Devam Eden Kuruluşlar (4100)– 20 Mart 2018

V.1. Özel Sektör Kuruluşları

V.1.1. Özel Sağlık Kuruluşları

667 sayılı OHAL KHK'sının ekli listesi ile kapatılan 35 özel sağlık merkezinin ardından 689 sayılı OHAL KHK'sı ile 13 ve 695 sayılı OHAL KHK'sı ile 1 özel sağlık merkezi daha kapatıldı. Kapatılan merkezlerden sadece ikisine ilişkin kapatma kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla kapatılmış olan özel sağlık merkezi sayısı 47'dir.**

V.1.2. Özel Öğretim Kuruluşları

Olağanüstü Halin 20 aydır devam eden dönemi boyunca Milli Eğitim Bakanlığı'nın izni ile faaliyet gösteren anaokulu ilkokul ortaokul lise öğrenci yurtları ve kurs ve etüd merkezlerinden toplam **2271 özel öğretim kuruluşu** 667 sayılı OHAL KHK'sı ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Komisyon marifetiyle kapatıldı.

667 sayılı OHAL KHK'sı kapsamında kapatılan özel kurumlarda çalışan 22 bin 474 yönetici, eğitimci, öğretmen, uzman öğretici, usta öğretici ve diğer personelin çalışma izni onayları iptal edildi ve **bu personele başka bir özel öğretim kurumunda çalışma izin onayı düzenlenmemesi** yönünde uygulamalar yapıldı. 13 Aralık 2016 tarihi itibarıyla bu kişilerden sadece 614'üne tekrar çalışma izni verildi.

Kapatılan Özel Eğitim kurumlarının dağılımı aşağıda verilmiştir⁵²:**Özel Okullar (Anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise)**

667 sayılı OHAL KHK'sının ekinde yayınlanan liste ile 934 özel anaokulu ilkokul ortaokul ve lise kapatıldı. Bunlara ek olarak 667 sayılı OHAL KHK'sının 2. Maddesinin 3'ncü fıkrasınca verilen yetkiyle⁵³ Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan bir komisyona da kapatma yetkisi verildi. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla Komisyon tarafından kapatılan özel eğitim kuruluşları ile 667 sayılı OHAL KHK'sı ile kapatılmış olan özel eğitim kurumlarının sayısı 1064 oldu.**

Özel Öğrenci Yurtları

667 sayılı OHAL KHK'sının ekinde yayınlanan liste ile kapatılan 109 özel öğrenci yurduna ek olarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan Komisyon tarafından kapatılan 738 öğrenci yurduyla birlikte 20 Mart 2018 tarihi itibarıyla kapatılmış olan öğrenci yurdu sayısı 847 ye yükseldi. Sadece bir yurt için kapatma kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla kapatma kararı devam eden öğrenci yurdu sayısı 846 oldu.**

Özel Eğitim Kurs ve Etüd merkezleri

667 Sayılı OHAL KHK'sı ile verilen yetkiye dayanarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan Komisyon ile kapatılan özel eğitim kurs ve etüd merkezi sayısı **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 360 oldu.**

V.1.3. Özel Üniversiteler

2015-2016 öğretim yılında akademik kadrolarının toplamı **3041** olan 15 vakıf üniversitesi 667 Sayılı OHAL KHK'sının ekinde yer alan liste vasıtasıyla kapatıldı.

Tablo 38. Kapatılan vakıf üniversiteleri

667 sayılı OHAL kararnamesi ile kapatılan üniversiteler	İl	Kurucu Vakıf	Üniversitenin Kuruluş Tarihi
Kanuni Üniversitesi	Adana	Çukurova Eğitim ve Kültür Vakfı	2013
Altın Koza (İpek) Üniversitesi	Ankara	Koza İpek Eğitim Sağlık Hizmet Yardım Vakfı	2011
Turgut Özal Üniversitesi	Ankara	Turgut Özal Düşünce ve Hamle Vakfı	2008
Bursa Orhangazi Üniversitesi	Bursa	Uludağ Kültür ve Eğitim Vakfı	2011
Selahaddin Eyyubi Üniversitesi	Diyarbakır	İhtiyat Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı	2013
Zirve Üniversitesi	Gaziantep	İpek Eğitim ve Kültür Vakfı	2009
Fatih Üniversitesi	İstanbul	Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfı	1996
Murat Hüdavendigar Üniversitesi,	İstanbul	Merve Eğitim ve Kültür Vakfı	2012
Süleyman Şah Üniversitesi	İstanbul	Sistem Eğitim ve Kültür Vakfı	2010
Şifa Üniversitesi	İzmir	Türkiye Tabibler Vakfı	2010
İzmir Üniversitesi	İzmir	Doğanata Eğitim ve Kültür Vakfı	2009
Gediz Üniversitesi	İzmir	Sipahi Eğitim, Sağlık ve Spor Vakfı	2008
Melikşah Üniversitesi	Kayseri	Burç Eğitim Vakfı	2008
Mevlana Üniversitesi	Konya	Gevher Sultan Eğitim Araştırma Sağlık ve Kültür Vakfı	2009
Canik Başarı Üniversitesi	Samsun	Başarı Eğitim Vakfı	2012

V.1.4. Kayyum Atanan Şirketler/Ticari Kuruluşlar

Resmi Gazete'nin 01.09.2016 tarih ve 2918 sayılı mükerrer nüshasında yayımlanan 674 sayılı KHK'nın 19 ve 20. maddeleri kapsamında; *"FETÖ/PDY terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133'üncü maddesi uyarınca Kayyum atanan/atanacak olan şirketlerdeki Kayyumluk görev ve yetkilerinin*

⁵² Kapatılan özel eğitim kuruluşlarıyla ilgili veriler Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yayınlanmıştır. Bkz. <http://ookgm.meb.gov.tr/www/duyurular/kategori/2/10/>

⁵³ " Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı belirlenen ve ekli listelerde yer almayan özel ve vakıf sağlık kurum ve kuruluşları, özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonları, vakıflar, dernekler, vakıf yükseköğretim kurumları, sendikalar, federasyonlar ve konfederasyonlar, ilgili bakanlıklarda bakan tarafından oluşturulacak komisyonun teklifi üzerine bakan onayı ile kapatılır. Bu fıkra kapsamında kapatılan kurum ve kuruluşlar hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır". 23 Temmuz 2016 tarihli 667 sayılı OHAL kararnamesi Madde 2.

TMSF'ye devredilmesine" karar verildi ve aynı KHK ile söz konusu şirket ve varlıkların satış ve tasfiyesine ilişkin hükümler düzenlendi.

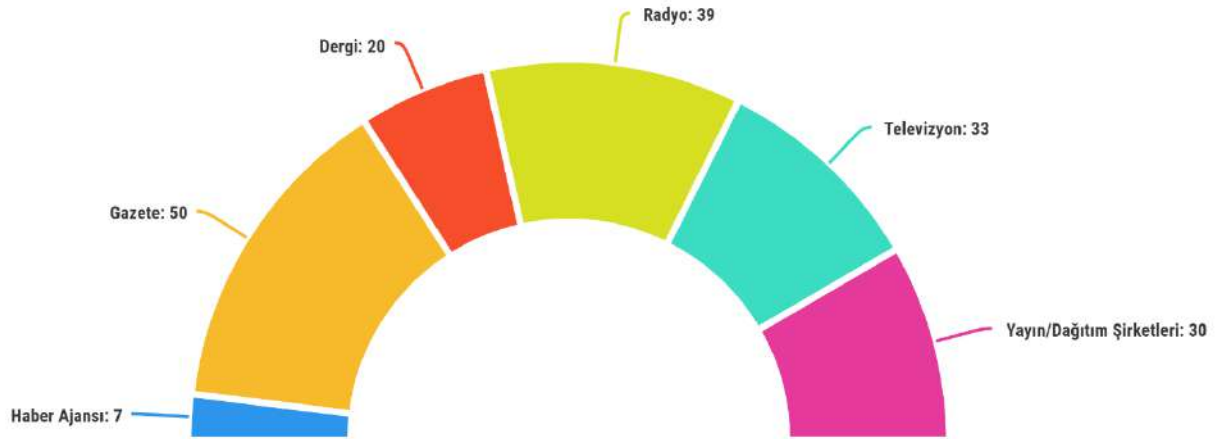
Ayrıca, 01.09.2016 tarihinde yayımlanan 675 sayılı KHK, 22.11.2016 tarihinde yayımlanan 677 ve 678 sayılı KHK'lar ve 06.01.2017 tarihinde yayımlanan 680 sayılı OHAL KHK'sı ile; kayyumluk görevi TMSF'ye devredilen veya kayyum olarak TMSF'nin atandığı şirketler ve varlıklar ile ilgili ek düzenlemeler yapıldı. 17.01.2017 tarihinde de 10.11.2016 Tarihli 6758 Sayılı Kanun'un 19. Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar yayımlandı⁵⁴.

TMSF'nin verilerine göre **09.02.2018 tarihi itibarıyla⁵⁵, Türkiye'nin 44 ilinden toplam 985 adet şirket/ticari işletmenin kayyımlarının yetkileri TMSF'ye devredilmiş veya bu şirketlere TMSF kayyum olarak atanmıştır. Ayrıca 125 gerçek kişinin mal varlıklarına TMSF kayyum olarak atanmıştır. Devredilen ticari işletmelerde çalışan sayısı 49.587 kişi olarak belirtilmiştir.**

V.2. Kapatılan Medya Kuruluşları (Yazılı, Görsel ve İşitsel Basın-Yayın Kuruluşları)

Süregitmekte olan OHAL döneminde en az 199 medya, yayın ve dağıtım kuruluşu kapatılmıştır. Bunların sadece 25'i hakkındaki kapatma kararı kaldırılmıştır. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla kapatılmış kuruluş sayısı 174'dür.**

Kapatma Kararı Devam Eden Medya Kuruluşları- 20 Mart 2018

Kapatılma kararları OHAL KHK'larının yanı sıra 668 sayılı KHK'ya dayanarak kurulan bir Komisyon kararı ile de verildi. 668 sayılı KHK'sının 2. Maddesinin 4. Fıkrasına göre KHK'ların ekli listelerinde yer almayan radyo, televizyon, gazete, dergi, yayın evi ve dağıtım kanallarının ilgili bakan tarafından oluşturulacak bir komisyonun (RTÜK Komisyonu) teklifi üzerine ilgili bakanın onayı ile kapatılacağı hüküm altına alındı.

RTÜK tarafından yayınlanan 2016 ve 2017 Yıllık Raporlarında⁵⁶ OHAL döneminde Komisyon tarafından alınan tedbirlere yer verilmiştir.

Tablo 39. RTÜK OHAL Komisyonu tarafından verilen kararlar

Karar Tarihi	Komisyon Karar No	Kapatma Kararı verilen medya hizmet sağlayıcı	Kapatma Kararı Kaldırılan Medya Hizmet sağlayıcı
3.08.2016	2016/1	1	
15.08.2016	2016/2	1	
5.09.2016	2016/3	1	
5.09.2016	2016/4	1	
27.09.2016	2016/5	20	
27.10.2016	9		2

⁵⁴ Bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170117-3.htm>

⁵⁵ Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Üç Aylık Faaliyet Raporu, Ekim-Aralık 2017, sayfa. 28-29. <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadId=1197>

⁵⁶ Bkz. <https://www.rtuk.gov.tr/faaliyet-raporlari/3696/890/yillik-faaliyet-raporlari.html>

28.10.2016	2016/10	1	
4.11.2016	2016/11	1	
21.11.2016	12		1
11.09.2017	2017/3	1	
Komisyon kararı toplamı		27 (+5)	3 (+1)
OHAL Kararname Tarih	OHAL Kararnameleri	Kapatma Kararı verilen medya hizmet sağlayıcı	Kapatma Kararı Kaldırılan Medya Hizmet sağlayıcı
27.07.2016	668	131	
29.10.2016	675	16	9
22.11.2016	677	9	
6.01.2017	679		11
23.01.2017	683	2	
29.04.2017	689	2	
25.08.2017	693	3	1
24.12.2017	695	2	
12.01.2017	697	2	
OHAL Kararname toplamı		167	21
Komisyon+OHAL Kararnameleri		199	25
TMSF Verileri (TMSF'ye devredilenler)		174	25

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun TMSF'nin verilerine göre "9 Şubat 2018 tarihi itibarıyla 174 medya hizmet sağlayıcısı hakkında karar verilmiş ve bunların 25'i için kapatma kararı kaldırılmıştır. Kapatma kararı devam eden kuruluş sayısı 149'dur. TMSF verilerine göre kapalı kuruluşların 33 adedi televizyon, 39 adedi radyo, 72 adedi gazete-dergi matbaa ve 5 adedi ise haber ajansından oluşmaktadır."⁵⁷

OHAL KHK'ları ile kapatma kararı devam eden televizyon sayısı 18, TMSF raporuna göre ise 33 dür. OHAL KHK'ları ile kapatma kararı devam eden radyo sayısı 22 olup, TMSF'nin işlem yaptığı radyo sayısı 39 dur. Her iki bilgi arasında oluşan 32 kapatma kararının (15 TV ve 17 radyo) RTÜK bünyesinde oluşturulan Komisyon tarafından verildiği anlaşılmaktadır. Ancak ek 5 kapatma kararının, RTÜK'ün 2017 Faaliyet raporuna yansıtılmadığı gözlenmiştir.

Bu Bölümde ayrıntıları ile verilen kuruluş isimleri, OHAL KHK'ları listelerinden ve TMSF tarafından çıkarılan satış ilanlarından elde edilen kuruluşları içermektedir.

V.2.1. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (TMSF) Devredilen Medya Kuruluşları

27.07.2016 tarihinde yürürlüğe giren 668 sayılı KHK'nın "Kapatılan gazete ve dergiler, yayınevi ve dağıtım kanalları ile özel radyo ve televizyon kuruluşlarına ait olan taşınır ve her türlü mal varlığı, alacak ve haklar, belge ve evrak Hazine'ye bedelsiz olarak devredilmiş sayılır..." hükmü ile 01.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren 674 sayılı KHK'nın "... devralınan varlıkların satış ve tasfiyesini teminen Maliye Bakanlığınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesi durumunda da uygulanır..." hükmü kapsamında kapatılan medya ve basın kuruluşlarının devralınan varlıklarının "İl KHK İşlemleri Bürolarının koordinatörlüğünde inceleme ve Değerleme Komisyonları ve TMSF temsilcileri tarafından belirlenmesi ve düzenlenecek tespit ve devir tutanakları ile satış ve tasfiyesini teminen TMSF'ye devredilmesi" öngörüldü.

TMSF tarafından verilen bilgilere göre 9 Şubat 2018 tarihi itibarıyla TMSF'ye devredilen 149 medya kuruluşundan 121 adedinde tespit çalışmaları yapılmış, 28 adet yayın kuruluşunun değerlendirme ve tespit çalışmalarına devam edilmektedir. Devralınan varlıklardan 27,17 milyon TL 'lik satış yapılmıştır.⁵⁸

V.2.2. Kapatılan Haber Ajansları

668, 675 ve 693 sayılı KHK'lar ile 6, Komisyon kararı ile bir haber ajansı olmak üzere toplam 7 haber ajansı kapatıldı. Kapatma kararı kaldırılan haber ajansı olmadı. Kapatılan haber ajanslarının hepsi için TMSF tarafından satış işlemleri başlatıldı.⁵⁹

⁵⁷ Bkz. <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadId=1197>; sayfa 29

⁵⁸ Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Üç Aylık Faaliyet Raporu, Ekim-Aralık 2017, sayfa. 28-29. <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadId=1197>

⁵⁹ Bu bilgiler TMSF'nin satış ilanları taranarak elde edilmiştir.

Tablo 40. Kapatma Kararı Devam Eden Haber Ajansları

	Haber Ajansları	KHK Sayı (Kapatma Kararı)	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Haber Ajansları
1	Cihan Haber Ajansı	668	30.03.2018
2	Muhabir Haber Ajansı	668	25.12.2017
3	SEM Haber Ajansı	668	14.08.2017
4	Dicle Haber Ajansı	675	16.02.2018
5	Jin Haber Ajansı	675	13.03.2018
6	Dihaber-Dicle Medya Haber Ajansı	693	2.04.2018
7	Adana Haber Ajansı	TMSF verisi	8.12.2017

V.2.3. Kapatılan Gazeteler

OHAL döneminde 668, 675, 677, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile 67 gazete için kapatma kararı verildi. Kapatılan gazetelerin 17'si hakkında verilen kapatma kararları 675 ve 679 sayılı KHK'lar ile kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 50 gazetenin kapatma kararı devam etmektedir.**

Elde edilebilen veriler doğrultusunda kapatılma kararı kaldırılmayan 50 gazetenin 38'i için TMSF tarafından satış işlemleri başlatıldı.

Tablo 41. Kapatma Kararı Devam Eden Gazeteler

	Kapatılan Gazeteler	Kapatma Kararı verilen KHK No.	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Gazeteler		Kapatılan Gazeteler	Kapatma Kararı verilen KHK No.	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Gazeteler
1	Adana Haber Gazetesi	668	8.12.2017	26	İskenderun Olay Gazetesi	668	26.01.2018
2	Adana Medya Gazetesi	668	17.11.2017	27	Kocaeli Manşet	668	
3	Ajans 11 Gazetesi	668		28	Merkür Haber Gazetesi	668	
4	Akdeniz Gazetesi	695		29	Meydan Gazetesi	668	05.09.2017
5	Akdeniz Türk Gazetesi	668		30	Milas Feza Gazetesi	668	
6	Akis Gazetesi	677	30.04.2018	31	Millet Gazetesi	668	21.08.2017
7	Antalya Gazetesi	668	26.01.2018	32	Nazar	668	17.11.2017
8	Azadiya Welat Gazetesi	675	13.03.2018	33	Özgür Düşünce Gazetesi	668	16.02.2018
9	Banaz Postası Gazetesi	668		34	Özgür Gündem Gazetesi	675	17.11.2017
10	Batman Doğu Gazetesi	668	25.12.2017	35	Rojeva Medya Gazetesi	693	16.02.2018
11	Batman Postası Gazetesi	668	25.12.2017	36	Son Dakika Gazetesi	677	
12	Bizim Kocaeli	668	05.09.2017	37	Son Nokta Gazetesi	668	25.12.2017
13	Bugün Gazetesi	668	21.08.2017	38	Taraf	668	17.11.2017
14	Cizre Postası Gazetesi	675	30.04.2018	39	Today's Zaman	668	25.12.2017
15	Çınaraltı Gazetesi	695		40	Turgutlu Havadis Gazetesi	668	25.12.2017
16	Dağyeli Gazetesi	677	26.01.2018	41	Türkiye Manşet	677	25.12.2017
17	Demokrat Gebze Gazetesi	668	05.09.2017	42	Urfa Haber Ajansı Gazetesi	668	30.04.2018
18	Ekonomi Gazetesi	668	30.04.2018	43	Van İpekyolu Haber gazetesi	689	
19	Express Gazetesi	677	8.12.2017	44	Yarına Bakış	668	05.09.2017
20	Gazete ŞuLin	693	16.02.2018	45	Yedigün Gazetesi	677	25.12.2017
21	Gediz Gazetesi	668	30.04.2018	46	Yeni Emek Gazetesi	668	17.11.2017
22	Güney Express Gazetesi	675	30.04.2018	47	Yeni Hayat Gazetesi	668	
23	Haber Kütahya Gazetesi	668	30.04.2018	48	Yerel Bakış Gazetesi	668	25.12.2017
24	İpekyolu Gazetesi	677	25.12.2017	49	Yüksekova Haber Gazetesi	675	25.12.2017

25	İrade Gazetesi	668	26.01.2018	50	Zaman Gazetesi	668	25.12.2017
					Toplam	50	39

Tablo 42. Kapatma Kararı Kaldırılan Gazeteler

	Kapatılma Kararı Kaldırılan Gazeteler	Kapatma Kararının Verildiği KHK No.	Kapatma Kararının Kaldırıldığı KHK No.
1	Batman Gazetesi	668	679
2	Bingöl Olay Gazetesi	668	675
3	Ege'de Son Söz Gazetesi	668	675
4	Hakikat Gazetesi	668	675
5	Hisar Gazetesi	668	679
6	İscehisar Durum Gazetesi	668	675
7	Kurtuluş Gazetesi	668	675
8	Lider Gazetesi	668	675
9	Şuhut'un Sesi Gazetesi	668	679
10	Türkeli Gazetesi	668	679
11	Türkiye'de Yeni Yıldız Gazetesi	668	679
12	Zafer Gazetesi	668	679
13	Batman Çağdaş Gazetesi	675	679
14	İdil Haber Gazetesi	675	679
15	Kızıltepe'nin Sesi Gazetesi	675	679
16	Prestij Haber Gazetesi	675	679
17	Urfanatik Gazetesi	675	679

V.2.4. Kapatılan Dergiler

OHAL döneminde 668, 67, 677 ve 689 sayılı KHKlar ile 20 dergi kapatıldı. Kapatma kararı kaldırılan dergi olmadı.

Tablo 43. Kapatılan dergiler

	Kapatılan Dergiler	Kapatma Kararı verilen KHK No.	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Gazeteler		Kapatılan Dergiler	Kapatma Kararı verilen KHK No.	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Gazeteler
1	Akademik Araştırmalar Dergisi	668	-	11	Nokta	668	
2	Aksiyon,	668	-	12	Sızıntı Dergisi	668	
3	Asya Pasifik (PASİAD) Dergisi	668		13	Yağmur Dergisi	668	
4	Bisiklet Çocuk Dergisi	668	-	14	Yeni Ümit	668	
5	Diyalog Avrasya Dergisi	668	-	15	Zirve Dergisi	668	
6	Ekolife Dergisi	668	-	16	Özgürlük Dünyası Dergisi	675	
7	Ekoloji Dergisi	668	-	17	Tiroj Dergisi	675	
8	Fountain Dergisi	668	-	18	Evrensel Kültür Dergisi	675	
9	Gonca Dergisi	668	-	19	Habereksen Dergisi	677	25.12.2017
10	Gül Yaprak Dergisi	668	-	20	Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm İçin Yürüyüş Dergisi	689	

V.2.5. Kapatılan Radyolar

OHAL döneminde 668, 677 ve 697 sayılı KHK'lar ile 25 radyo kapatıldı. Kapatılan radyoların 3'ü hakkında yine OHAL KHK'ları ile kapatma kararları kaldırıldı. TMSF'nin verilerine göre **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 39 radyonun kapatma kararı devam etmektedir. Elde edilebilen TMSF verilerine göre 24 Radyonun satış işlemleri başlatıldı.**

Tablo 44. Kapatma kararı devam eden radyolar

	Kapatılan radyolar	Kapatma verilen No./Karar	Kararı KHK	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Radyolar		Kapatılan Radyolar	Kapatma Kararı verilen KHK No./Karar	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Radyolar
1	Aksaray Mavi Radyo	668		25.12.2017	18	Özgür Gün Radyo	TMSF verisi	10.07.2017
2	Aktüel Radyo	668			19	Özgür Güneş Radyo	TMSF verisi	30.04.2018
3	Art Radyo	TMSF verisi		17.11.2017	20	Özgür Radyo	TMSF verisi	17.11.2017
4	Azadi Amed Radyo	TMSF verisi		14.08.2017	21	Patnos FM	TMSF verisi	25.12.2017
5	Batman FM	677		25.12.2017	22	Radyo Aile Rehberi	668	
6	Berfin FM	668			23	Radyo Bamteli	668	
7	Burç FM	668		14.08.2017	24	Radyo Cihan (İstanbul)	668	
8	Cihan Radyo	668		25.12.2017	25	Radyo Fıkıh	668	
9	Cuma Radyo	TMSF verisi		25.12.2017	26	Radyo Karacadağ	TMSF verisi	30.04.2018
10	Dünya Radyo	668		14.08.2017	27	Radyo Küre	668	14.08.2017
11	Esra Radyo	668			28	Radyo Mehtap	668	14.08.2017
12	Haber Radyo Ege	668		14.08.2017	29	Radyo Nur	668	
13	Hatmar FM	697			30	Radyo Ses - Mersin	TMSF verisi	8.12.2017
14	Herkül FM	668		17.11.2017	31	Radyo Şimşek	668	
15	Jest FM	668		25.12.2017	32	Rengin FM	TMSF verisi	30.04.2018
16	Kanaltürk Radyo	668		18.08.2017	33	Samanyolu Radyosu	668	14.08.2017
17	Ört FM	TMSF verisi		25.12.2017	34	Uşak radyo Klas	TMSF verisi	17.11.2017

Tablo 45. Kapatma Kararı Kaldırılan Radyolar

	Radyolar	Kapatma Kararının verildiği KHK No.	Kapatma Kararının Kaldırıldığı KHK No.
1	Radyo 59	668	693
2	Umut FM	668	675
3	Yağmur FM	668	675

V.2.6. Kapatılan Yayınevi ve Dağıtım Şirketleri

OHAL döneminde 668 sayılı KHK ile 30 yayınevi/dağıtım kapatılmış, 675 sayılı KHK ile bir yayınevine el konulmuştur. Kapatılan yayınevi dağıtım kuruluşlarının hiçbirisi hakkında kapatma kararı kaldırılmamıştır.

Tablo 46. Kapatılan Yayın ve dağıtım şirketleri

	Yayın ve Dağıtım Kuruluşları	Kapatma Kararı verilen KHK No./Karar	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Yayınevi/dağıtım		Yayın ve Dağıtım Kuruluşları	Kapatma Kararı verilen KHK No./Karar	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Yayınevi/dağıtım
1	Altın Burç Yayınları	668		16	Kuşak Yayınları	668	
2	Burak Basın Yayın Dağıtım	668		17	Muştu Yayınları	668	
3	Define Yayınları	668		18	Nil Yayınları	668	

4	Dolunay Eğitim Yayın	668		19	Rehber Yayınları	668	
5	Giresun Basın Yayın	668		20	Sürat Basım Yayın Reklamcılık Eğitim Araçları	668	
6	Gonca Yayınları	668		21	Sütün Yayınları	668	
7	Gülyurdu Yayınları	668		22	Şahdamar Yayınları	668	
8	GYV Yayınları	668		23	Ufuk Basın Yayın Haber Ajans Pazarlama	668	
9	Işık Akademi	668		24	Ufuk Yayınları	668	
10	Işık Özel Eğitim Yayınları	668		25	Waşanxaneya Nil	668	
11	Işık Yayınları	668		26	Yay Basın Dağıtım Pazarlama, Reklamcılık	668	
12	İklim Basın Yayın Pazarlama	668		27	Yeni Akademi Yayınları	668	
13	Kaydırak Yayınları	668		28	Yitik Hazine Yayınları,	668	
14	Kaynak Yayınları	668		29	Zambak Basın Yayın Eğitim Turizm	668	
15	Kervan Basın Yayıncılık	668		30	Evrensel Basım: Doğa Basım Yayın Dağıtım Ticaret Ltd. Şti' (el konuldu) ⁶⁰	675	

V.2.7. Kapatılan Televizyon Kanalları

OHAL döneminde 17 Televizyon kanalı KHK listelerine eklenerek kapatıldı (668 ve 697 sayılı KHK'lar). Bunların biri için kapatma kararı yine 675 sayılı KHK ile kaldırıldı. TMSF verilerine göre kapatılan televizyon sayısı toplam olarak 33'ü bulmuştur. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 33 televizyonun kapatma kararı devam etmektedir. Elde edilebilen TMSF verilerine göre 24 televizyonun satış işlemleri başlatıldı.**

Ayrıca Mednüçe Türkiye'nin resmi talebiyle Fransız uydu şirketi Eutelsat tarafından uydudan çıkarıldı.

Tablo 47. Kapatma Kararı Devam Eden Televizyon Kanalları

		Kapatma Kararı verilen KHK No./Karar	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Televizyonlar			Kapatma Kararı verilen KHK No./Karar	TMSF Tarafından Satışa Çıkarılan Televizyonlar
1	Art TV	TMSF verisi	17.11.2017	17	Kanal 35	TMSF verisi	25.12.2017
2	Azadi TV	TMSF verisi	14.08.2017	18	Kanaltürk	668	21.08.2017
3	Barış TV	668	3.07.2017	19	MC TV	668	14.08.2017
4	Birlik Medya TV	TMSF verisi	25.12.2017	20	Mehtap TV	668	14.08.2017
5	Bugün TV	668	21.08.2017	21	Merkür TV	668	
6	Can Erzincan TV	668	3.07.2017	22	Mezopotamya TV	TMSF verisi	
7	Denge TV	TMSF verisi	25.12.2017	23	Ört TV - Ödemiş	TMSF verisi	25.12.2017
8	Dünya TV	668		24	Özgür Gün TV	TMSF verisi	10.07.2017
9	Hayat TV	TMSF verisi	17.11.2017	25	Samanyolu TV	668	14.08.2017
10	Hayat'ın Sesi TV	TMSF verisi		26	Tele 9 Adana	TMSF verisi	8.12.2017
11	Hira TV	668	14.08.2017	27	Tuna Shopping TV	668	14.08.2017
12	Irmak TV	668		28	TV 10	TMSF verisi	5.09.2017
13	İMC TV	TMSF verisi	5.09.2017	29	Van Genç TV	TMSF verisi	
14	Jiyan TV	TMSF verisi	14.08.2017	30	Van TV	TMSF verisi	
15	Kanal 12	TMSF verisi	8.12.2017	31	Yek Televizyon	697	
16	Kanal 24	668	17.11.2017	32	Yumurcak TV	668	14.08.2017

⁶⁰ 670 Sayılı KHK'nın "Devir İşlemleri" başlıklı 5. Maddesinin 3. Fıkrası, kapatılan medya kuruluşlarının bağlı oldukları şirketlerin faaliyetlerinin de sonlandırılacağına ilişkin hüküm uyarınca 675 sayılı KHK ile kapatılan üç dergiyi çıkaran Evrensel Basım: Doğa Basım Yayın Dağıtım Ticaret Ltd. Şti.'ye el konulduğu için kapatılan yayınevi kapsamına eklenmiştir.

Tablo 48. Kapatma Kararı Kaldırılan Televizyon Kanalları

	Televizyon Kanalları	Kapatma Kararının verildiği KHK No.	Kapatma Kararının Kaldırıldığı KHK No.
1	SRT TV	668	675
2	Zarok TV	Komisyon Kararı	Komisyon kararı

Ek Düzenlemeler:

OHAL ilanı sonrasında yürürlüğe giren 680 (6 Şubat 2017) ve 690 sayılı (29 Nisan 2017) KHK'lar ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmıştır.

İdari Yaptırımlara İlişkin Değişiklikler

RTÜK tarafından medya hizmet sağlayıcılara uygulanabilecek idari yaptırımlar 6112 sayılı Kanunun 32. Maddesinde, adli yaptırımlar ise 33. Maddesinde sıralanmıştır. OHAL döneminde, 29 Nisan 2017 tarihli ve 690 sayılı KHK ile idari yaptırımların kapsamı genişletilmiş, adli yaptırımlarda bir değişiklik yapılmamıştır.

Değişiklik öncesinde ilgili maddede Kanun'un yayın içeriklerini düzenleyen 8. maddesine gönderme yapılmakta ve maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (d), (g), (n), (s) ve (ş) bentlerindeki yayın hizmetlerine aykırı içerikler düzenleme kapsamına dâhil edilmektedir. 690 sayılı KHK ile bu maddenin kapsamı (f), (ğ), (h), (ö) ve (t) bentlerindeki yayın ilkelerini de içerecek şekilde genişletilmiştir.

OHAL Öncesi 6112 Sayılı Kanunun 8-1 Maddesi Uyarınca İdari Yaptırıma Konu Olan Yayın İçerikleri	
a)	Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı olamaz.
b)	İrk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturmaz.
d)	Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte olamaz. Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet eder şekilde sunamaz. ⁶¹
g)	Suç işlemeyi, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici nitelikte olamaz.
n)	Müstehcen olamaz.
s)	Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.
ş)	Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz.
690 Sayılı KHK ile İdari Yaptırım Kapsamına Dahil Edilen Yayın İçerikleri	
f)	Toplumsal millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.
ğ)	Çocuklara, güçsüzlere ve engellilere karşı istismar içeremez ve şiddeti teşvik edemez.
h)	Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.
ö)	Bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeremez, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilemez veya ikramiye verilmesine aracılık edemez.
t)	Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet eder şekilde sunamaz.

İdari yaptırımların kapsamının genişletilmesinin yanı sıra, aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle daha önce 'uyarı' yaptırımı uygulanması öngörülen ihlaller de idari yaptırım kapsamına dâhil edilmiş ve böylece idari yaptırım cezası neredeyse bütün yayın ihlallerini içerecek şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Resmi İlanlar ile İlgili Düzenleme

Resmi İlanlar Devletin resmi ilanların dağıtımı için kamu tüzel kişiliğine haiz bir yapı olarak kurduğu Basın İlan Kurumu'nun 5 Ekim 2016'da yürürlüğe giren "Resmi İlan ve Reklamlar ile Bunları Yayınlayacak Süreli Yayınlar Yönetmeliği"⁶² ile resmi ilan konusuna yeni bir kriter getirildi. Bu düzenlemeye göre gazetelerin imtiyaz sahibi gerçek ya da tüzel kişilikleri, tüzel kişilik temsilcileri, ortakların çoğunluğu ya da varsa tüzel kişi temsilcisi hakkında "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" ve/veya "Terörle Mücadele Kanunu" kapsamında dava açılması halinde

⁶¹ Mülga ikinci cümle, 2/1/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK. Bu cümle aynı KHK ile 8. maddeye "t" bendi eklenerek "yayın hizmeti ilkeleri" altında ayrıca düzenlenmiştir.

⁶² <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/10/20161005.htm>

dava sonuçlanıncaya kadar yayının ilan alımı durdurulacak. Aynı suç ya da suçlardan yargılanan asgari fikir işçisi kadrosunda bulunanların ise 5 gün içerisinde kadrodan çıkarılması gerekecek. Aksi takdirde resmi ilan hakkı durdurulacak.

V.3. Kapatılan Sivil Toplum Kuruluşları

V.3.1. Dernek Statüsüne Sahip Kuruluşlar

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 667, 677, 679, 689, 693 ve 695 sayılı KHK'lar ile kapatılan dernek sayısı 1607'ye ulaşmış, yapılan itirazların sonucunda 188 dernek için kapatma kararı kaldırılmıştır. 20 Mart 2018 tarihi itibarıyla **kapalı dernek sayısı 1419'dür.** (Tablo 46)

20 Mart 2018 itibarıyla Kapatma Kararı Devam Eden Derneklerin İllere Göre Dağılımı

Kapatılan dernekler arasında ülke genelinde faaliyette bulunan onlarca yerel insan hakları, kadın hakları, çocuk hakları örgütlerinin yanı sıra kültürel miras, yoksullukla mücadele ve hukuk alanında çalışan kuruluşlar da yer aldı.

Kapatılan dernekler arasında, yoksullukla mücadelede ortaya koydukları insan hakları temelli destek programı ile örnek yaratan Diyarbakır'da kurulmuş Sarmaşık Derneği, işkence ve diğer kötü muamele mağdurlarına hukuki destek sağlayan Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD), Özgürlükçü Hukukçular Derneği (ÖHD) ve Mezopotamya Hukukçular Derneği yer alırken ev içi şiddete uğrayan kadınlara hizmet sağlayan Van Kadın Derneği (VAKAD), Bursa'da faaliyet gösteren Panayır Kadın Dayanışma Derneği ve çocuk hakları alanında çalışmalar yürüten Gündem Çocuk Derneği, nefret suçları ve ayrımcılıkla mücadele konusunda çalışmalar yürüten Ankara merkezli İnsan Hakları Araştırmaları Derneği de yer aldı. Ayrıca, Kürtçe dilinin gelişmesi için 1992 yılında kurulan İstanbul Kürt Enstitüsü, pek çok ilde faaliyet gösteren Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği de (Kürdi-Der) kapatıldı.

Tablo 49. Kapatılan Derneklerin İllere Dağılımı

İller	OHAL Kararnameleri Kapatma Kararları						Toplam	OHAL Kararnameleri Açma Kararları				Toplam	Kapatma Krarı Devam Eden Dernekler
	667	677	679	689	693	695		677	679	689	692		
Adana	16	7	2				25	1				1	24
Adıyaman	11	6					17					0	17
Afyonkarahisar	12	1					13					0	13
Ağrı	3	6	1				10					0	10
Aksaray	3						3					0	3
Amasya	4						4					0	4
Ankara	80	17	21	5			123	17		4		21	102

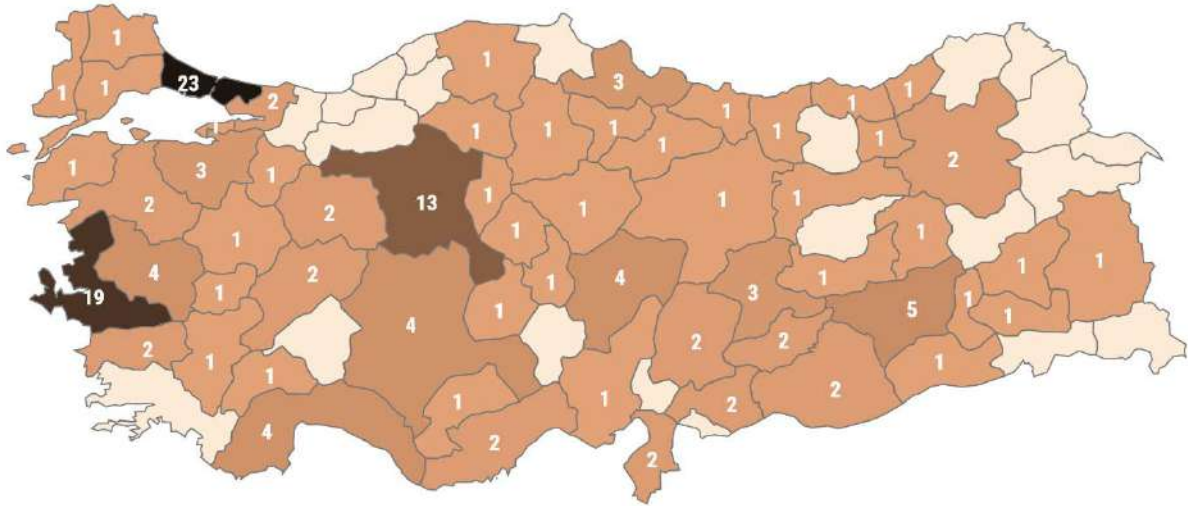
Antalya	24	8		3	2		37	4				4	33
Ardahan	3	1					4					0	4
Artvin	1	2					3					0	3
Aydın	30						30	7				7	23
Balıkesir	26	1					27					0	27
Bartın	4	2					6					0	6
Batman					1		1					0	1
Batman	11	4					15	1				1	14
Bayburt	5						5					0	5
Bilecik	4	1					5					0	5
Bingöl	4	3					7					0	7
Bitlis	9	3					12					0	12
Bolu	9	1	1				11	3				3	8
Burdur	5	3					8	3				3	5
Bursa	36	10					46					0	46
Çanakkale	4	4					8	2				2	6
Çankırı	1						1					0	1
Çorum	4	2					6					0	6
Denizli	23	9		1			33	6				6	27
Diyarbakır	33	47	5	2			87	11				11	76
Düzce	4						4		1			1	3
Edirne	2	3					5					0	5
Elazığ	10						10	4				4	6
Erzincan	3	2					5					0	5
Erzurum	18						18	2				2	16
Eskişehir	10	3					13	4				4	9
Gaziantep	34	8	7			1	50	5				5	45
Giresun	5						5					0	5
Gümüşhane							0					0	0
Hakkâri	4	2					6					0	6
Hatay	32	5	2				39	6				6	33
Iğdır	4	1		1			6					0	6
Isparta	5	3					8					0	8
İçel (Mersin)	24	9					33	1		1		2	31
İstanbul	172	28	6	1			207	29	2		1	32	175
İzmir	61	27	9			2	99	7	1			8	91
Kahramanmaraş	11	6				1	18	5				5	13
Karabük	5	2				2	9					0	9
Karaman	1						1					0	1
Kars	8	4					12	2				2	10
Kastamonu	6	3					9	2				2	7
Kayseri	7	8	1				16	2				2	14
Kırıkkale	4						4	1				1	3
Kırklareli	4						4					0	4
Kırşehir	3	1					4					0	4
Kilis	1	1	1				3					0	3
Kocaeli	14	3	4				21					0	21
Konya	37	5					42	25				25	17
Kütahya	13						13	2				2	11
Malatya	28	3	1				32	6	3			9	23
Manisa	21	19	1				41	3				3	38
Mardin	35	6	4				45	5				5	40

	OHAL Kararnameleri Kapatma Kararları						Toplam	OHAL Kararnameleri Açma Kararları				Toplam	Kapatma Krarı Devam Eden Dernekler
	667	677	679	689	693	695		677	679	689	692		
Muğla	5	3					8					0	8
Muş	6	5	1				12	1				1	11
Nevşehir	1	1		1		1	4					0	4
Niğde	1	2					3					0	3
Ordu	5	1					6					0	6
Osmaniye	15	2					17	2				2	15
Rize	6		1				7	1				1	6
Sakarya	10	4					14					0	14
Samsun	12	4					16	1				1	15
Siirt	13	7					20	1				1	19
Sinop	3						3					0	3
Sivas	7						7					0	7
Şanlıurfa	21	4					25					0	25
Şırnak	12	9	9				30	1				1	29
Tekirdağ	5	2					7	1				1	6
Tokat	4	4					8					0	8
Trabzon	7	1					8					0	8
Tunceli	3	2	5				10					0	10
Uşak	10	2					12	1				1	11
Van	14	27					41					0	41
Yalova	3	3	1				7					0	7
Yozgat	3	2					5					0	5
Zonguldak	8						8					0	8
Toplam	1125	375	83	14	3	7	1607	175	7	5	1	188	1419

V.3.2. Vakıf Statüsüne Sahip Kuruluşlar

Vakıflara yönelik kapatma kararları OHAL kararnameleri ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Komisyon tarafından yapılmıştır. 667, 689 ve 695 sayılı OHAL KHK'ları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM) Komisyonu marifetiyle 168 vakıf kapatıldı. Kapatılan vakıflardan 23'ü hakkındaki kapatma kararı kaldırıldı. **20 Mart 2018 tarihi itibarıyla kapatılan vakıf sayısı 145'tir.** (Tablo 46)

Kapatılan Vakıflar (20 Mart 2018)

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2017 yılı faaliyet raporunda⁶³ yer alan bilgilere göre

Başbakan Yardımcılığı'nın 25/07/2016 tarihli ve 10449 sayılı oluru ile uygun görülen "667 sayılı KHK Gereği Vakıflar Genel Müdürlüğünce yapılacak iş ve işlemlere ilişkin Usul ve Esaslar" çerçevesinde Bölge Müdürlükleri'nde oluşturulan komisyonlar marifetiyle kapatılan vakıflara ait her türlü malvarlığı ve alacakları Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından devralınmıştır.

Kapatılarak malvarlıkları Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredilen vakıfların alacak ve borçlarına ilişkin yürütülen iş ve işlemlerinin 670 Karar sayılı KHK'nın 5. maddesinde belirtilen hükümler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir."

Tablo 50 Kapatma kararı devam eden vakıflar⁶⁴

	KHK/VGM	İL
ÇUKUROVA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	ADANA
ADIYAMAN KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI (AKEV)	667	ADIYAMAN
FATİH EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	ADIYAMAN
AFYON İLİ İMAM HATİP OKULU VE DİYANET TESİSLERİ VAKFI	667	AFYONKARAHİSAR
OSMANBEY EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	AFYONKARAHİSAR
TÜRKİYE EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	689	AKSARAY
AMASYA KILIÇARSLAN EĞİTİM VAKFI (AKEV)	667	AMASYA
ANKARA HİZMET İLİM SAĞLIK EĞİTİM ARAŞTIRMA KALKINMA VE DAYANIŞMA VAKFI	667	ANKARA
HACI BEKTAŞI VELİ KÜLTÜR EĞİTİM SAĞLIK VE ARAŞTIRMA VAKFI	667	ANKARA
KOZA-İPEK EĞİTİM SAĞLIK HİZMET YARDIM VAKFI	667	ANKARA
MEMURLAR VAKFI (MEVA)	667	ANKARA
TURGUT ÖZAL DÜŞÜNCE VE HAMLE VAKFI	667	ANKARA

⁶³ <https://www.vgm.gov.tr/Documents/2017%20YILI%20%20C4%B0DARE%20FAAL%20C4%B0YET%20RAPORU.pdf>

⁶⁴ Bkz. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün web sitesi; www.vgm.gov.tr

YILDIZ YASEMİN SONEL SAĞLIK EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	ANKARA
ZAFER EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	ANKARA
TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLAR VAKFI (TÜTEV)	VGM	ANKARA
ŞENKAYA EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	VGM	ANKARA
TACETTİN EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	ANKARA
ÇANKAYA EĞİTİM KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA VAKFI	689	ANKARA
GÖĞÜS HASTALIKLARI VE ASTİM VAKFI (GÖHAS)	689	ANKARA
ULUSLARARASI HUKUK VE ADALET VAKFI	695	ANKARA
ALAADDİN KEYKUBAT EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	ANTALYA
ANTALYA RASANET GENÇLİK VAKFI	667	ANTALYA
HASAN-FATMA ŞAHİN EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	ANTALYA
GÖKKUŞAĞI KEMER EĞİTİM SAĞLIK SPOR VE ÇEVRE VAKFI	VGM	ANTALYA
AYDIN HAYIRLAR VAKFI	667	AYDIN
TÜRK EĞİTİM SAĞLIK VE ÇEVRE VAKFI	695	AYDIN
EDREMİT HAYIR İŞLERİ HİZMET VAKFI	667	BALIKESİR
ZAĞNOS KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	BALIKESİR
SELAHADDİN EYYUBİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	BATMAN
BAYBURT NİL EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	BAYBURT
ZAFER EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	BİLECİK
YILDIRIM EĞİTİM VAKFI	667	BİNGÖL
DİDEBAN ORTA VE YÜKSEK EĞİTİM VAKFI	VGM	BİTLİS
SULTAN SÜLEYMAN KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	BURDUR
HATUNİYE KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	BURSA
ULUDAĞ KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	BURSA
ÜFTEDE KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	BURSA
ÇANAKKALE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI	VGM	ÇANAKKALE
GAZİ KARATEKİN EĞİTİM KÜLTÜR SAĞLIK VE ARAŞTIRMA VAKFI	689	ÇANKIRI
DERYA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	ÇORUM
IŞIK EĞİTİM VE SAĞLIK HİZMETLERİ VAKFI	VGM	DENİZLİ
HALİDİYE EĞİTİM VAKFI	667	DİYARBAKIR
İHTİYAT EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	DİYARBAKIR
DİCLE ÜNİVERSİTESİ KALKINDIRMA VAKFI (DÜKAV)	VGM	DİYARBAKIR
DİCLE ÜNİVERSİTESİ KARDİYOLOJİ VAKFI	VGM	DİYARBAKIR
DİCLE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ VAKFI	VGM	DİYARBAKIR
TRAKYA ŞÜKRÜPAŞA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	EDİRNE
ELAZIĞ BALAKGAZİ ORTA VE YÜKSEK EĞİTİM VAKFI	667	ELAZIĞ
OSMAN FEVZİ EFENDİ EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	ERZİNCAN
DANIŞMEND EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	ERZURUM
RAMİZ EĞİTİM SAĞLIK VE KÜLTÜR VAKFI	667	ERZURUM
ESKİŞEHİR EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	ESKİŞEHİR
ESKİŞEHİR ÖĞRETİM VE EĞİTİM VAKFI	667	ESKİŞEHİR
İPEK KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI (İPEKEV)	667	GAZİANTEP
ZEYNEL ABİDİN POLATTAŞ EĞİTİM SAĞLIK VE İSLAMİ HİZMETLER VAKFI	667	GAZİANTEP
SEYYİD VAKKAS EĞİTİM VAKFI	VGM	GİRESUN
KÖRFEZ KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	HATAY
BİLİM VE EĞİTİM VAKFI	VGM	HATAY
DÜNYA EĞİTİM SAĞLIK VE KÜLTÜR ARAŞTIRMALARI VAKFI	667	İSTANBUL
FEZA VAKFI	667	İSTANBUL
GAZETECİLER VE YAZARLAR VAKFI	667	İSTANBUL
KAYNAK VAKFI	667	İSTANBUL
MARMARA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	İSTANBUL
MERVE EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	İSTANBUL
SİSTEM EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	İSTANBUL
TÜRK RUS KÜLTÜR VAKFI	667	İSTANBUL
TÜRKİYE SAĞLIK VE TEDAVİ VAKFI	667	İSTANBUL
TÜRKİYE YÜKSEK TAHSİL GENÇLİĞİ ÖĞRENİM VE İHTİSAS VAKFI	667	İSTANBUL
YILDIZTEPE CAMİİ DÜŞÜNSEL İLİM VE SAĞLIK VAKFI	667	İSTANBUL
ÇATALCA ERGUVAAN EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	İSTANBUL
GÜLEN EĞİTİM ARAŞTIRMA KÜLTÜR VE SOSYAL YARDIMLAŞMA VAKFI (GAV)	VGM	İSTANBUL
YEDİ RENK SANAT VAKFI	VGM	İSTANBUL

AKADEMİK ARAŞTIRMALAR VE İNTERNET VAKFI	689	İSTANBUL
ANADOLU EĞİTİM VAKFI	689	İSTANBUL
BAŞAK EĞİTİM VAKFI	689	İSTANBUL
FARUKİ İLİM VE KÜLTÜR VAKFI	689	İSTANBUL
FATİMATÜ'Z-ZEHRA EĞİTİM KÜLTÜR SAĞLIK VE ARAŞTIRMA VAKFI	689	İSTANBUL
FERAH EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	689	İSTANBUL
HALİL İBRAHİM ALKOÇ VAKFI	689	İSTANBUL
MEHMET NİZAMETTİN ALTINAY EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	689	İSTANBUL
SEMA EĞİTİM KÜLTÜR VE YARDIMLAŞMA VAKFI	689	İSTANBUL
AKYAKA ORTA VE YÜKSEK EĞİTİM VAKFI	667	İZMİR
AKYAZILI ORTA VE YÜKSEK EĞİTİM VAKFI	667	İZMİR
DOĞANATA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI (DEKVA)	667	İZMİR
RAİF CILASUN EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	İZMİR
SİPAHİ EĞİTİM SAĞLIK VE SPOR VAKFI	667	İZMİR
TÜRKİYE ÖĞRETMENLER VAKFI (T.Ö.V.)	667	İZMİR
TÜRKİYE TABİBLER VAKFI (TÜ-TAV)	667	İZMİR
BALIM SULTAN KÜLTÜR VE HİZMET VAKFI	VGM	İZMİR
ÇEVRE KORUMA VE ARAŞTIRMA VAKFI (ÇEV-KOR)	VGM	İZMİR
HANCIOĞLU EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	İZMİR
İSTİHKAMTEPE ÖĞRETİM KÜLLİYESİ VAKFI	VGM	İZMİR
KERRARIYE KÜLTÜR EĞİTİM SAĞLIK VE ARAŞTIRMA VAKFI	VGM	İZMİR
MEHMET MUMCU EĞİTİM SAĞLIK VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	İZMİR
MUZAFFER TUZCUOĞLU EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	İZMİR
TUZCUOĞLU VAKFI	VGM	İZMİR
YENİ OLUŞUM VAKFI	VGM	İZMİR
BURHANETTİN HAYRA HİZMET VAKFI	695	İZMİR
HACI PAŞALAR EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	695	İZMİR
YUSUF CEVAT BAŞÇI EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	695	İZMİR
KAHRAMANMARAŞ MERAM EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	KAHRAMANMARAŞ
KAHRAMANMARAŞ NECİP FAZİL KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	KAHRAMANMARAŞ
İMARET EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	689	KARAMAN
PAMUKÇU EĞİTİM VAKFI	667	KASTAMONU
BOYDAK EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	KAYSERİ
BURÇ EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	KAYSERİ
KAYSERİ KILIÇASLAN EĞİTİM VAKFI	667	KAYSERİ
HES KÜLTÜR YARDIM VE DAYANIŞMA VAKFI	VGM	KAYSERİ
ZAFER VAKFI	VGM	KIRIKKALE
HIZIRBEY EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	KIRKLARELİ
TUBA EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	689	KIRŞEHİR
GÖLCÜK IŞIK EĞİTİM VAKFI	VGM	KOCAELİ
HADİMİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	695	KOCAELİ
BÜYÜKKOYUNCU HİZMET VAKFI	667	KONYA
GEVHER SULTAN EĞİTİM ARAŞTIRMA KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	KONYA
SAYAR KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	KONYA
TÜRK İLLERİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	KONYA
KÜTAHYA KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI	667	KÜTAHYA
BATTALGAZİ EĞİTİM VAKFI	667	MALATYA
MALATYA EĞİTİM KÜLTÜR SANAT VE SAĞLIK VAKFI	667	MALATYA
SAADET EĞİTİM VAKFI	667	MALATYA
FEZA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	MANİSA
HALİL VE MEHMET ÖRNEK EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	MANİSA
MEHMET HULUSİ HARAÇÇIOĞLU SAĞLIK VE EĞİTİM VAKFI	VGM	MANİSA
TURGUTLU EĞİTİM VAKFI	695	MANİSA
BAŞARI EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	MARDİN
AKDENİZ ORTA VE YÜKSEK EĞİTİM VAKFI	667	MERSİN
ANAMUR SELÇUKLU KÜLTÜR EĞİTİM VAKFI	VGM	MERSİN
NEVŞEHİR ZAFER EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	VGM	NEVŞEHİR
ORDU EĞİTİM KÜLTÜR VE YARDIMLAŞMA VAKFI	VGM	ORDU
HİRA EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	689	RİZE
BAŞARI EĞİTİM KÜLTÜR VE SAĞLIK VAKFI	667	SAMSUN

KARADENİZ MÜDERRİSOĞLU EĞİTİM VAKFI	667	SAMSUN
TANRIVERDİ EĞİTİM KÜLTÜR VE YARDIMLAŞMA VAKFI	667	SAMSUN
BARAN SAĞLIK VE EĞİTİM VAKFI (BARANSEV)	667	ŞANLIURFA
ÖZYURT EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI (ÖZEV)	667	ŞANLIURFA
İBRAHİM HAKKI EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	SİİRT
SİVAS İKBAL EĞİTİM KÜLTÜR SAĞLIK YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI	689	SİVAS
TEKİRDAĞ KÜLTÜR KALKINMA VE TANITMA VAKFI	VGM	TEKİRDAĞ
TOKAT EĞİTİM VAKFI	667	TOKAT
ŞEHZADE SELİM ORTA YÜKSEK EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI	667	TRABZON
NİL İLİM VE HİZMET VAKFI	667	UŞAK
SERHAT EĞİTİM VAKFI (SEV)	667	VAN
YALOVA EĞİTİM KÜLTÜR VE ÇEVRE VAKFI	667	YALOVA
YOZGAT EĞİTİM VAKFI	VGM	YOZGAT

V.4. Kapatılan Sendikalar

667 sayılı OHAL KHK'sı ile kapatılan kurumlar arasına sendikalar da dahil edildi. İki konfederasyona bağlı toplam 19 sendika kapatıldı.

Konfederasyonlar	Sendikalar	Kapatma Kararı OHAL kararnamesi
CİHAN SEN KONFEDERASYONUNA BAĞLI SENDİKALAR Kuruluş: 21 Şubat 2014 4 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla üye sayısı: 22.104 (https://kms.kaysis.gov.tr/Home/Goster/74946)	Ufuk Büro-Sen	667
	Aktif Eğitim-Sen	667
	Ufuk Sağlık-Sen	667
	Ufuk Yerel-Sen	667
	Ufuk Haber-Sen	667
	Ufuk Kültür-Sen	667
	Ufuk Bayındır-Sen	667
	Ufuk Ulaştırma-Sen	667
	Ufuk Tarım Orman-Sen	667
	Ufuk Enerji-Sen	667
AKSİYON İŞ KONFEDERASYONUNA BAĞLI SENDİKALAR Kuruluş: 21 Mayıs 2014 2016 yılı üye sayısı: 26.089 (https://www.csgb.gov.tr/media/3095/2016_02.pdf)	Pak Gıda İş	667
	Pak Maden İş	667
	Pak Eğitim İş	667
	Pak Toprak İş	667
	Pak Metal İş	667
	Pak Enerji İş	667
	Pak Taşıma İş	667
	Pak Deniz İş	667
	Pak Finans İş	667

Bölüm VI. Kayyum Atanan Belediyeler

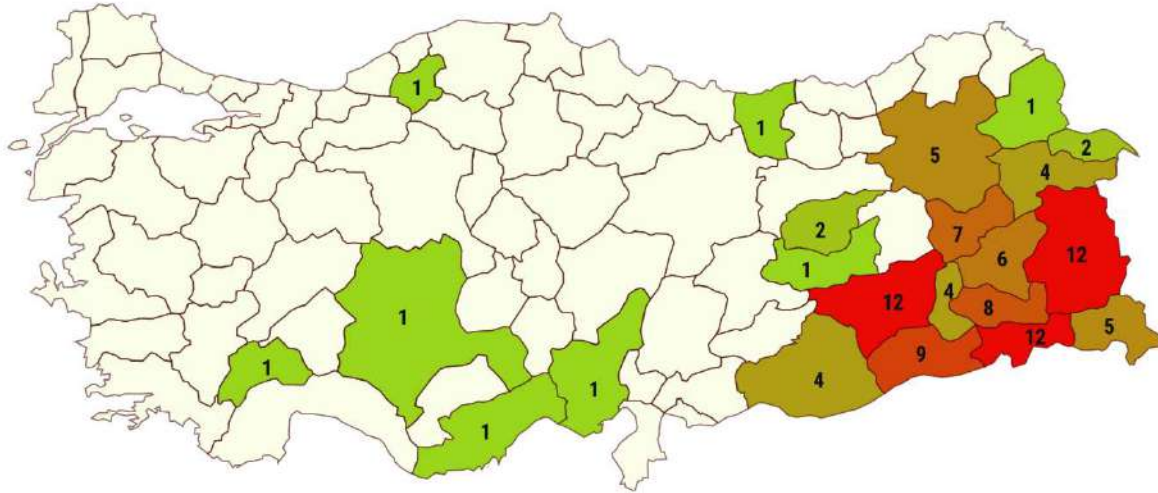
Belediye Kanunu'nda 1 Eylül 2016 tarihinde yayınlanan 674 Sayılı KHK ile bir değişiklik yapılarak, belediyelere kayyum atanması olanaklı hale getirildi. Yerel seçimlerle işbaşına gelmiş olan belediye başkanları görevden alındı. Demokratik Bölgeler Partisi'ne bağlı belediyelerin yönetim organları merkezi idarenin yerel temsilcilerine devredildi.

21 Temmuz 2016-20 Mart 2018 döneminde kayyum atanan belediye sayısı 99'a ulaştı.

Siyasi Parti	Kayyum atanan belediye sayısı
Adalet ve Kalkınma Partisi	4
Milliyetçi Hareket Partisi	1
Demokratik Bölgeler Partisi	94
Toplam	99

Belediyelerin yanı sıra, 27 Ocak 2017 tarihinde Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği'ne de Kayyum atandı. Kayyum atanan belediyelerin başkanları gözaltına alındı ve pek çoğu tutuklandı.

Kayyum Atanan Belediyeler- 20 Mart 2018

Tablo 51. Kayyum Atanan Belediyeler

	İL	BELEDİYE	Siyasi Parti	Kayyum	Kayyum atanma tarihi
1	Adana	Pozantı	MHP	MHP'li Belediye Meclis Üyesi	11.09.2016
2	Ağrı	Diyadin	DBP	Kaymakam	11.09.2016
3	Ağrı	Doğu Beyazıt	DBP	Kaymakam	24.01.2017
4	Ağrı	Merkez	DBP	Vali	1.03.2017
5	Ağrı	Tutak	DBP	Kaymakam	11.01.2017
6	Batman	Beşiri	DBP	Kaymakam	11.09.2016
7	Batman	Gercüş	DBP	Kaymakam	11.09.2016
8	Batman	İkiköprü	DBP	Kaymakam	11.09.2016
9	Batman	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	11.09.2016
10	Bitlis	Güroymak	DBP	Kaymakam	28.11.2016
11	Bitlis	Hizan	DBP	Kaymakam	23.12.2016
12	Bitlis	Merkez	DBP	Vali	27.11.2016
13	Bitlis	Mutki	DBP	Kaymakam	23.12.2016

14	Bitlis	Ovakışla	DBP	Kaymakam	3.11.2016
15	Bitlis	Yolalan	DBP	Kaymakam	23.12.2016
16	Diyarbakır	Bismil	DBP	Kaymakam	4.02.2017
17	Diyarbakır	Büyükşehir	DBP	Etimesgut (Ankara)	1.11.2016
18	Diyarbakır	Dicle	DBP	Kaymakam	13.02.2017
19	Diyarbakır	Eğil	DBP	Kaymakam	8.03.2017
20	Diyarbakır	Hani	DBP	Kaymakam	5.10.2016
21	Diyarbakır	Kayapınar	DBP	Kaymakam	8.12.2016
22	Diyarbakır	Kocaköy	DBP	Kaymakam	7.02.2017
23	Diyarbakır	Kulp	DBP	Kaymakam	23.01.2017
24	Diyarbakır	Lice	DBP	Kaymakam	20.09.2016
25	Diyarbakır	Silvan	DBP	Kaymakam	11.09.2016
26	Diyarbakır	Sur	DBP	Kaymakam	11.09.2016
27	Diyarbakır	Yenişehir	DBP	Kaymakam	8.12.2016
28	Elazığ	Karakoçan	DBP	Kaymakam	31.01.2017
29	Erzurum	Aşkale	AKP	AKP'li Belediye Başkan	11.09.2016
30	Erzurum	Hınıs	DBP	Kaymakam	11.09.2016
31	Erzurum	Karaçoban	DBP	Kaymakam	28.12.2016
32	Erzurum	Karayazı	DBP	Kaymakam	6.12.2016
33	Erzurum	Tekman	DBP	Kaymakam	6.01.2017
34	Giresun	Çamoluk	AKP	AKP'li Belediye Meclis Üyesi	11.09.2016
35	Hakkari	Çukurca	DBP	Kaymakam	7.12.2016
36	Hakkari	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	11.09.2016
37	Hakkari	Yüksekova	DBP	Kaymakam	12.12.2016
38	Hakkari	Şemdinli	DBP	Kaymakam	12.12.2016
39	Hakkari	Esendere	DBP	Kaymakam	12.12.2016
40	İğdır	Hoşhaber	DBP	Vali Yardımcısı	11.09.2016
41	İğdır	Tuzluca	DBP	Kaymakam	11.09.2016
42	Kars	Digor	DBP	Kaymakam	9.02.2017
43	Konya	İlgın	AKP	AKP'li Belediye Meclis	11.09.2016
44	Karabük	Safranbolu	AKP	Kaymakam	23.06.2017
45	Mardin	Artuklu	DBP	Kaymakam	13.12.2016
46	Mardin	Büyükşehir	DBP	Vali	17.11.2016
47	Mardin	Dargeçit	DBP	Kaymakam	11.09.2016
48	Mardin	Derik	DBP	Kaymakam	11.09.2016
49	Mardin	Kızıltepe	DBP	Kaymakam	6.12.2016
50	Mardin	Mazıdağı	DBP	Kaymakam	11.09.2016
51	Mardin	Nusaybin	DBP	Kaymakam	11.09.2016
52	Mardin	Ömerli	DBP	Kaymakam	6.01.2017
53	Mardin	Savur	DBP	Kaymakam	1.03.2017
54	Mersin	Akdeniz	DBP	Kaymakam	18.12.2016
55	Muş	Bulanık	DBP	Kaymakam	11.09.2016
56	Muş	Bulanık/Rüstemgedik Belgesi	DBP	Kaymakam	15.04.2017
57	Muş	Malazgirt	DBP	Kaymakam	2.12.2016
58	Muş	Malazgirt/Konakkuran	DBP	Kaymakam	10.05.2017
59	Muş	Varto	DBP	Kaymakam	11.11.2016
60	Muş	Erentepe	DBP	Kaymakam	13.06.2017
61	Muş	Uzgörür Beldesi	DBP	Kaymakam	13.06.2017
62	Siirt	Baykan	DBP	Kaymakam	20.12.2016
63	Siirt	Baykan/Atabağ	DBP	Kaymakam	18.03.2017
64	Siirt	Beğendik	DBP	Kaymakam	30.03.2017
65	Siirt	Eruh	DBP	Kaymakam	11.09.2016
66	Siirt	Gökçebağ	DBP	Kaymakam	6.02.2017
67	Siirt	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	17.12.2016
68	Siirt	Veysel Karani	DBP	Kaymakam	23.12.2016

69	Siirt	Kayabağlar Beldesi	DBP	Kaymakam	12.04.2017
70	Şırnak	Balveren	DBP	Kaymakam	17.03.2017
71	Şırnak	Beytüşşebap	DBP	AKP'ye mensup kişi	23.09.2016
72	Şırnak	Cizre	DBP	Kaymakam	11.09.2016
73	Şırnak	Fındık	DBP	Kaymakam	18.01.2017
74	Şırnak	Görümlü	DBP	Kaymakam	10.02.2017
75	Şırnak	İdil	DBP	Kaymakam	21.09.2016
76	Şırnak	Kumçatı	DBP	Vali Yardımcısı	6.01.2017
77	Şırnak	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	5.11.2016
78	Şırnak	Sırtköy	DBP	İdil Kaymakam	8.11.2016
79	Şırnak	Silopi	DBP	Kaymakam	11.09.2016
80	Şırnak	Silopi/Başverimli	DBP	Kaymakam	10.11.2016
81	Şırnak	Uludere	DBP	Kaymakam	27.01.2017
82	Tunceli	Mazgirt/Akpazar	DBP	Kaymakam	14.05.2017
83	Tunceli	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	17.11.2016
84	Urfa	Bozova	DBP	Kaymakam	6.01.2017
85	Urfa	Halfeti	DBP	Kaymakam	23.12.2016
86	Urfa	Suruç	DBP	Kaymakam	11.09.2016
87	Urfa	Viranşehir	DBP	Kaymakam	6.01.2017
88	Van	Bahçesaray	DBP	Kaymakam	17.02.2017
89	Van	Başkale	DBP	Kaymakam	22.01.2017
90	Van	Büyükşehir	DBP	Vali	17.11.2016
91	Van	Çaldıran	DBP	Kaymakam	15.02.2017
92	Van	Çatak	DBP	Kaymakam	6.01.2017
93	Van	Edremit	DBP	Kaymakam	11.09.2016
94	Van	Erciş	DBP	Kaymakam	11.09.2016
95	Van	Gülpınar	DBP	Kaymakam	3.02.2017
96	Van	İpekyolu	DBP	Kaymakam	11.09.2016
97	Van	Muradiye	DBP	Kaymakam	17.01.2017
98	Van	Özalp	DBP	Kaymakam	11.09.2016
99	Van	Saray	DBP	Kaymakam	15.02.2017

Bölüm VII. OHAL Tedbirlerine Karşı Başvurular

Olağanüstü Hal tedbirlerine maruz kalan kişi ve kurumlar başlangıçta İdare Mahkemelerine, Danıştay'a, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ve Anayasa Mahkemelerine başvurdular.

VII.1. 21 Temmuz 2016-23 Ocak 2017 tarihleri arasında yapılan başvurular ve sonuçları

VII.1.1. İdare Mahkemelerine Yapılan Başvurular

İdare Mahkemeleri, ihraçlarla ilgili yapılan itiraz başvurularını, KHK'ların bir yasama tasarrufu olduğu gerekçesiyle idari davaya konu edilemeyeceğine ilişkin kararlar vermiştir.

"KHK'nın yürürlüğe girdiği tarihi itibarıyla ekli listelerde isimleri bulunan kişilerin kamu görevinden başka bir işleme gerek kalmaksızın çıkarılacağı hükmüne yer verilmiş olup, bu KHK uyarınca da davacının görevine son verilmesi üzerine bakılmakta olan dava açılmıştır. İptal davalarında güdülen amaç, idari işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yoluyla denetlenmesi olduğundan, dava konusu edilen işlemin idari davaya konu olabilecek nitelik arz etmesi zorunludur. Oysa davaya konu edilen bir "Yasama Tasarrufu" olup Kanun hükmündedir. Dolayısıyla ortada başkaca bir işlem bulunmadığı için ve dava konusu KHK'nın da vasfı bulunmadığından idari davaya konu edilemeyeceği tartışmasızdır". (İstanbul 9. İdare Mahkemesi (Esas No: 2016/2199; Karar No: 2016/1981 – 06.12.2016))

VII.1.2. Danıştay'a Yapılan Başvurular

Danıştay Beşinci Dairesi, ihraç edilenlerin yaptığı başvuruları geri çevirerek bu tür uyuşmazlıkların idare mahkemelerinin görev alanına girdiğine hükmetmiştir.⁶⁵ Bu kararlarda OHAL KHK'ları ile yapılan işlemlerin kanun gücünde olduğu da özel olarak belirtilmiştir.

VII.1.3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılan Başvurular

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular oy birliği ile kabul edilemez bulundu. Kabul edilemezlik kararının kesin olduğu başvurular, iç hukuk yollarının tüketilmemesi, İdare Mahkemesine ve/veya Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunun denenmeden AİHM'ne gidildiği için verildi.

AİHM'in Kararları:

Mercan/Türkiye Başvurusu (Başvuru No: 56511/2016)⁶⁶

Zihni/Türkiye Başvurusu (Başvuru No: 59061/2016)⁶⁷

Çatal/Türkiye Başvurusu (Başvuru No: 2873/17)⁶⁸

Köksal/Türkiye Başvurusu (Başvuru No: 70478/16)⁶⁹

Mahkemenin 2017 yıllık raporunda verilen bilgiye göre, OHAL tedbirlerine maruz kalanlar tarafından Mahkemeye 27.000 başvuru yapılmış ve bu başvuruların hepsi Anayasa Mahkemesine ya da Ocak 2017 tarihinde kurulan OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna başvurulmadan gelindiği için kabul edilemez bulunmuştur⁷⁰.

VII.1.4. Anayasa Mahkemesine Yapılan Başvurular

Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurular da iç hukukun tüketilmemesi gerekçesiyle kabul edilemez bulundu.

⁶⁵ Danıştay Beşinci Dairesi, 4.10.2016 günlü, (i) E: 2016/8196, K:2016/4066; (ii) E:2016/8136, K: 2016/4076 ve (iii) E:2016/7983, K:2016/4079 sayılı kararları.

⁶⁶ [http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{"itemid":\["003-5549956-6992608"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{)

⁶⁷ [http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{"itemid":\["003-5571723-7028417"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{)

⁶⁸ [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["Zihni"\],"itemid":\["001-172247"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

⁶⁹ [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"%22fulltext%22":\["%22Zihni%22"\],"%22itemid%22":\["%22001-174629%22"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

⁷⁰ Annual Report 2017, sayfa.8 Bkz. https://www.echr.coe.int/Documents/Annual_report_2017_ENG.pdf

Remziye Duman Başvurusu (2016/25923) – İhraç edilen öğretmen

Sait Orçan Başvurusu (2016/29085)- öğrencilikle ilişkin kesilmesi

Ramazan Korkmaz Başvurusu (2016/36550)- özel öğretim kurumunun kapatılması

Anayasa Mahkemesi tarafından 4 Ağustos 2017 tarihinde yapılan duyuruda Mahkemeye yapılan 70.771 başvurunun 685 sayılı KHK'nın 1. maddesiyle kurulan Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonuna (Komisyon) ve/veya idari yargı yollarına başvurulmaksızın bireysel başvuru yapıldığı için başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez bulunduğuna açıklandı⁷¹.

VII.2. OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvuruların yoğunluğu ve hacmi karşısında Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği tarafından Türkiye'ye "geçici bir çözüm" olarak yapılan "kamu görevlilerinin görevden alınmalarıyla ve ilintili diğer tedbirlerle ilgili münferit vakaların incelenmesinden sorumlu özel bir geçici kurul oluşturulması" teklifi, Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu tarafından da desteklendi.

Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği ile yapılan istişareler sonucunda "olağanüstü hal kapsamında, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulu'nca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle başka bir idari işlem tesis edilmeksizin doğrudan kanun hükmünde kararname hükümleri ile tesis edilen işlemlere ilişkin başvuruları değerlendirmek ve karara bağlamak" amacıyla bir İnceleme Komisyonu'nun oluşturulması 23 Ocak 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan 685 sayılı KHK ile hüküm altına alındı.

OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu'na yapılacak başvurulara ve Komisyon'un çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar Başbakanlık tarafından belirlenerek 12/07/2017 tarihli ve 30122 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı. Komisyon'a yapılacak başvuruların alınmaya başlanacağı tarih Başbakanlık tarafından 17 Temmuz 2017 olarak ilan edildi. Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu tarafından yapılan açıklamalara göre, olağanüstü hal kapsamında doğrudan kanun hükmünde kararname hükümleri ile tesis edilen kamu görevinden çıkarma, öğrencilik bursunun kesilmesi, emekli güvenlik personelin rütbelerinin alınması ve kapatılan kurum ve kuruluşlara ilişkin başvuruları değerlendirip karara bağlamak üzere Komisyon bünyesinde **80'i** Raportör (hâkim, uzman, müfettiş) olmak üzere toplam **230** personelin görevlendirildiği belirtilmektedir.

685 sayılı KHK'nın 1. Maddesinin 2. Fıkrasında Komisyonun 7 üyesinin olacağı, üyelerin üçünün kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından, bir üyenin Adalet Bakanlığının merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından, bir üyenin mülki idare amirleri sınıfına mensup personel arasından İçişleri Bakanı tarafından , birer üye Yargıtay'da ve Danıştay'da görev yapan tetkik hâkimleri arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirleneceği yer almaktadır.

Mayıs 2017'de kurulan 7 üyeden oluşan Komisyon'un Başkanının Ekim 2017'de Adalet Bakanlığı Müsteşarı olarak atanarak Komisyondan ayrılmasının ardından yeni bir üye ataması gerçekleşmemiş, Komisyon 6 kişi olarak çalışmalarına devam etmiştir. (Tablo 52)

OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonu kurulması kararının alındığı 23 Ocak 2017 tarihinden ancak 6 ay sonra çalışmaya başlayan Komisyon kendisine yapılan başvuruları değerlendirmeye başlamış ve ilk kararlarını 18 Ocak 2018 tarihinde açıklamıştır. Bu raporun kamuoyuna açıklandığı tarih itibarıyla Komisyona yapılan 108.660 başvurunun 12.000'i hakkında karara ulaşılmıştır. Açıklanan kararların 1990'ı daha önce hakkında bir karar verilmiş olanları kapsayan ön inceleme kararı olup, ilk kez incelenen 10.010 başvurunun sadece 310'u hakkında kabul kararı verilmiştir. (Tablo 52)

685 Sayılı OHAL kararnamesinin Geçici 1. Maddesinin 3. Fıkrasında yetkilendirilmiş organlar tarafından meslekten çıkarılan ve ihraç edilenlerin Kararnamenin yayınından itibaren 60 gün içinde mahkemeye başvurmasının yolunu açtı. Özellikle HSK kararları ile meslekten çıkarılan ve ihraç edilen hakim ve savcılar için açılan bu itiraz yoluna ne kadar başvuru olduğu ve başvuruların nasıl sonuçlandığı konusunda kamusal alana açık bir bilgi bulunmamaktadır.

Tablo 52. OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonu Kuruluş ve Karar Verme Süreci

Tarih	Gerçekleşen İşler
23 Ocak 2017	685 sayılı Kanun hükmünde Kararname ile OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonunun oluşturulması kararı
16 Mayıs 2017	OHAL İnceleme Komisyonu Üyelerinin Atanması

⁷¹ <http://www.anayasa.gov.tr/icsayfalar/duyurular/detay/65.html>

	Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Selahattin Mentеш (Başkan) Yargıtay Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Karagöz (Üye) Danıştay Tetkik Hakimi Murat Aytaç (Üye) Mülkiye Başmüfettişi Hasan Şıldak (Üye) Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Daire Başkanı Esat Işık (Üye) Milli Eğitim Bakanlığı Atama Daire Başkanı Mustafa İkbāl (Üye) Devlet Denetleme Kurulu (DDK) üyesi Salih Tanrıkulu (Üye)
12 Temmuz 2017	OHAL işlemleri inceleme komisyonu'na yapılacak başvurulara ve komisyon'un çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar Tebliği ⁷²
17 Temmuz 2017	Başbakanlık tarafından komisyon'a yapılacak başvuruların alınmaya başlanacağı tarih ilanı
18 Ekim 2017	OHAL inceleme komisyonu başkanı'nın Adalet Bakanlığı Müsteşarı olarak atanması nedeniyle komisyon'dan ayrılması
18 Aralık 2017	OHAL inceleme komisyonu'nun yeni başkanının belirlenmesi
18 Ocak 2018⁷³	Komisyon tarafından verilen ilk kararların açıklanması Toplam Başvuru sayısı: 104.789 Karar verilen dosya sayısı: 3110 Ön inceleme kararı: 1984 Başvuru dosyası üzerinden verilen karar: 920 (40'ı kabul ve 880 için ret)
28 Şubat 2017	Komisyon Kararlarının açıklanması Toplam Başvuru sayısı: 107.076 18.012018-28.02.2018 inceleme döneminde başvuru dosyası üzerinden verilen karar sayısı: 1306 (60'ı kabul ve 1246 başvuru için ret)
13 Nisan 2018	Komisyon Kararlarının açıklanması Toplam Başvuru sayısı: 108660 Ön inceleme kararı: 6 28.02.2018-13 Nisan 2018 inceleme döneminde başvuru dosyası üzerinden verilen karar sayısı: 5594 (210'u kabul ve 5384 başvuru için ret)

OHAL inceleme Komisyonu Kararlarına Karşı İtiraz Yolu

Ankara'da 19. ve 20. İdare Mahkemeleri OHAL işlemleri inceleme komisyonu kararlarına açılacak iptal davalarının incelenmesi için yetkilendirildi. Hakim ve Savcılar tarafından yapılan açıklamada⁷⁴ belirlenen bu mahkemelerin meslekten ihraç edilenler ve kapatılan kurumlar için OHAL komisyonuna yapılan başvuru sonucu komisyon tarafından verilen karara itiraz için açılacak davaları inceleyeceği belirtildi.

Kurumları tarafından doğrudan ihraç edilen kamu personelinin ise, idare mahkemesine (HSYK kararıyla ihraç edilen hakim ve savcılarının ise Danıştay'a) süresi içinde başvurması gerekiyor. Başvuru süresi kuruma bağlı olarak 30 ila 45 gün arasında değişebiliyor. Başvuru süresi gecikirse, hukuken geri dönüş yolu tamamen kapanıyor. İdare mahkemesine başvuranların geri dönme konusunda "red" kararı alması halinde, Danıştay'a gitme imkanı bulunuyor. Danıştay'dan da benzer bir karar çıkması halinde Anayasa Mahkemesi'ne "bireysel başvuru" hakkı doğuyor. Anayasa Mahkemesi'nden de bireysel başvurusu reddedilenlerin ise AİHM'e gitme imkanı var.

⁷² <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170712m1.htm>

⁷³ <https://ohalkomisyonu.basbakanlik.gov.tr>

⁷⁴ http://www.hsk.gov.tr/DuyuruOku/1130_bazi-ankara-bolge-idare-mahkemesi-uyeleri-ile-bazi-ankara-idare-mahkemeleri-uyelerinin-mustemir-yetk.aspx

Bölüm VIII. OHAL Kararnameleri ile Mevcut Mevzuatta Yapılan Kalıcı Düzenlemeler (Liste)

Olağanüstü Hal döneminde çıkartılan Kararnameler ile en az 154 yasada 300'ün üzerinde değişiklik yapıldı. Bu değişiklikler, yeni kurum ihdas etmek, mevcut kurumları kaldırmak, ek madde koymak, mevcut maddede ekleme, çıkarma yapmak, yetki değiştirmek gibi biçimlerde tezahür etti. Yapılan değişiklikler mevzuata eklendi.

Tablo 53. OHAL Kararnameleri Üzerinde diğer OHAL Kararnameleri ile Yapılan Değişiklikler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri													
	668	670	673	675	679	678	679	680	684	685	687	689	690	694
667 sayılı OHAL kararnamesi	X	X	X			X			X				X	
668 sayılı OHAL kararnamesi		X							X					
669 sayılı OHAL kararnamesi		X	X	X										X
670 sayılı OHAL kararnamesi				X	X							X		
674 sayılı OHAL kararnamesi				X				X			X			
672 sayılı OHAL kararnamesi							X							
673 sayılı OHAL kararnamesi							X							
675 sayılı OHAL kararnamesi							X					X		
677 sayılı OHAL kararnamesi							X							
678 sayılı OHAL kararnamesi							X							X
685 sayılı OHAL kararnamesi													X	X

Tablo 54. Askerlik ve askerlik kurumu ile ilgili düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri										
	668	669	671	674	676	678	680	681	690	694	696
1612 sayılı Yüksek Askeri Şuranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun	X	X									
2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu	X	X	X	X	X		X		X	X	
2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu	X	X	X	X	X				X	X	X
926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu	X	X	X		X	X		X	X	X	X
211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu		X			X			X			
1111 sayılı Askerlik kanunu				X	X	X	X			X	X
657 sayılı Harita Genel Komutanlığı Kanunu											
6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununu	X				X			X	X	X	X
1324 sayılı Genelkurmay Başkanının Görev ve Yetkilerine Ait Kanun		X	X								
1325 sayılı Milli Savunma Bakanlığı teşkilat kanunu		X		X	X	X		X	X	X	X
4566 sayılı Harp Okulları Kanunu		X	X		X					X	
4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu		X			X					X	
Milli Savunma Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulması		X									
6756 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirlerin Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanun									X		
3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu					X	X		X			X
6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu					X					X	X
1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu					X					X	
3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu							X				X
257 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanunu								X			
1453 sayılı Zabitan ve Askeri Memurların Maaşatı Hakkında Kanun		X			X						
2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu			X		X			X			X
4636 sayılı Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Kanunu				X							
353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Kanunu	X										
1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu		X	X								
5202 sayılı Savunma Sanayi Güvenliği Kanunu										X	
3238 sayılı Savunma Sanayii Müsteşarlığının Kurulması kanunu					X					X	X
6586 sayılı Millî Mayın Faaliyet Merkezi Kurulmasına İlişkin Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun			X						X	X	
5668 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Beslenme Kanunu										X	X
2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu						X			X	X	
3212 sayılı Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun								X			
4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunun								X			X
5715 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Hasta Besleme Kanununun								X			
3388 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanunu											X
5201 Sayılı Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun											X

Tablo 55. İç Güvenlik ve İçişleri ilgili düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri									
	671	674	676	678	680	682	684	690	694	696
3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanunu	X		X	X					X	
3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun		X	X							
Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname						X				
1481 sayılı Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun					X					
2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu					X					
5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun					X					
2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu	X	X								
442 sayılı Köy Kanunu					X			X	X	
2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun					X				X	
6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanun		X	X		X			X	X	X
5442 sayılı İl İdaresi Kanunu								X		
2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu					X					
5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun								X		
3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu	X				X		X		X	
5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanun							X			
6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu								X	X	
4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli ile Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sikiyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun									X	
7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun										X
3160 sayılı Emniyet Teşkilatı Uçuş Hizmetleri Tazminat Kanunu										X
2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı kanunu									X	X

Tablo 56. Eğitim Alanı ile ilgili Düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri									
	668	669	674	676	678	684	687	690	694	696
652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	X		X	X			X		X	X
1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu		X								
6721 sayılı, Türkiye Maarif Vakfı Kanunu			X	X						
5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu				X	X		X			
2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu	X									
2547 sayılı Yükseköğrenim Kanunu								X	X	
5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları									X	

Tablo 57. Adalet Alanında Yapılan Değişiklikler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri				
	676	680	690	694	696
2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun	X			X	X
2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu				X	
2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun			X		
5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun			X	X	X
2797 sayılı Yargıtay Kanunu		X	X		X
2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu		X		X	X
6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu		X	X	X	
6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun		X			
6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanunu		X			
5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu		X		X	X
5237 sayılı Türk Ceza Kanunu				X	
5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama şekli Hakkında Kanun				X	
5275 sayılı Ceza ve güvenlik tedbirlerinin İnfazı				X	X
2575 sayılı Danıştay Kanunu					X
4769 Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri					X

Tablo 58. Ekonomi, Ticaret, Maliye Alanı İle İlgili Düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri						
	676	678	680	684	687	694	696
3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu	X					X	
5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu	X	X				X	
659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde kararname	X						
4456 sayılı Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun		X					
4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun		X					
4734 sayılı Kamu İhale Kanunu		X	X	X			
5411 sayılı Bankacılık Kanunu		X		X	X		
3670 Sayılı Millî Piyango Teşkiline Dair Kanun	X						
320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname			X				

210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa bağlı "Değerli Kağıtlar Tablosu"nun (11) numaralı sırası yürürlükten kaldırılmıştır.			X				
399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi			X				
6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu				X			
6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun				X			
6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun				X			X
6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu							X
2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu						X	
4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu						X	
5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu						X	
6102 sayılı Ticaret Kanunu						X	X
4734 Kamu İhale Kanunu							X
4749 Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlemesi Hakkında Kanun							X
5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun							X
4733 Sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun							X

Tablo 59. Sağlık Alanı ile İlgili Düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri					
	676	678	680	687	694	696
663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	X				X	
3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu		X	X		X	
1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun			X		X	X

Tablo 60. Çalışma Hayatı ile ilgili Düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri									
	668	674	676	678	680	681	687	690	694	696
657 sayılı Devlet Memurları Kanunu	X		X		X				X	X
190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname			X							
6245 sayılı Harcırah kanunu		X			X					
5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu					X			X		
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu					X	X		X	X	X
4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu							X			
1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu									X	
5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına Veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun										X

6356 Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu				X					X
375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname			X	X	X			X	X

Tablo 61. Medya alanında düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri			
	680	687	690	696
2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu	X			
6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun	X	X	X	
6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun				X

Tablo 62. Diğer Çeşitli Mevzuatta Yapılan Düzenlemeler

Değişiklik yapılan kanun/KHK	OHAL Kararnameleri									
	671	674	676	678	680	681	687	690	694	696
Kayyumluk Yetkisinin Devri ve Tasfiye 'ye ilişkin düzenleme		X								
3533 sayılı Umumi Mülhak Ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler Ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete Veya Belediye Veya Hususi İdarelere Ait Daire Ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yol ile Halli Hakkında Kanun									X	
5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu	X									
3621 sayılı Kıyı Kanunu				X						
5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun				X		X		X		
233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname					X					
2893 sayılı Türk Bayrağı Kanunu					X					
5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu					X			X		
5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu					X					
1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu				X						
6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun					X					
298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun							X			
1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun								X		
2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası								X		
5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu					X			X		

2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik									X	
6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu									X	
6831 sayılı Orman Kanunu									X	
7258 sayılı Futbol Ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis Ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun									X	
2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu			X		X		X			
4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu			X							
237 sayılı Taşıt Kanunu						X				
4634 sayılı Şeker kanunu										X
4848 Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun										X
6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu										X
633 Sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK										X
639 Sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK										X
633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu										X